

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA MUZIKOLOGIE

Romana Vandrolová

Sborová tělesa v Ostravě v letech 2004–2014.

Sonda do jejich dramaturgie.

Choral ensembles in Ostrava between 2004 and
2014. Looking inside their dramaturgy.

Bakalářská diplomová práce

Vedoucí práce: doc. PhDr. Eva Vičarová, Ph.D

Olomouc 2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Sborová tělesa v Ostravě v letech 2004–2014. Sonda do jejich dramaturgie* vypracovala samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Souhlasím, aby tato práce byla uložena a zpřístupněna ke studijním účelům na Univerzitě Palackého v Olomouci. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Olomouci dne 2. 5. 2016

.....

podpis

Mé poděkování patří především vedoucí práce, doc. PhDr. Evě Vičarové, Ph.D., za odborné vedení, trpělivost a cenné rady a připomínky, které mi při psaní práce poskytla. Velice děkuji sbormistrovi Milanu Chromíkovi a jeho manželce Jaroslavě, sbormistrům Daniele Střílkové, Stanislavu Strouhalovi, Janu Spisarovi a Yurii Galatenkovi za poskytnutí rozhovorů, materiálů, čas a ochotu. Můj dík patří rovněž předsedům jednotlivých sborů – Jaromíru Kohnovi, Veronice Kadlecové a Gabriele Rišicové za poskytnutí informací. Taktéž děkuji Boženě a Jiřímu Hamříkovým za poskytnutí cenných podkladů a Vlastě Kupkové za zapůjčení kroniky Pěveckého sdružení ostravských učitelek.

Chtěla bych také poděkovat mé rodině, zvláště mé babičce, za všestrannou pomoc.

OBSAH

ÚVOD	6
1 STAV PRAMENŮ A LITERATURY	8
2 OSTRAVSKÝ HUDEBNÍ ŽIVOT	9
2.1 Stručná historie do roku 2004	9
2.2 Období 2004–2014.....	16
3 OSTRAVSKÝ DĚTSKÝ SBOR	21
3.1 Historie a současnost.....	21
3.2 Organizační činnost sboru.....	24
3.3 Umělecká a koncertní činnost	26
3.4 Sbormistři.....	29
3.4.1 Milan Chromík	29
3.4.2 Pavel Režný	30
3.4.3 Daniela Střílková	30
3.5 Repertoár Ostravského dětského sboru.....	31
3.5.1 Charakteristika.....	31
3.5.2 Komentář ke kompaktním diskům	34
3.5.3 Příklad repertoáru koncertního a soutěžního vystoupení	38
4 MUŽSKÝ PĚVECKÝ SBOR VÍTKOVICE	41
4.1 Historie a současnost.....	41
4.2 Organizační činnost sboru.....	44
4.3 Umělecká a koncertní činnost	44
4.4 Sbormistři.....	46
4.4.1 Lumír Pivovarský	46
4.4.2 Stanislav Strouhal	48
4.5 Repertoár Mužského pěveckého sboru Vítkovice	49
4.5.1 Charakteristika.....	49
4.5.2 Komentář ke kompaktnímu disku	50
4.5.3 Příklad repertoáru koncertního vystoupení.....	51
5 OSTRAVSKÝ SMÍŠENÝ SBOR	53
5.1 Historie a současnost.....	53
5.2 Organizační činnost sboru.....	53

5.3	Umělecká a koncertní činnost sboru	54
5.4	Sbormistr	57
5.4.1	Jan Spisar	57
5.5	Repertoár Ostravského smíšeného sboru	57
5.5.1	Charakteristika	57
5.5.2	Komentář ke kompaktnímu disku	60
5.5.3	Příklad repertoáru koncertního vystoupení.....	61
6	PĚVECKÉ SDRUŽENÍ OSTRAVSKÝCH UČITELEK.....	63
6.1	Historie a současnost.....	63
6.2	Organizační činnost sboru.....	64
6.3	Umělecká a koncertní činnost sboru	64
6.4	Sbormistr	67
6.4.1	Yurii Galatenko	67
6.5	Repertoár Pěveckého sdružení ostravských učitelek	67
6.5.1	Charakteristika	67
6.5.2	Komentář ke kompaktnímu disku	69
6.5.3	Příklad repertoáru koncertního a soutěžního vystoupení	70
7	VYHODNOCENÍ DRAMATURGIE SBOROVÝCH TĚLES	
	V OSTRAVĚ V OBDOBÍ 2004–2014	73
7.1	Sborová dramaturgie obecně.....	73
7.2	K dramaturgii čtyř ostravských sborových těles.....	75
	ZÁVĚR.....	80
	SHRNUTÍ	81
	SUMMARY	82
	ZUSAMMENFASSUNG	83
	SEZNAM ZDROJŮ	84
	SEZNAM PRAMENŮ	86
	SEZNAM ZKRATEK	87
	SEZNAM TABULEK.....	88
	SEZNAM PŘÍLOH.....	89
	PŘÍLOHY	90

ÚVOD

Ostrava se postupně mění z původně průmyslového města na město kultury. Četné pěvecké, zvláště německé spolky zde založily tradici, která přispěla k tomu, že i v současnosti se může ostravský hudební život pyšnit bohatým hudebním, resp. sborovým životem. V dnešní době působí v Ostravě celá řada pěveckých těles. V předkládané bakalářské práci se předmětem mého zájmu stala vybraná tělesa reprezentující čtyři sborové kategorie: Ostravský dětský sbor (dětská kategorie), Mužský pěvecký sbor Vítkovice (mužský sbor), Ostravský smíšený sbor (smíšený sbor) a Pěvecké sdružení ostravských učitelek (ženský sbor). Tato tělesa patří v daných kategoriích k nejdéle působícím.

Cílem mé bakalářské práce je charakterizovat vývoj hudebního života, organizační a uměleckou činnost těchto těles a především vyhodnotit jejich dramaturgii v letech 2004–2014. Zjistit tedy, jestli v Ostravě existovala prostřednictvím jednotlivých sborů repertoárová komplementarita, a jak se činnost těchto sborů projevila v kulturní tváři města.

Toto téma jsem si vybrala především z toho důvodu, že mám ke sborovému zpěvu už od dětství hluboký vztah. Byla jsem dlouholetou členkou Ostravského dětského sboru, kde jsem se pod vedením Milana Chromíka učila správné technice zpěvu. Ani v dospělém věku jsem se lásky ke sborovému zpěvu nevzdala, v současné době jsem členkou smíšeného komorního sboru ATENEO Univerzity Palackého v Olomouci a Ženského pěveckého sboru DUHA Ostrava, které vede Pavel Režný.

Bakalářská práce je členěna do sedmi oddílů, které dále dělím na jednotlivé kapitoly a některé na podkapitoly. V prvním oddíle je uveden stav pramenů a literatury, druhý oddíl představuje stručný nástin ostravského hudebního života od jeho počátku do roku 2014. Všimám si jak sborových spolků a společností, tak hudebních kulturních zařízení v Ostravě, jako je ostravské Národní divadlo moravskoslezské nebo Janáčkova filharmonie Ostrava, dále i osobností spjatých s těmito zařízeními a v neposlední řadě také hudby nonartificiální. Ve třetím až šestém oddílu věnuji pozornost vždy jednomu

konkrétnímu pěveckému tělesu. V kapitolách se postupně věnuji historii a současnosti, organizační, umělecké a koncertní činnosti. Následují stručné medailonky sbormistrů, a konečně kapitola o dramaturgii zkoumaných pěveckých sborů. Tuto kapitolu člením do tří podkapitol – charakteristika repertoáru, komentář ke kompaktním diskům a příklad repertoáru koncertního nebo soutěžního vystoupení. Poslední, sedmý oddíl, je věnován vyhodnocení dramaturgie těchto těles za období 2004–2014.

1 STAV PRAMENŮ A LITERATURY

V předkládané bakalářské práci bylo s odbornou literaturou pracováno především ve druhém oddílu. Hlavní literaturu představují tři publikace vydané Pedagogickou fakultou Ostravské univerzity v Ostravě zaměřující se na ostravskou hudební kulturu: *Ostravská hudební kultura od konce 19. století do současnosti*,¹ *Kapitoly z německé hudební kultury v Ostravě 1860–1945*² a *Ostrava hudební. Vývoj jednoho města v posledních 160 letech*.³ Dále čerpám ze *Slovníku české hudební kultury*.⁴

Nejdůležitějšími prameny pro oddíly 3–6 jsou materiály z archivů jednotlivých sborů, které mi zpřístupnili sbormistři, předsedové, kronikáři a členové těles. Jedná se o zprávy činnosti, kroniky, výroční zprávy, výstřižky novinových článků, programy koncertů, brožury vydané k výročím těles, fotografie, kompaktní disky a především soupisy kmenového repertoáru. Dále využívám rozhovorů, které mi sbormistři těles poskytli, a čerpám také z časopisu pro sborové umění *Cantus*.

¹ MAZUREK, Jan, a kol. *Ostravská hudební kultura od konce 19. století do současnosti*. 1.vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě: pedagogická fakulta, 2010.

² STEINMETZ, Karel, MAZUREK, Jan, KUBEŠTOVÁ, Hana. *Kapitoly z historie německé hudební kultury v Ostravě 1860-1945*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě – pedagogická fakulta, 2013.

³ STEINMETZ, Karel. *Ostrava hudební: vývoj hudební kultury jednoho města v posledních 160 letech*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě: pedagogická fakulta, 2014.

⁴ FUKAČ, Jiří, VYSLOUŽIL, Jiří, MACEK, Petr. *Slovník české hudební kultury*. 1. vyd. Praha: Editio Supraphon, 1997.

2 OSTRAVSKÝ HUDEBNÍ ŽIVOT

2.1 Stručná historie do roku 2004

Ačkoli bývá Ostrava vnímána především jako průmyslové město, důležitou úlohu ve společnosti zastává rovněž kulturní sféra a její rozvoj. Díky průmyslovému rozvoji města v 19. století (objev kamenného uhlí, založení vítkovických hutí a vybudování dráhy Vídeň-Krakov) došlo k velké imigrační vlně německého a polského obyvatelstva, což ovlivnilo nejen kulturní a hudební oblast Ostravy. Po roce 1945 se Ostrava stává „ocelovým srdcem republiky“, ve kterém se zároveň budují mnohé kulturní, hudební a vzdělávací instituce.⁵

Pěvecko-hudební život má v Ostravě dlouholetou tradici. První pěvecké aktivity, reprezentované chrámovým zpěvem a hudbou pěstovanou v chrámu sv. Václava, sahají až do konce 13. století. Provozovaly se rovněž pašijové hry a od konce 16. století působilo v Moravské Ostravě literátské bratrstvo. Novodobá hudební činnost se začala rozvíjet teprve po nástupu industrializace.⁶ Prvním významným počinem ve sféře sborového zpěvu bylo v roce 1861 vybudování Mährisch-Ostrauer Männergesangvereinu. Spolek pořádal za řízení sbormistrů Wlczka a Kretschmera v meziválečném období 3–4 pěvecké večery ročně. V repertoáru měl Schumanna (*Der Rose Pilgerfahrt*, 1924), Schuberta (*Stabat Mater*, *Mše Es dur*, 1928) či Beethovena (*Kristus na hoře Olivové*, 1927).⁷

Roku 1881 bylo založeno první české těleso v Ostravě – moravskoostravský spolek Lumír, disponující smíšeným sborem, který ze začátku řídil pražský rodák, sbormistr Václav Ludwig (1837–1915). Sbor vystupoval při většině příležitostí, které tehdejší ostravský kulturní život nabízel – při koncertech, oslavách či zábavách. Jedním z Ludwigových pokračovatelů byl Eduard Bartoníček (1855–1915), jenž přispěl především prohloubením uměleckých styků souboru

⁵ FUKAČ, Jiří, VYSLOUŽIL, Jiří, MACEK, Petr. *Slovník české hudební kultury*. 1. vyd. Praha: Editio Supraphon, 1997. s. 672.

⁶ Tamtéž, s. 672.

⁷ STEINMETZ, Karel, MAZUREK, Jan, KUBEŠTOVÁ, Hana. *Kapitoly z historie německé hudební kultury v Ostravě 1860-1945*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě: pedagogická fakulta, 2013, s. 52–53.

s Männergesangvereinem.⁸ Za první republiky se k produkcím české tvorby Lumír spojoval se slezskoostravským Zábodem (1893). Tělesa řídili Edvard Rund a Josef Schreiber. V repertoáru měl kantáty Smetany, Dvořáka, Fibicha, Bendla a Janáčka a sborovou tvorbu Smetany, Dvořáka, Janáčka, Foerstra a Kříčky.⁹

Roku 1900 došlo k založení Dělnického pěveckého sboru Marx v Ostravě-Vítkovicích. Ten na svých koncertech prezentoval sborové úpravy lidových písní v českém, německém i polském jazyce.

Období 1. světové války omezilo funkci mnohých smíšených a mužských spolků, jelikož mužští zpěváci byli nuceni odejít na frontu. Válka ovlivnila nejen německé spolky, ale především české sbory, které přerušily nebo ukončily svoji činnost. K obnově činnosti docházelo nejdříve na počátku roku 1918.¹⁰

Po roce 1918 se rozšířilo hudební zázemí Ostravy a zároveň se rozvinula profesionální báze hudební kultury. O rok později bylo zbudováno Národní divadlo Moravskoslezské,¹¹ jež disponovalo operním, operetním, baletním i činoherním souborem. Nejvýznamnější činnost opery provozoval její šéf Jaroslav Vogel, jenž zřídil instituci orchestrálních koncertů, která uváděla moderní českou i světovou tvorbu za osobní účasti autorů, např. Stravinského či Prokofjeva.¹²

Společnost Mährisch-Ostrauer Gesellschaft der Musikfreunde byla v Ostravě založena roku 1912. Ta až do svého konce (1939) pořádala koncerty komorní a orchestrální hudby hostujících umělců, např. Orchestru vídeňských hudebních umělců. Obohacovala místní kulturu o jubilejní večery Beethovena (1927), Schuberta (1928), Mozarta (1932). Zvláštní místo zaujal absolventský koncert Německé akademie hudby a umění v Praze za řízení rektora Fidelia

⁸ MAZUREK, Jan, a kol. *Ostravská hudební kultura od konce 19. století do současnosti*. 1.vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě: pedagogická fakulta, 2010, s. 26.

⁹ STEINMETZ, Karel. *Ostrava hudební: vývoj hudební kultury jednoho města v posledních 160 letech*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě: pedagogická fakulta, 2014, s. 52.

¹⁰ MAZUREK, Jan, a kol. *Ostravská hudební kultura od konce 19. století do současnosti*. 1.vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě – pedagogická fakulta, 2010, s. 35.

¹¹ Dále také NDM.

¹² FUKAČ, Jiří, VYSLOUŽIL, Jiří, MACEK, Petr. *Slovník české hudební kultury*. 1. vyd. Praha: Editio Supraphon, 1997. s. 672.

Finkeho. Pozitivní bylo také budování vzájemných kontaktů mezi českou a německou kulturou.¹³

Roku 1921 byl Antonem Aichem zřízen Židovský pěvecký spolek v Moravské Ostravě, Jüdischer Gesangverein, jenž se zaměřoval na studium oratorních děl, která v Ostravě dosud nezazněla. Koncerty probíhaly 1–2x ročně. Z nich stojí za zmínku Haydnovo *Stvoření* (1924) a *Čtvero ročních období* (1928), Mendelssohnův *Eliáš* (1925), Händlův *Juda Makabejský* (1926) či Schumanovo *Ráj a Peri* (1926). Asi nejčastěji na spolkových produkcích zaznívala Bruchova skladba *Kol Nidrei*, v židovských kruzích oblíbená.¹⁴

Německý Moravskoslezský orchestrální spolek (1926, Mährische-Ostrauer Symphonie-Orchesterverein, Symfonicko-orchestrální spolek v Moravské Ostravě, 1927) uspořádal za řízení Antona Aicha v období 1926–1932 šest koncertů německých klasicistních a romantických autorů (Mozart, Beethoven, Schubert).¹⁵ Jüdischen Gesangverein pro změnu v období 1924–1936 provozoval za řízení Antona Aicha kantátovou a oratorní tvorbu Haydna, Mendelssohna, Händla, Schumanna a Blocha.¹⁶

Za první republiky vzkvétaly zvláště aktivity mužského Sokolského pěveckého sdružení, řízeného Edvardem Rundem (do roku 1925) a Františkem Mít'ou Hradilem (od roku 1926). Edvard Rund zastával funkci dirigenta také ve smíšených sborech Lumír a slezskoostravském Záboji. Významné místo zaujímal v této době také Dělnický pěvecký sbor Marx ve Vítkovicích.¹⁷

¹³ STEINMETZ, Karel, MAZUREK, Jan, KUBEŠTOVÁ, Hana. *Kapitoly z historie německé hudební kultury v Ostravě 1860-1945*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě: pedagogická fakulta, 2013, s. 81–88.

¹⁴ STEINMETZ, Karel, MAZUREK, Jan, KUBEŠTOVÁ, Hana. *Kapitoly z historie německé hudební kultury v Ostravě 1860-1945*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě – pedagogická fakulta, 2013, s. 67–75.

¹⁵ STEINMETZ, Karel. *Ostrava hudební: vývoj hudební kultury jednoho města v posledních 160 letech*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě: pedagogická fakulta, 2014. s. 50–51.

¹⁶ STEINMETZ, Karel. *Ostrava hudební: vývoj hudební kultury jednoho města v posledních 160 letech*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě: pedagogická fakulta, 2014. s. 53.

¹⁷ MAZUREK, Jan, a kol. *Ostravská hudební kultura od konce 19. století do současnosti*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě – pedagogická fakulta, 2010, s. 62.

V období 1918–1938 se značně rozvinulo ostravské odborné hudební školství. Kromě stávajících hudebních škol¹⁸ došlo zásluhou Eduarda Marhuly v roce 1907 v Mariánských Horách k vybudování první veřejné hudební a varhanické školy Matice školské na Ostravsku.¹⁹

Po druhé světové válce se stala Ostrava důležitým centrem českého i československého hudebního života. Státní divadlo v Ostravě již působilo ve dvou budovách, a to v Divadle Zdeňka Nejedlého a Jiřího Myrona, v nichž se realizovala jak opera, opereta, balet i činohra. Divadlo hudby patřilo v té době k nejvýznamnějším českým institucím tohoto typu.

Po únoru roku 1948 docházelo příčinou nově nastoleného režimu k zániku některých pěveckých sborů, jako například slezskoostravského Záboje v roce 1951 či moravskoslezského Lumíru v roce 1961. Jiná tělesa, jako například vítkovický Marx, v umělecké tvorbě pokračovala, a dokonce vznikala nová tělesa, z nichž k nejvýznamnějším patří Pěvecké sdružení ostravských učitelek, založené v roce 1955 či Vysokoškolský pěvecký sbor Ostravské univerzity, vybudovaný v roce 1966.²⁰ Jeho zakladatelem a dlouholetým sbormistrem byl Lumír Pivovarský, v současné době jej vede Jan Spisar. Za dobu své dosavadní existence reprezentovalo těleso univerzitu v Evropě i v zámoří (například v Japonsku, Mexiku či Brazílii).²¹

Co se týká dětského sborového zpěvu, k jeho zformování přispěl ve 30. letech 20. století ostravský rozhlas. Ten navázal na spolupráci s Lýskovými Jistebnickými zpěváčky, v roce 1948 vznikl zásluhou Ivo Stolaříka Dětský rozhlasový sbor Ostrava.²²

¹⁸ Můžeme jmenovat Hudební a varhanickou školu Matice školské v Ostravě-Mariánských horách či Hudební školu pěveckého spolku Záboj ve Slezské Ostravě.

¹⁹ FUKAČ, Jiří, VYSLOUŽIL, Jiří, MACEK, Petr. *Slovník české hudební kultury*. 1. vyd. Praha: Editio Supraphon, 1997. s. 672.

²⁰ MAZUREK, Jan, a kol. *Ostravská hudební kultura od konce 19. století do současnosti*. 1.vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě: pedagogická fakulta, 2010, s. 111.

²¹ O sboru. *Vysokoškolský pěvecký sbor Ostravské univerzity*. [online]. 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupný na World Wide Web: < http://vps-ou.cz/?page_id=121>.

²² MAZUREK, Jan, a kol. *Ostravská hudební kultura od konce 19. století do současnosti*. 1.vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě: pedagogická fakulta, 2010, s. 118.

Těžištěm orchestrální hudby se stala činnost Janáčkovy filharmonie,²³ jež byla zřízena v roce 1954 pod názvem Ostravský symfonický orchestr. Filharmonie každoročně pořádá festival Janáčkův máj,²⁴ věnovaný hudebnímu a skladatelskému odkazu Leoše Janáčka. Posluchačům jsou předkládány symfonické a komorní koncerty českých i zahraničních skladatelů. Dbá především na propagaci soudobé a ostravské tvorby.

V období normalizace (v 70. a 80. letech) přispívali ke sborovému rozkvětu především členové Pěveckého sdružení moravských učitelů, kteří předávali to, co se naučili u Jana Šoupala, prostřednictvím těles, jejichž zakládání či řízení se ujímali. Patří k nim zejména Lumír Pivovarský se svými tělesy – Vysokoškolským pěveckým sborem Pedagogické fakulty v Ostravě (zal. 1966) a Vítkovickým Marxem (zal. 1900), a rovněž Jaromír Richter s Ostravským dětským sborem (zal. 1948) a Ženským pěveckým sborem DUHA (zal. roku 1987). K dalším význačným osobnostem patří rovněž Alois Tiahan s Pěveckým sdružením Ostravských učitelek (zal. 1955).

Od roku 1990 můžeme sledovat v oblasti politické návrat ke svobodě a demokracii. V tomtéž roce bylo zřízeno Tvůrčí centrum Ostrava,²⁵ jež pořádalo Kluby aktuální kultury, koncerty a přehlídky v budově Pedagogické fakulty v Ostravě, a do něhož byli přijati skladatelé dříve nepodporovaní. Předsedy Tvůrčího centra byli např. Miroslav Klega, Milan Báchorek či Leon Juřica. V dnešní době jej vede Markéta Dvořáková.²⁶ TCO organizuje Celostátní skladatelskou soutěž Generace pro mladé autory do 30 let, vzniklou v 70. letech, původně pro oblast hudby, literatury a výtvarného umění. Záměrem soutěže je podpořit tvorbu nové hudby.²⁷ Od roku 1975 pořádá skladatelskou přehlídku Hudební současnost, na níž každoročně zaznívají žánrově rozmanité kompozice vokální i instrumentální tvorby, což podporuje střet odlišných generací skladatelů.

²³ Janáčkovu jméno nese od roku 1971.

²⁴ Vznikl v 50. letech jako Ostravský máj, od roku 1976 s názvem Janáčkův máj.

²⁵ Dále také TCO.

²⁶ STEINMETZ, Karel. *Ostrava hudební: vývoj hudební kultury jednoho města v posledních 160 letech*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě: pedagogická fakulta, 2014. s. 154–155.

²⁷ Tamtéž, s. 156.

V současnosti se předmětem zájmu stávají rovněž kompozice jazzové a nonartificiální hudby.²⁸

Během let 1990–1994 se Národní divadlo moravskoslezské orientovalo především na skladby z období romantismu. V premiérách byly uvedeny např. opery Giuseppe Verdiho (*Rigoletto*) či Antonína Dvořáka (*Armida*). Výrazný rozvoj ostravské opery proběhl v letech 1992–2006 za vedení Lud'ka Golata, kdy došlo k inovaci dramaturgie dříve neuváděnými režiséry oper (Alexandr Nikolajevič Zykov, Ilja Racek) a rozšíření dirigentského sboru např. o Yurii Galatenka či Tomáše Hanáka. Těžištěm v repertoáru ale zůstávaly italské opery, „kompozice Mozarta, Smetany a Dvořáka, a především skladatelů 19. století.“²⁹ V roce 1994 bylo při NDM založeno Dětské operní studio.³⁰

Rozkvětu dramaturgie se v roce 1990 dočkal také operetní soubor NDM zásluhou šéfa Jiřího Měřínského a šéfdirigenta Petra Škarohlída. Za jejich působení soubor uvedl např. *Vídeňskou krev* Johanna Strausse či *Zemi úsměvů* Rudolfa Piskáčka a rovněž dva muzikály Johna Kandra – *My fair Lady* a *Chicago*.

Nejvíce patrné politické změny přelomu let 1989/90 proběhly v koncertním životě. Pěvecké sbory rozšířily svůj repertoár o mnohé kusy duchovní tvorby, protože se tento žánr stal u ostravského publika velice oblíbený.³¹ V té době patřily mezi nejkvalitnější akce abonentní večery pořádané Janáčkovou filharmonií, koncerty pod záštitou ostravské konzervatoře a umělecko-pedagogických kateder Ostravské univerzity.

Filharmonie začala roku 1997 spolupracovat se skladatelem a propagátorem avantgardní hudby Petrem Kotíkem. Jejich kooperace vyústila při Ostravských dnech na skladatelských workshopech, ale také na vystoupení v zahraničí (v roce 2000 představil soubor ve Varšavě kompozice Johna Cage či Karlheinze Stockhausena).³²

²⁸ Tamtéž, s. 156–157.

²⁹ Tamtéž, s. 161.

³⁰ Tamtéž, s. 164.

³¹ Tamtéž, s. 171.

³² Tamtéž, s. 174.

Roku 2000 byl poprvé zorganizován festival Harfové dny. Jednalo se o unikátní festival v České republice, o něhož se zasloužila Ada Balová. Na festivalu vystupovali jak harfoví sólisté, tak komorní soubory a orchestry. Poslední 10. ročník se konal v roce 2012 jako vzpomínkový na úmrtí Balové. Do dnešní doby se nepodařilo najít osobnost, která by byla schopná zhostit se organizace akce takového typu.³³

V roce 2001 vznikly zásluhou skladatele a dirigenta Petra Kotíka Ostravské dny nové hudby. Festival se koná jednou za dva roky, a představuje jak kompozice skladatelů avantgardní tvorby (Johna Cage, Mortona Feldmana), tak současných autorů (Christian Wolffa, Martina Smolky).³⁴

Na sborovém hudebním životě v Ostravě se v daném období svými koncerty podílelo taktéž Pěvecké sdružení moravských učitelů, tehdy se sbormistry Lubomírem Mátlem a Lumírem Pivovarským. Na svých koncertech uváděli sborové kompozice Pavla Křížkovského, Josefa Bohuslava Foerstra, Bedřicha Smetany či Leoše Janáčka, a rovněž úpravy lidových písní. Sdružení se mimo jiné zúčastnilo v letech 1992, 1998 a 2004 Janáčkova máje.³⁵

Velký rozvoj zažilo od roku 1990 hudební školství. Roku 1953 založená Vyšší hudebně-pedagogická škola v Ostravě, dnes Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě, se roku 1996 dočkala otevření nové budovy.³⁶ Rozmach v hudebním vzdělávání nastal taktéž ve vysokém školství v Ostravě. Na počátku jej reprezentovala katedra hudební výchovy ostravského Pedagogického institutu, později od roku 1964 Pedagogická fakulta v Ostravě, ale taktéž od roku 1991 umělecko-pedagogická katedra Pedagogické fakulty Ostravské univerzity.³⁷ Poslední jmenovaná instituce vznikla zásluhou tehdejšího děkana PdF-OU Rudolfa Bernatíka. Roku 2001 z ní vznikl Institut pro umělecká studia se dvěma odvětvími – hudebním a výtvarným, který svou akreditací vyústil ve Fakultu umění Ostravské univerzity. Obor Sbormistrovství pro střední školy bylo na PdF-OU vznikl zásluhou

³³ Tamtéž, s. 178.

³⁴ Tamtéž, s. 158.

³⁵ Tamtéž, s. 179.

³⁶ Tamtéž, s. 183.

³⁷ Dále také PdF-OU.

Lumíra Pivovarského, a v roce 1995 byl akreditován doktorský program Hudební teorie a pedagogika, o což se ve velké míře zasloužil Luděk Zenkl.³⁸

Taktéž nonartificiální hudba dosáhla v 90. letech pokroku. Tato hudba zněla v první řadě v kulturních zařízeních jako například Dům kultury Poklad, Akord v Ostravě-Zábřehu, či K-Trio v Ostravě-Hrabůvce. Začaly se rovněž rozvíjet ostravské hudební kluby jako Parník a Atlantik.³⁹ V té době začíná kulturně žít taktéž ostravská ulice Stodolní, prvním klubem byl již dnes neexistující Černý pavouk. Kolem roku 2000 se ovšem začal charakter ulice proměňovat, a tak byla kulturní a hudební zařízení postupem času nahrazena diskotékovými kluby a kasíny.⁴⁰

V rámci nonartificiální hudby funguje v Ostravě řada hudebních festivalů, jako například Ostrava jazz night či Folklor bez hranic. Jedním z nejznámějších je multižánrový mezinárodní Colours of Ostrava. Poprvé se konal v roce 2002 v areálu Stodolní ulice, poté se přesídlil do areálu Slezskoostravského hradu. Festival každoročně představuje řadu interpretů různých žánrů – hudbu jazzovou, rockovou, alternativní, popu, aj. Vedle zahraničních interpretů, jako jsou například Robert Plant, ZAZ, Alanis Morissette či Sinéad O'Connor, festival navštěvují rovněž čeští zpěváci a kapely. Festival získal mnoho ocenění, je například držitelem ceny Anděl za Hudební událost roku 2005 a 2006.

2.2 Období 2004–2014

Všechny hlavní výšeuvedené hudební instituce artificiální hudby existovaly i v tomto období. V Ostravě fungovala bohatá kultura divadelní, orchestrální i komorní, hudbu pěstoval ostravský rozhlas i všechny úrovně školství, a stále byla uplatňována produkce žánru hudby dechové, taneční, chrámové i folklórní.⁴¹

³⁸ STEINMETZ, Karel. *Ostrava hudební: vývoj hudební kultury jednoho města v posledních 160 letech*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě: pedagogická fakulta, 2014. s. 185–186.

³⁹ Tamtéž, s. 190.

⁴⁰ Tamtéž, s. 190–191.

⁴¹ Tamtéž, s. 178.

Jedním z novějších festivalů je Svatováclavský hudební festival, jenž byl prvně zorganizován v roce 2004. Je zaměřen na komorní a symfonické koncerty duchovní hudby. Od roku 2008 pořádá tento festival cyklus komorních koncertů nazvaných Čtvero ročních dob, jenž se kromě Ostravy představuje i na místech v okolí.⁴²

Petr Kotík založil v roce 2005 Ostravskou bandu – komorní orchestr, vzniklý pro potřebu Ostravských dnů. Orchestr účinkuje taktéž na prestižních festivalech mimo Ostravu. Ostravské dny nové hudby jsou od založení pojímány ve dvou kategoriích – jako Institut, jehož obstarávají čeští (např. Petr Kotík, Martin Smolka) i zahraniční lektoři (např. Alvin Lucier, Bernhard Lang), kteří vedou kompoziční workshopy a semináře, a Festival. Posluchači mohou na festivalu vyslechnout nové, dříve neuvedené kompozice, ale také díla známých skladatelů současné hudby (např. György Ligetiho, Luigiho Nona, Kaiji Saariaho).⁴³

Festival NODO – New Opera Days Ostrava (Dny nové opery Ostrava), jenž se poprvé uskutečnil v roce 2012, se zaměřuje na operní tvorbu současných autorů. Koná se jednou za dva roky v mezidobí Ostravských dnů, čímž se podílí na stálé prezentaci současné hudby ve městě.

Výrazná byla v posledních letech činnost operního souboru NDM. Gabriela Petráková-Haukvicová, šéfka souboru od roku 2010 „vzdvihla český ansámbl mezi českou muzikálovou špičku a jejím příchodem se začala psát nová a úspěšná éra ostravské operetní/muzikálové scény.“⁴⁴ Z titulů odehraných v tomto období můžeme jmenovat například *Polskou krev* Oskara Nedbala či *Krásnou Helenu* Jacquese Offenbacha.⁴⁵ K nejúspěšnějším titulům patří muzikál *Marguerite*, za něhož byla Hana Fialová, představitelka Marguerite nominována na Ceny Thálie 2011, či originální český muzikál *Fantom Londýna*, uveden ve světové premiéře v roce 2013. Význačným komorním muzikálem, jenž soubor uvedl, je

⁴² Tamtéž, s. 178.

⁴³ Tamtéž, s. 158.

⁴⁴ Tamtéž, s. 167.

⁴⁵ Tamtéž, s. 167.

Edith a Marlene, zachycující život a vztah Edith Piaf (Hana Fialová) a Marlene Dietrich (Eva Zbrožková).⁴⁶

Významným počinem se stalo v roce 2012 „otevření přebudovaného plynojemu v oblasti Dolních Vítkovic na multifunkční centrum Gong, s využitím pro vzdělávací, konferenční, kongresové, ale i kulturní či společenské akce.“⁴⁷ Prvním koncertem v těchto prostorách byl Straussův *Koncert č. 2 pro lesní roh a orchestr*, jenž zazněl v rámci zahájení Janáčkova Máje v roce 2012.⁴⁸ V tomtéž roce se do oblasti Dolních Vítkovic přesunul rovněž festival Colours of Ostrava.

Ze všech typů sborových těles byla v daném období v Ostravě nejpočetnější skupina sborů smíšených. Tři z nich působí při dvou ostravských univerzitách. Při Ostravské univerzitě je to Vysokoškolský pěvecký sbor Ostravské univerzity pod vedením Jana Spisara. Vysokou školu báňskou – Technickou univerzitu Ostrava⁴⁹ reprezentují tělesa Akademický pěvecký sbor VŠB-TUO, založený v roce 2007 Janem Mlčochem, vedený od roku 2015 Adamem Sedlickým, a v roce 2008 vzniklý Chorus Ostrava, jehož zakladatelem byl Lumír Pivovarský. V současné době těleso vede sbormistryně Petra Rašíková, jež převzala řízení sboru po Janu Mlčochovi v roce 2014. Mezi další významná smíšená tělesa patří Moravský komorní sbor, řízený v minulosti Lubomírem Mátlem, dnes Jiřím Šimáčkem nebo Pěvecký spolek Ostrava, vedený Jaroslavem Domanským, jenž se specializuje na folklor a lidovou píseň.

Co se týká dětských sborů, nejdéle působícím tělesem je Ostravský dětský sbor, založený 1948 Ivo Stolaříkem. Dále lze připomenout Dětské sborové studio Ostrava-Jih s jeho hlavním Dětským pěveckým sborem Koko, které řídí sbormistryně Lenka Velikovská a které v letošním roce oslavuje své desetileté působení. Poměrně novým tělesem, vzniklým v roce 2014 pod Janáčkovou filharmonií Ostrava, je Janáčkův Filharmonický sbor mladých, řízený sbormistrem Jiřím Slovíkem.

⁴⁶ Tamtéž, s. 167.

⁴⁷ Tamtéž, s. 177.

⁴⁸ Tamtéž, s. 178.

⁴⁹ Dále také VŠB-TUO.

Mnoho dětských sborů působí pod záštitou základních nebo středních škol. Ze známějších sborů této kategorie můžeme jmenovat např. DPS Formáneček fungující při ZŠ Formana v Ostravě-Dubině nebo Pěvecký sbor gymnázia Olgy Havlové v Ostravě-Porubě. Tělesa této kategorie obvykle vystupují na akcích pořádaných školou nebo místními společenskými organizacemi. Co se týká sborových soutěží, zpěváci školních sborů se zúčastňují především festivalů v rámci České republiky. Patří k nim například přehlídka gymnaziálních sborů Gymnasia Cantant, organizovaná každoročně od roku 1994. Skládá se z kola regionálního, pořádaného v Praze, Brně a Orlové, a kola celostátního, konaného v Brně.

K nejvýraznějším ženským tělesům patří bezesporu Pěvecké sdružení Ostravských učitelek, řízené Yuriiem Galatenkem a Ženský pěvecký sbor DUHA pod vedením Pavla Režného.

Z mužských sborů v rámci Ostravy funguje v současné době pouze Mužský pěvecký sbor Vítkovice, vedený Stanislavem Strouhalem.

Jak bývá ve sborovém životě zvykem, sbormistři i celá tělesa spolu udržují přátelské i umělecké kontakty. Některé z nich vznikly již během dob studií sbormistrovství a hudební výchovy na Ostravské univerzitě. Ostrava je místem působiště spousty absolventů sbormistrovství a hudební výchovy Ostravské univerzity, kteří jsou dnes velice úspěšní.

V rámci České republiky funguje několik festivalů, které se podílejí na výměně dirigentských zkušeností a utužování vztahů mezi sbormistry. Patří k nim některé již tradiční, jako např. Festival sborového umění Jihlava (zal. roku 1957), či Svátky písní Olomouc (zal. roku 1972), z novějších pak např. Stonavská Barborka (zal. roku 2006) či Královéhradecké Sborové slavnosti (zal. roku 2004). V okolí Ostravy patří k nejznámějším akcím tohoto typu nesoutěžní festival Slezský trojok, na němž je udílena cena Stanslawa Moniuszki. Festival je organizován jako setkání sborů z Moravskoslezského kraje a pohraničí Polska, každý rok na jiném místě. První ročník se konal v roce 1993. Dalším známým festivalem v okolí je Bělotínský týden zpěvu. Organizuje se v Hranicích na Moravě za podpory starosty a úřadu z Bělotína. První ročník se uskutečnil v srpnu roku 1992 a zakládající osobností byl Lumír Pivovarský. Bělotínský týden probíhá takovým způsobem, že

se na něm scházejí sbormistři z celé republiky i ze zahraničí, aby za týden nacvičili se zpěváky repertoár, který pak uvedou na závěrečném koncertě v Hranickém kostele svaté Barbory. V rámci festivalu fungují tři kategorie – mužského, ženského a smíšeného sboru, se kterými dirigenti repertoár nacvičují.⁵⁰ V posledních letech roste zájem o festival rovněž ze strany zahraničních zpěváků a sbormistrů. Zvláštní pozornost je věnována taktéž doprovodnému programu festivalu, jenž se zaměřuje kromě hudební složky rovněž na poznávání regionu.⁵¹

⁵⁰ Sdělení Milana Chromíka ze dne 4. 2. 2016.

⁵¹ Bělotínský týden zpěvu. *Bělotín*. [online]. 1998-2016 [cit. 2016-04-09]. Dostupný na World Wide Web: <<http://belotin.cz/tema/tema.phtml?id=4202>>.

3 OSTRAVSKÝ DĚTSKÝ SBOR

3.1 Historie a současnost

Ostravský dětský sbor⁵² je těleso, které má za sebou bohatou historii, založenou nejen na koncertech a soutěžích doma, ale také v zahraničí. Sbor vznikl původně jako Dětský pěvecký sbor Československého rozhlasu v Ostravě v roce 1948 a jeho prvním dirigentem byl Ivo Stolařík (1926–2010) – muzikolog, rozhlasový pracovník, pedagog, zakladatel hudebněvědného oboru na Ostravsku.⁵³

Z osmi sbormistrů, kteří do roku 1964 řídili Ostravský dětský sbor, stojí za připomenutí zejména skladatel a dirigent Antonín Tučapský (1928–2014). K rozšíření sborové tvorby přispěl zejména úpravami lidových písní, ale také vlastními autorskými skladbami, z nichž byly některé věnovány přímo Ostravskému dětskému sboru.⁵⁴ Od roku 1962 do 1973 fungoval jako dirigent Pěveckého sdružení moravských učitelů.

V roce 1964 byl vedením ODS pověřen Jaromír Richter (1921–1997).⁵⁵ Významný byl jeho zájem o lidovou písňovou tvorbu opavského Slezska, jenž vyústil v publikování sbírky Slezských lidových písní z Bílovecka a okolí. Právě lidové písně zastávaly značnou část repertoáru ODS.⁵⁶

⁵² Dále také ODS.

⁵³ Dlouhodobě působil v několika výrazných ústavech v Ostravě a okolí. Pracoval v České televizi a Českém rozhlase – vykonával činnosti hlasatele, reportéra, programového pracovníka. Dále působil jako klavírní doprovod, činoherní a hudební režisér. Fungoval jako sbormistr ostravských Hrabůvských zpěváků po odchodu Bohumila Kulínského st., a pěveckého spolku Záboj. V roce 1948 se stal redaktorem vysílání pro děti a mládež a začal fungovat jako dirigent Dětského rozhlasového sboru, Smíšeného sboru rozhlasu a Malého rozhlasového orchestru. V roce 1963 nastoupil na nově zřízené místo uměleckého ředitele Státní Filharmonie. Poté pracoval v pražském Supraphonu, dále působil jako referent ve Slezském studijním ústavu a Slezském ústavu Československé akademie. Významná byla také jeho publikační činnost. Je autorem mnoha historických studií a výzkumů hudební činnosti na Ostravsku: zabýval se jak lidovou hudební tvořivostí, pěveckými spolky i hornickými kapelami té doby. V důchodovém věku externě vyučoval na Ostravské univerzitě.

⁵⁴ Od roku 1962 do 1973 fungoval jako dirigent Pěveckého sdružení moravských učitelů.

⁵⁵ Jako učitel na ZŠ v Krásném Polí založil v roce 1949 dětský sbor Červený Květ, jenž spolupracoval také s Československým rozhlasem. K dalším jeho činnostem před dlouholetým působením v ODS bylo od roku 1964 vedení dechového orchestru a hudebního kursu Osvětové besedy.

⁵⁶ ONDRUŠKOVÁ, Taťána. *Činnost Ostravského dětského sboru v letech 1980–1996*. Ostrava, 1997. Diplomová. Ostravská univerzita, s. 75

V roce 1967 se stal zřizovatelem sboru Dům kultury Vítkovice. Když probíhala roku 1992 rekonstrukce, přešel sbor pod Dům dětí a mládeže v Ostravě-Mariánských Horách, a od roku 1997 až dodnes působí pod Základní uměleckou školou Eduarda Marhuly v Ostravě-Mariánských Horách.⁵⁷

Za Jaromíra Richtra bylo z Ostravského dětského sboru vybudováno kvalitní sborové těleso. Z významných zahraničních zájezdů můžeme jmenovat účast tělesa na festivalu v maďarském městě Ózd v roce 1981,⁵⁸ či turné po Švédsku a Norsku, uskutečněné v roce 1982.⁵⁹ Sbor se účastnil mnohých festivalů a soutěží také v tuzemsku.

Prvním korepeticem tělesa byl od počátku až do roku 1991 Rudolf Bernatík. Od něj pochází některé jedinečné úpravy a transkripce pro dětský sbor a klavír, např. *Clair de Lune* (C. Debussy) nebo úprava částí *Koncertu pro klavír a orchestr b moll* (P. I. Čajkovskij).⁶⁰

V průběhu roku 1980 se rozvinula spolupráce s televizí, kdy byly o tělesu natočeny tři samostatné čtyřicetiminutové pořady.⁶¹

Významnou událostí, která přispěla k propagaci Ostravského dětského sboru, bylo natočení celovečerního hraného hudebního filmu *Pohlad' kočce uši*. Režie se ujal režisér Josef Pinkava spolu se svou dcerou, mladou režisérkou Hanou Pinkavovou.⁶² Natáčení se uskutečnilo v roce 1984, a o rok později proběhla jeho premiéra.⁶³ Snímek líčí příběh dětského pěveckého sboru z Ostravy, jenž se vypraví na mezinárodní soutěž do Kamenice pod troskami, avšak kvůli nepozornosti sbormistra přijíždí o dva měsíce dříve. Sbornistr chtěl okamžitě odjet domů, ale zpěváci a ostatní ho přemluvili zůstat. Spolu s hochy z Kamenice připraví těleso na

⁵⁷ REŽNÝ, Pavel. Ostravský dětský sbor slaví půlstoletí. *Cantus: magazín pro sborové umění*. 2014, č. 4, roč. XXV, str. 42. ISSN 1210-7956.

⁵⁸ ONDRUŠKOVÁ, Taťána. *Činnost Ostravského dětského sboru v letech 1980–1996*. Ostrava, 1997. Diplomová. Ostravská univerzita, s. 12.

⁵⁹ Tamtéž, s. 15.

⁶⁰ Článek z archívu ODS. Název: *Jubilující Ostravský dětský sbor*. Vydáno v roce 2006. Autor článku: Pavel Režný.

⁶¹ ONDRUŠKOVÁ, Taťána. *Činnost Ostravského dětského sboru v letech 1980–1996*. Ostrava, 1997. Diplomová. Ostravská univerzita, s. 12.

⁶² Hana Pinkavová čtyři roky předtím natočila dvacetiminutový dokumentární film „Nepíše se úlohy do zpěvu“, v němž je představována sólistka sboru Marta Spirová.

⁶³ ONDRUŠKOVÁ, Taťána. *Činnost Ostravského dětského sboru v letech 1980–1996*. Ostrava, 1997. Diplomová. Ostravská univerzita, str. 35.

konci svého pobytu úspěšný koncert, a sbor se tak může spokojeně se spoustou zážitků vrátit domů. Většinu pěveckého tělesa ve filmu tvoří zpěvačky a zpěváci z Ostravského dětského sboru.

Ve snímku se objevují části skladeb od českých a zahraničních klasických skladatelů, z nichž některé byly upraveny Rudolfem Bernátikem speciálně pro potřeby filmu.

C. Debussy – V. Petrov *Clair de Lune* (upravil R. Bernátík)

P.I. Čajkovskij – *Klavírní koncert b-moll* (upravil R. Bernátík)

O. Ravenello – V. Fischer *Ať hudba zní*

O. Mácha – *Hoj, hura, hoj* (z cyklu *Lašské halekačky*)

J. S. Bach – X. Gounod *Ave Maria* (upravil R. Bernátík)⁶⁴

Protože byl film natočen především pro děti a mládež, měly v něm velké zastoupení písně populární. Mezi takové skladby patřily: *Škola má dovolenou*, *Nás totiž je víc*, *Červená řeka*, či *Píseň z konce století*.⁶⁵

V roce 1987 ukončil Jaromír Richter svoji činnost, a od roku 1988 se sboru ujal jeho nástupce, absolvent brněnské JAMU v oboru dirigování Milan Chromík, jenž působil ve sboru jako asistent sbormistra už dva roky předtím.⁶⁶ Za jeho pětadvacetileté působení v roli uměleckého vedoucího sboru se mu podařilo vybudovat špičkové těleso, sklízějící úspěchy na domácí scéně i v zahraničí, a to zejména díky tomu, že nekompromisně dbal nejen na techniku a intonaci zpěvu, ale i docházku a morálku sboristů.

Po odchodu sbormistra Milana Chromíka do důchodu v červnu roku 2013 se hlavním sbormistrem stal Pavel Režný, který se sborem úzce spolupracuje už od roku 1990. Přípravná oddělení vedla Daniela Střílková (za svobodna Zuková).⁶⁷ Ve

⁶⁴ Tamtéž, str. 36.

⁶⁵ Jedná se o píseň, jež se stala spolu s lidovou písní *Zabludila kravarečka* hymnou Ostravského dětského sboru, známá i oblíbená všemi generacemi i po dobu činnosti sbormistra Milana Chromíka.

⁶⁶ ONDRUŠKOVÁ, Taťána. *Činnost Ostravského dětského sboru v letech 1980–1996*. Ostrava, 1997. Diplomová. Ostravská univerzita, s. 21.

⁶⁷ REŽNÝ, Pavel. Ostravský dětský sbor slaví půlstoletí. *Cantus: magazín pro sborové umění*. 2014, č. 4, roč. XXV, str. 42. ISSN 1210-7956.

školním roce 2014/2015 vedla hlavní sbor paralelně s Pavlem Režným, ten se ale rozhodl v Ostravském dětském sboru svou činnost ukončit kvůli závazkům v Olomouci, kde vyučuje a vede Univerzitní sbor ATENEO. Od školního roku 2015/2016 zastává funkci sbormistryně všech oddělení Ostravského dětského sboru.⁶⁸

3.2 Organizační činnost sboru

S Ostravským dětským sborem již za celou dobu jeho působení spolupracovalo mnoho kvalifikovaných pedagogů, sbormistrů a korepetitorů. V roce 1992 se organizační vedoucí a „dobrou duší“ sboru stala manželka Milana Chromíka, paní Jaroslava Chormíková. V tomtéž roce se stal korepetitorem sboru Jan Niedoba, který byl po třech letech zastoupen Miluší Tomáškovou (dnes ředitelka ZUŠ Buhumín).⁶⁹ Po jejím odchodu zastávala pozici klavíristky od roku 2007 Agáta Hypšová, a od roku 2012 až do současnosti patří místo korepetitorky Janě Davidové.⁷⁰

Významnou osobností, podílející se na zajištění kvality sboru byl hlasový pedagog a barytonista Josef Fryščák, který úzce spolupracoval se sborem od roku 1990. Dlouhodobě se věnoval sboru v rámci hlasové výchovy zpěváků, čímž přispíval k úspěchům, dosahovaným sborem na koncertech i soutěžích. Ostravský dětský sbor také častokrát doprovázel na zahraničních soutěžích. Hlasovou výchovu dětí vede od prosince roku 2015 učitelka sólového zpěvu na ZUŠ E. Marhuly Milada Hnitková.⁷¹

S tělesem spolupracoval také sbormistr Lumír Pivovarský, který se mimo jiné se sborem účastnil Mezinárodního festivalu mládežnických pěveckých sborů ve slovinském Celje v roce 2009.

⁶⁸ Sdělení Daniely Střílkové ze dne 1. 2. 2016.

⁶⁹ Článek z archivu ODS. Název: *Jubilující Ostravský dětský sbor*. Vydáno v roce 2006. Autor článku: Pavel Režný.

⁷⁰ ŠMÍDOVÁ, Helena. *Koncertní činnost, festivaly a soutěže Ostravského dětského sboru v letech 1994–2012*. Ostrava, 2015. Bakalářská. Ostravská univerzita, str. 14.

⁷¹ Sdělení Milady Hnitkové ze dne 1. 2. 2016.

V Ostravském dětském sboru fungují už od doby sbormistra Jaromíra Richtera čtyři oddělení, z toho tři jsou přípravná. Jedná se o oddělení Skřivánci (děti předškolního věku), Slavíci (děti od 1. do 3. třídy ZŠ) a Kosi (děti od 3. do 5. třídy). V přípravných odděleních se děti učí základní hlasové výchově a technice zpěvu a také hudební nauce. Cílem přípravných oddělení je dovést děti do oddělení koncertního hlavního sboru, v němž účinkují zpěváci ve věku 9 až 18 let. „V současnosti je v oddělení Slavíci 25 dětí a v oddělení Kosi 21 dětí. V hlavním sboru momentálně zpívá 28 zpěváků ve věkové skupině od 9 do 17. let.“⁷² Do roku 2013 fungoval v rámci oddělení také Komorní dívčí sbor, kde zpívala děvčata nad 18 let. Po odchodu Milana Chromíka do důchodu se toto těleso rozpadlo, a většina členek přešla do Ženského pěveckého sboru DUHA Ostrava, jež vede sbormistr Pavel Režný.

Hlavní sbor organizoval ve sledovaném období třikrát do roka pracovní sborová soustředění, která se konala v penzionu Vinium v Rožnově pod Radhoštěm. Jarní se uskutečňovala většinou v březnu nebo na přelomu března a dubna a podzimní na začátku listopadu. Soustředění jsou třídní, probíhají vždy od pátku do neděle, kde se sbor připravuje jak na tradiční Jarní a Vánoční koncerty, tak na zahraniční koncertování a soutěže. Letní soustředění, organizovaná vždy na konci měsíce srpna, se dříve konala na Chatě Kopřivná Malá Morávka, a od roku 2007 probíhají v penzionu Vinium v Rožnově pod Radhoštěm.⁷³

V daném období probíhaly pravidelné zkoušky sboru v prostorách Mateřské školy Generála Janka v Ostravě-Mariánských Horách v pondělky a středy od 16:30 do 18:15 hod. a v pátky dělené zkoušky podle hlasových skupin – soprán od 15:00 do 16:00 hod. a alt od 16:15 do 17:15 hod.

V současné době sboristé zkoušejí v pondělky od 16:30 do 18:20 hod., a čtvrtky od 17:00 do 18:30 hod.

⁷² Sdělení Daniely Střílkové ze dne 1. 2. 2016.

⁷³ Plány umělecké činnosti Ostravského dětského sboru z let 2006 a 2007. Z archívu ODS uloženého u Milana Chromíka.

3.3 Umělecká a koncertní činnost

Sbor se pod vedením Milana Chromíka může pyšnit četnými trofejemi v podobě prvních míst a cen z domácích a zahraničních festivalů a soutěží. K nejvýznamnějším úspěchům patří například: první ceny z Evropského sborového festivalu v dánském Kalundborgu v roce 1995, z Evropského mládežnického festivalu v belgickém Neerpeltu z roku 1996, 2000 a 2010; dvě zlaté medaile z Mezinárodního festivalu pěveckých sborů v italském Camerinu z roku 2002 a z festivalu Concorso Corale Internazionale v italském Riva del Garda z roku 2008. Posledním významným oceněním sboru za éry Milana Chromíka bylo získání dvou zlatých pásem na Mezinárodním sborovém festivalu Slovakia Cantat 2013 v Bratislavě.⁷⁴

Prakticky všude byl sbor vysoko oceňován zásluhou své technické vypracovanosti, intonační čistoty zpěvu a bohatého repertoáru. Jiří Kolář komentoval úspěch tělesa na festivalu Slovakia Cantat v kategorii Lidová píseň roku 2013, ve které těleso zvítězilo, následovně: „Pokud jde o tuto kategorii, rád bych vyzdvihнул především neobyčejně zajímavou dramaturgii soutěžního programu (ruská lidová *U vorot sosna* v úpr. A. Tučapského) A. Rimského-Korsakova, izraelská lidová *Hava nageela* v úpr. M. Golmana, česká lidová *Když jsem šel z Krumlova* v úpr. P. Ebena, *Frenštátská vonička lidových písní* v úpr. M. Báchorka). Velice nápaditý program nabídl ODS i v kategorii mládežnických sborů do 21 let (např. J. Teml: *Gloria*, A. Tučapský: *Při hudbě*, nebo efektivní závěrečná úprava japonské lidové písně *Aizu Bandaisan*).“⁷⁵

Sbor pravidelně vystupoval několikrát ročně. Každoročně organizoval Jarní a Vánoční koncerty, jež se uskutečňovaly vždy ve velkém sále Domu kultury města Ostravy. Výjimkou se však stal první Vánoční koncert v roce 2013 za působení nového sbormistra Pavla Režného. Tento prosincový koncert se konal ve víceúčelové hale GONG společně s Janáčkovou filharmonií Ostrava a Cimbálovou

⁷⁴ Plány umělecké činnosti Ostravského dětského sboru z let 2004 až 2012. Z archivu ODS uloženého u Milana Chromíka.

⁷⁵ KOLÁŘ, Jiří. Úspěchy českých sborů na SLOVAKIA CANTAT 2013. *Cantus: magazín pro sborové umění*. 2013, č. 2, roč. XXIV, str. 28.

muzikou Hradišťan s Jiřím Pavlicou.⁷⁶ Pravidelně se také účastnil festivalů a soutěžních klání, kromě toho byl zván k vystoupení při různých společenských příležitostech. K těm patřila například každoroční slavnostní setkání u pamětní desky obětem zla k uctění Dne boje za svobodu a demokracii, konané u příležitosti 17. listopadu ve vstupní hale ostravské Radnice.⁷⁷ Lze shrnout, že těleso absolvovalo přibližně 15 až 20 akcí za rok.

Těleso se prostřednictvím několika mimořádných koncertů přihlásilo k výrazným osobnostem Ostravy. Např. v roce 2010 účinkovalo na slavnostním koncertu k uctění životního jubilea ostravského skladatele, sbormistra a pedagoga Milana Báčorka.⁷⁸ Sbor na počest Báčorka představil suitu *Frenštátská vonička písní* na motivy valašských lidových písní.⁷⁹ V témže roce vystoupil také na koncertě spojeném se slavnostním odhalením desky skladateli a pedagogovi Dobroslavu Lidmilovi, celoživotně působícího v Ostravě.

Mezi další speciální akce sboru patřily reciproční koncertní zájezdy do zahraničí ke spřáteleným sborům a organizování jejich následného pobytu v Ostravě, včetně společných koncertů. Na základě 1. ceny získané na Evropském hudebním festivalu v belgickém Neerpeltu v roce 2000 byl ODS pozván na Světový festival dětských sborů v japonském městě Hamamatsu, který se konal v červenci 2001. Tento festival byl bezesporu nejzajímavějším a nejuzdálenějším zájezdem ODS. V srpnu roku 2002 se dětský sbor z Hamamatsu zúčastnil evropského turné, což byl námět k zorganizování „Dne Japonské hudby v Ostravě“. Sbor byl pozván

⁷⁶ REŽNÝ, Pavel. Ostravský dětský sbor slaví půlstoletí. *Cantus: magazín pro sborové umění*. 2014, č. 4, roč. XXV, str. 42.

⁷⁷ Plány umělecké činnosti Ostravského dětského sboru z let 2004–2012. Z archívu ODS uloženého u Milana Chromíka.

⁷⁸ Soudobý ostravský hudební skladatel, sbormistr a pedagog, narozen v roce 1923. Hojně přispívá k organizaci kulturního a hudebního dění v Severomoravském kraji – publikuje v regionálním hudebním tisku, je předsedou a organizátorem skladatelské soutěže pro mladé autory do 30 let "Generace" a členem organizačních týmů festivalů Janáčkova máje, Janáčkových Hukvald, aj. V letech 1965 – 1989 působil ve funkci sbormistra amatérského pěveckého sboru Radhošť a od roku 1991 zastává místo sbormistra Ženského pěveckého sboru B. Martinů Frýdek-Místek. Od roku 1967 je pedagogem a od roku 1992 ředitelem Janáčkovy konzervatoře v Ostravě.

⁷⁹ Článek z archívu Ostravského dětského sboru bez plných citačních údajů. Název: Milan Báčorek a GENERACE 2008. Koncert k oslavě významného životního jubilea. Studio ČRo, 3. 11. 2009.

do Ostravy do rodin dětí z ODS, a na závěr pobytu byl v sále Janáčkovy konzervatoře uspořádán společný koncert japonského sboru a ODS.⁸⁰

V roce 2006 se těleso účastnilo Mezinárodního festivalu dětských pěveckých sborů v Drážďanech a o rok později hostilo dětský sbor Drážďanské filharmonie v Ostravě.

Roku 2009 proběhlo zahraniční koncertní turné ODS do italské Florencie, které organizoval florentský mládežnický sbor CORO GIOVANILE DELLA SCUOLA DI MUSICA DI FIESOLE.⁸¹

V roce 2008 se konal koncert v Kostele sv. Václava v Ostravě, na němž těleso vystoupilo společně s Mládežnickým sborem z italské Florencie. O rok později podnikl ODS do Florencie zahraniční koncertní turné, které florentský sbor organizoval.

Další mimořádnou akcí byl v roce 2011 adventní charitativní koncert „Děti dětem“, jenž proběhl za spoluúčinkování zpěvačky Báry Basikové.⁸²

Sbor se pravidelně zapojoval do koncertního života v Ostravě. Řadu let spolupracoval s Janáčkovou filharmonií Ostrava, s níž v rámci abonentních cyklů účinkoval zejména na vánočních koncertech v Domě kultury města Ostravy. K těmto cyklům patří *Svatá Noc* Jiřího Těmle či *Hej Vánoce!* Otmaru Máchy. Obě skladby byly sborem mnohonásobně uvedeny, a jsou u posluchačů velice oblíbené. Kromě toho se těleso účastnilo festivalů v Ostravě a okolí. Patří mezi ně festival Janáčkův máj nebo festival Slezský Trojok.

Za dobu své činnosti se sboru podařilo vydat 5 CD, jež byly natočeny v letech 1996, 1999, 2004, 2007 a 2013.

⁸⁰Článek z archivu Ostravského dětského sboru bez plných citačních údajů. Název: Den japonské hudby v Ostravě. Autor: Milan Chromík.

⁸¹ Plán umělecké činnosti Ostravského dětského sboru z roku 2009. Plány umělecké činnosti Ostravského dětského sboru z let 2004 až 2012. Z archivu ODS uloženého u Milana Chromíka.

⁸² Plán umělecké činnosti Ostravského dětského sboru z roku 2011. Plány umělecké činnosti Ostravského dětského sboru z let 2004 až 2012. Z archivu ODS uloženého u Milana Chromíka.

3.4 Sbormistři

3.4.1 Milan Chromík

Sbormistr a pedagog Milan Chromík se narodil v roce 1945 v Turzovce na Slovensku, ale záhy se rodina přestěhovala do Dolní Moravice u Rýmařova. V dětství se začal učit hrát na akordeon a housle. Hra na akordeon ho zaujala natolik, že se jí rozhodl, spolu s vedlejším oborem lesní roh studovat na kroměřížské konzervatoři. Po jejím absolvování vyučoval akordeon a hudební nauku na Lidových školách v Zábřehu na Moravě, Boskovicích a převážně v Šumperku, kde rovněž založil komorní smyčcový orchestr. Při zaměstnání studoval v letech 1978–1983 obor řízení sboru na Janáčkově akademii múzických umění v Brně u Lubomíra Mátle. Od roku 1977 po dobu čtrnácti let působil jako zpěvák v Pěveckém sdružení moravských učitelů.⁸³ V tomto tělese získal cenné zkušenosti pro svou budoucí sbormistrovskou praxi, a to od sbormistra Oldřicha Halmy a především Lubomíra Mátle, jenž ho posléze pověřoval vedením dělených zkoušek i dirigováním na koncertech. Členství v PSMU ho ovlivnilo natolik, že se rozhodl věnovat jeho činnosti v letech 1973–1983 ve své diplomové práci. S dětským sborovým zpěvem se poprvé setkal v Šumperském dětském sboru, který doprovázel na akordeon. Ve funkci asistenta sbormistra Ostravského dětského sboru začal pracovat na výzvu Rudolfa Bernatíka a roku 1988 převzal těleso po Jaromíru Richtrovi.⁸⁴ Jako umělecký vedoucí a sbormistr setrval do června roku 2013. Zároveň působil v letech 1988–2010 spolu Lumírem Pivovarským jako sbormistr Mužského pěveckého sboru Vítkovice. Kromě toho rovněž externě vyučoval na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity a na Janáčkově konzervatoři a gymnáziu v Ostravě.⁸⁵

⁸³ Dále také PSMU.

⁸⁴ ONDRUŠKOVÁ, Taťána. *Činnost Ostravského dětského sboru v letech 1980–1996*. Ostrava, 1997. Diplomová. Ostravská univerzita, s. 76–77.

⁸⁵ ŠMÍDOVÁ, Helena. *Koncertní činnost, festivaly a soutěže Ostravského dětského sboru v letech 1994–2012*. Ostrava, 2015. Bakalářská. Ostravská univerzita, s. 16.

3.4.2 Pavel Režný

Sbormistr, muzikolog a vysokoškolský pedagog se narodil v roce 1959 v Přerově. Na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci vystudoval obor český jazyk – hudební výchova pro II. a III. stupeň, na stejné instituci, kde v roce 1985 získal titul PaedDr. Na Hudební fakultě Akademie múzických umění v Praze studoval hudební teorii v rámci postgraduálního studia, jež zakončil v roce 1987. Studoval také u Lubomíra Mátle na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, kde mu byl roku 2000 přiznán titul Ph.D, posléze v roce 2005 získal docenturu na Univerzitě Mateja Bela v Banské Bystrici. Znalosti ohledně problematiky sborového zpěvu, který ho zajímal za dob studií, si prohluboval soukromě u Lubomíra Mátle a Libora Mathausera. Sám byl členem Pěveckého sdružení moravských učitelů. Jeho zájem o tuto oblast vyústil dirigováním několika přerovských těles – Přerovského dětského sboru, dětského sboru Primavera ZUŠ Přerov, dívčího komorního sboru Villanella Přerov a smíšeného pěveckého sboru Vokál Přerov.⁸⁶ Od roku 1990 externě spolupracoval s Ostravským dětským sborem, v září 2013 se stal na dva roky jeho hlavním sbormistrem. V roce 2001 založil smíšený komorní sbor ATENEO Olomouc, který funguje při Univerzitě Palackého v Olomouci, a dodnes zde působí jako umělecký vedoucí a sbormistr. Jeho druhým tělesem je Ženský pěvecký sbor DUHA Ostrava, které řídí od roku 1989, kdy jej převzal po Jaromíru Richtrovi, dodnes. V současnosti vyučuje hudebně teoretické a didaktické předměty a předměty související s řízením sboru na Katedře hudební výchovy PdF Univerzity Palackého v Olomouci. Rovněž publikuje články v odborně zaměřeném tisku.

3.4.3 Daniela Střílková

Pedagožka a sbormistryně Daniela Střílková se narodila v roce 1982 v Havířově. Až do dob studií vyrůstala v Karviné. V první třídě základní školy nastoupila do Sborového studia Permoník. Protože ji hudba zajímala, tak kromě Permoníku navštěvovala sólový zpěv a hru na klavír v Karvinské ZUŠ. Po střední

⁸⁶ Pavel Režný. *Katedra hudební výchovy. Univerzita Palackého v Olomouci – Pedagogická fakulta.* [online]. 2006–2016 [cit. 2016-04-24]. Dostupný na World Wide Web: <<http://khv.upol.cz/pedagogove/Pavel-Rezny>>.

škole se rozhodla pokračovat ve studiu na Ostravské univerzitě – obor Hudební výchova a sbormistrovství pro střední školy, tehdy ještě pod vedením Lumíra Pivovarského. Od roku 2006 převzal tento obor Jan Spisar. U něj magisterské studium zakončila. Poté zůstala na katedře hudební výchovy jako doktorandka v interní formě, kde po dokončení doktorátu v roce 2012 působí dodnes. Od roku 2009 vyučuje na Janáčkově konzervatoři a Gymnáziu v Ostravě sborový zpěv a hudebně-teoretické předměty. V Permoníku také získala své první sbormistrovské zkušenosti. Působila u něj až do roku 2013. V tomtéž roce se přihlásila na konkurz sbormistra do ZUŠ E. Marhuly, kde byla přijata původně jako sbormistryně přípravných oddělení Ostravského dětského sboru. Dnes působí také jako sbormistryně hlavního sboru.⁸⁷

3.5 Repertoár Ostravského dětského sboru

3.5.1 Charakteristika

Ostravský dětský sbor se může pyšnit rozsáhlým a pestrým repertoárem, který se nezaměřuje jen na konkrétní hudební oblast, ale snaží se interpretovat co nejširší slohové a stylové spektrum děl. Reprezentují jej skladby od renesanční polyfonie a baroka přes díla klasiků jako jsou Mozart či Beethoven, hojně zpívané romantické skladatele až po současnou tvorbu tuzemských i zahraničních autorů, jež je v repertoáru ODS zastoupena nejvíce.⁸⁸

O hojnou notovou základnu dnešního Ostravského dětského sboru se zasloužil sám Jaromír Richter, jenž vytvořil mnoho rukopisů zejména úprav lidových písní, které těleso využívalo nejen za éru Milana Chromíka, ale pracuje s nimi dodnes. Nejznámější jeho úpravou je mezi sboristy oblíbená slezská lidová píseň *Zabludila kravarečka*, která provázela sbor i po celou dobu fungování Milana Chromíka. O jejím významném místě v repertoáru svědčí také fakt, že byla nahraná na dvou kompaktních discích tělesa, a to roku 1995 Jaromírem Richterem a 2013 Milanem Chromíkem.

⁸⁷ Sdělení Daniely Střílkové ze dne 1. 2. 2016.

⁸⁸ Sdělení Milana Chromíka ze dne 4. 2. 2016.

Klíčovou roli v dramaturgii ODS hrají úpravy lidových písní, jak českých, moravských, slezských či slovenských. Těleso se na ně zaměřilo více než jiné sbory, a to hlavně z toho důvodu, že v Ostravě a jejím okolí je tvořilo nebo tvoří mnoho skladatelů. V první řadě se jedná o skladby Otmara Máchy⁸⁹, jenž věnoval ODS *Lašské halekačky* a *Ohlasy písní slezských*, dvě vrcholné skladby na texty Jaromíra Richtera. Úvodní části *Moja řeč* a *Štyry mile za Opavum z Ohlasů písní slezských* patřily ke kmenovému repertoáru sboru celou dobu působení Milana Chromíka, a rovněž jsou součástí dvou CD – z roku 1995 a 2013.⁹⁰ K dalším Máchovým skladbám, jež náleží do kmenového repertoáru tělesa, patří *Fortuna*, *Hoj, hura, hoj* či cyklus koled *Hej vánoce, dlouhý noce*, který sbor vícekrát interpretoval spolu s Janáčkovou Filharmonií Ostrava v rámci Vánočních koncertů v Domě kultury města Ostravy. O oblíbenosti Máchových skladeb svědčí mimo jiné i fakt, že je Milan Chromík také úspěšně zařazoval do soutěžních vystoupení tělesa. Druhým skladatelem, který je blízký Otmaru Máchovi a byla mu věnována v repertoáru sboru velká pozornost, je Zdeněk Lukáš, jehož skladby jsou v repertoáru sboru také hojně zastoupeny a taktéž jsou zařazovány do soutěžních vystoupení – můžeme vzpomenout skladby *Řemeslníci*, *Věneček*, *O máji* či *Tři dětské sbory* (*Jarní vody*, *Doupňák*, *Studánka*).

Mezi další už oblíbené autory úprav lidových písní patří bezesporu Petr Eben (*Na našem sádku*, *Když sem šel z Krumlova*), Miroslav Raichl (*Tancuj, tancuj, vykrúcaj*, *Ešče si zazpívám*, *Kdybys měla má panenka*, *Zahrajte tu mou*, *David a Goliáš*), Oldřich Halma (*Od Záhora* – slovenská lidová, ze Záhoří), Zdeněk Petr (*Kopřivjane* – lašská lidová) a Václav Ptáček (*Plzeňská věž* – česká lidová). Z ostravských skladatelů, jejichž úpravy lidových písní těleso interpretovalo, můžeme jmenovat Antonína Tučapského (*U varot sosna*, *Kak pa travke pa muravke* – ruské lidové), Františka Lýska (česká lidová *Měla jsem holoubka*, moravská lidová *Rožnovské hodiny* a slovácká lidová *Čížmičky*) a Ilju Hurníka (slezská lidová *V širém poli*).

⁸⁹ Jedná se o skladatele narozeného v Ostravě, oblíbeného skladatele u všech sborů. Jednu dobu fungoval jako dvorní skladatel ODS.

⁹⁰ Sdělení Milana Chromíka ze dne 4. 2. 2016.

Další oblasti repertoáru tvoří původní sborové kompozice. Z dalších skladatelů, kteří působili v Ostravě a jejichž původní světské kompozice zaujímají významné místo v repertoáru tělesa, můžeme jmenovat Dobroslava Lidmilu (*Bezdrátový telefon*), Antonína Tučapského (*Při hudbě*) či Milana Báchorka (*Frenštátská vonička písní*).

V repertoáru mají své místo i četně zpívané skladby duchovního charakteru. Zaprvé můžeme jmenovat celé mešní cykly, které těleso nastudovalo a za působení Milana Chromíka je dlouhodobě prezentovalo především na Vánočních koncertech. Jsou jimi *Missa de Angelis* Antonína Tučapského, *Missa brevis* Zdeňka Lukáše a *Svatá noc* Jiřího Temla.

Za druhé jsou to duchovní písně renesanční polyfonie – *Pueri Concinite, Natus est nobis* (Jacob Handl-Gallus), *Duo Seraphim* (Thomas Luis de Victoria) či samostatné části menšího ordinaria, jako je například barokní *Christe eleison* od Antonia Vivaldiho. V neposlední řadě jsou v duchovním repertoáru tělesa zastoupeny také kompozice skladatelů 20. století: *Kyrie* (Piotr Jańczak), *Ave Maria* (Zoltan Kodály), *Panis Angelicus* (César Franck), *Ave verum corpus* (Francis Poulenc), či současných umělců – *Jaakobin isot pojat* (Pekka Kostiainen), *Gloria* (Jiří Teml).

Značnou část dramaturgie tvoří populární písně v úpravách. Tato kategorie se zdá být mezi zpěváky oblíbenou, a tak se v repertoáru objevuje poměrně v hojně míře. Většina písní je zahraničních, převážně v angličtině. Lze zde zařadit píseň *Sister act* ze stejnojmenného filmu, kterou pro sbory upravili Mac Huff a Marc Shaiman, *Bohemian Rhapsody* od skupiny Queen v úpravě od Alice Dubcové, *Ob-la-di, ob-la-da* od skupiny Beatles v úpravě od Chucka Casseyho, *Adiemus* (z alba *Songs of Sanchtary*) od Karla Jenkinse či *The lion sleeps tonight* v úpravě Rogera Emersona.

V dramaturgii dále fungují spirituály, jako například afroamerické *Kum ba yah* v úpravě Ruth Elaine Scharmové a *Go down Moses* v úpravě Štěpána Charváta, indiánský chorál *Tumba* v úpravě Josepha Visey a Richarda Olivera a apalačská suita *Goodbye* Christiana Jordanoffa.

Po odchodu Milana Chormíka v roce 2013 došlo k repertoárovému posunu tělesa. Vzhledem k tomu, že většina sboristů ukončila v tomto roce členství v tělese, výrazně se snížil počet zpěváků. V nynější době nejsou sboristé vzhledem k malému počtu i mladšímu věku schopni zpívat technicky náročnější skladby, a tak interpretují hlavně kompozice dvojhlasé a tradičnějšího hudebního jazyka. Přesto se snaží zachovat tradici co nejširšího repertoáru, a interpretují skladby různých skladatelů. Z českých můžeme jmenovat světské i duchovní skladby A. Dvořáka (*Moravské dvojzpěvy – Voda a pláč*), Petra Ebena (*Truvérská mše*), E. Hradeckého (*Písně kosmické*) či Miroslava Raichla (*Kočár, Píseň smutná*), ze zahraničních např. L. Delibese: *Gloria (Messe brève)*. Těleso v nynější době uvádí především úpravy lidových písní (*Ešče si zazpívám, Kdybys měla má panenka, U sušeda dobra voda* Miroslava Raichla, *Co to máš Janičku* v úpravě Milana Uherka či *Tráva neroste* R. Kroczka) a populární skladby (A. Snyder: *Qué Bueno, You raise me up, Puttin on the Ritz*).

3.5.2 Komentář ke kompaktním diskům

První čtyři kompaktní disky tělesa⁹¹ jsou průřezem nacvičeného repertoáru sboru všech hudebních období a jsou členěna do tematických celků. Páté v pořadí a zatím poslední CD tělesa, vydané v roce 2013, je na rozdíl od ostatních disků zaměřeno cíleně na produkci autorů, kteří působili v Ostravě.

Z kompaktních disků z let 2004 a 2007 lze doložit uspořádání skladeb do jednotlivých pásem.

Tabulka č. 1 – CD z roku 2004

OSTRAVSKÝ DĚTSKÝ SBOR	
O. di Lasso	<i>Echo</i>
L. Delibes	<i>Gloria (Missa brevis)</i>
S. Rachmaninov	<i>Bogorodice Djevo, radujsa</i>
P. I. Čajkovskij	<i>Bez pory da bez vremeni</i>
P. Kostianen	<i>Jaakobin isot pojat</i>

⁹¹ Z let 1996, 1999, 2004 a 2007.

Arr. Š. Charvát	<i>Little David</i> (spiritual)
Arr. M. Sirvatka	<i>I'm Goin' Up A Yonder</i>
H. Purcell	<i>Sound the trumpet</i>
M. Kocsár	<i>Cat and Dog:</i>
	<i>Cosy Cat Nap</i>
	<i>Cat</i>
Z. Kodály	<i>Turot ezsik a cigány</i>
B. Martinů	<i>Hlásání pasaček</i>
O. Mácha	<i>Hejsa, hejsa</i> (slezský lidový text)
KOMORNÍ DÍVČÍ SBOR	
O. Mácha	<i>Moravské lidové dvojzpěvy:</i>
	<i>Chodila po roli</i>
	<i>Vojáčku, vojáčku</i>
	<i>Šohajova mama</i>
arr. I. Hrušovský	<i>Zahučaly chladné vetry</i> (slovenská lidová)
OSTRAVSKÝ DĚTSKÝ SBOR	
arr. V. Štývar	<i>Javorový – Ostrý</i> (slezská lidová)
arr. H. Ischimarū	<i>Aizu – Bandaisan</i> (japonská lidová)
arr. M. Goldman	<i>Hana nageela</i> (izraelská lidová)
K. Jenkins	<i>Adiemus</i>

Tabulka č. 2 – CD z roku 2007

J. Handl-Gallus	<i>Natus est nobis</i>
J. Handl-Gallus	<i>Pueri concinite</i>
P. Hanousek	<i>Svatá Anežka česká</i>
D. Bortňanskij	<i>Slava Otcu i Synu</i>
P. Česnokov	<i>Chvalitě imja Gospodnje</i>
J. Kalcas	<i>Gloria</i>
G. F. Händel	<i>Es schlagen freundlich unsre Herzen</i>
M. Kolarov	<i>Baba Jaga</i>

Z. Lukáš	<i>O máji:</i>
	<i>V máji zjara</i>
	<i>Málo, maličko</i>
	<i>Pořekadla</i>
	<i>Vítej, vítej, máji</i>
	<i>V máji zjara</i>
O. Mácha	<i>Hoj, hura hoj</i>
A. Tučapský	U varot sasna (ruská lidová)
A. Tučapský	<i>Kak pa travke</i> (ruská lidová)
arr. O. Francisci	<i>V hlbokej doline</i> (slovenská lidová)
arr. F. Lýsek	<i>Rožnovské hodiny</i> (moravská lidová)
arr. J. Vičar	<i>Zachodí sluněčko</i> (moravská lidová)
arr. Z. Petr	<i>Kopřivjane</i> (lašská lidová)
arr. B. Kulínská	<i>Plzeňská věž</i> (česká lidová)
P. Eben	<i>Když sem šel z Krumlova</i> (česká lidová)
V. Ptáček	<i>Pod dubem</i> (česká lidová)

Jak patrně, jsou na nich zastoupeny skladby duchovní. Jednak pocházející z doby renesanční polyfonie – např. Jacob Handl-Gallus (*Pueri Concinite, Natus est nobis*), Orlando di Lasso (*Echo*), následují duchovní skladby z různých období od českých autorů. Ty reprezentují např. Pavel Hanousek (*svatá Anežka Česká*), Antonín Tučapský (*Missa de Angelis* – část *Pater Noster*). Ze zahraničních autorů je to např. Jurijus Kalcas (*Gloria*), a hlavně ruští skladatelé – Dmitrij Bortňanskij (*Slava Otcu i Synu*), Pavel Česnokov (*Chvalitě imja Gospodnje*) a Sergej Rachmaninov (*Bogorodice Djevo, radujsja*). Dalším obsáhlým cyklem jsou světské skladby z různých období, jejich autory jsou např. barokní představitelé Henry Purcell (*Sound the Trumpet*), Georg F. Händel (*Es schlagen freundlich unsre Herzen*), z romantismu Petr Iljič Čajkovskij (*Bez pory da bez vremeni*),⁹² z první poloviny dvacátého století Bohuslav Martinů (*Hlásání pasaček, Vynášení smrti* –

⁹² S touto skladbou vyhrálo těleso cenu za nejlepší provedení romantické skladby na festivalu ve slovinském Celje v roce 2009.

z baletu Špalíček), ze současnosti pak především Zdeněk Lukáš (cyklus *O máji*) a Otmar Mácha (*Hoj, hura, hoj, Hejsa, hejsa*). Na disku z roku 2004 jsou navíc obsaženy *Moravské dvojzpěvy* Otmara Máchy v podání Komorního dívčího sboru. Ze zahraničních autorů se jednalo například o kompozice Milko Kolarova (*Baba jaga*), či Miklóse Kocsára (*Cat and dog*). Na kompaktních discích jsou zastoupeny také skladby populárního charakteru, jako jsou spirituály v úpravě Martina Sirvatky (*I'm Goin' Up A Yonder*), Štěpána Charváta (*Little David, Go down Moses*) a úpravy populárních písní Karla Jenkinse (*Adiemus*). Posledním širokým pásmem skladeb jsou úpravy lidových písní, ze zahraničních kupříkladu japonská lidová *Aizu Bandaisan*, nebo izraelská lidová *Hava nageela*.

Páté CD s názvem „Za Ostravu“ z roku 2013 bylo vydáno k 105. výročí ZUŠ Eduarda Marhuly. Milanu Chromíkovi šlo především o vyjádření díky skladatelům spjatým s Ostravou. Natočené skladby pochází od autorů, kteří v Ostravě působili (Antonín Tučapský, Milan Báčhorek, Rudolf Bernatík, Dobroslav Lidmila, Jaromír Richter), v Ostravě se narodili (Otmar Mácha, Iļa Hurník, František Lýsek) nebo mají k tělesu vztah a řadu skladeb mu věnovali (Jiří Teml, Dobroslav Lidmila, Otmar Mácha).

Tabulka č. 3 – CD z roku 2013

A. Tučapský	<i>Pater noster (Missa de Angelis)</i>
C. Franck	<i>Panis angelicus</i>
J. Teml	<i>Gloria</i>
Ch. Gounod – arr. R. Bernatík	<i>Ave Maria</i>
I. Hurník	<i>Král David</i>
A. Tučapský/M. Florain	<i>Při hudbě</i>
O. Mácha	<i>Moja řeč</i>
	<i>Štyry mile za Opavum</i>
I. Hurník	<i>V širém poli</i>
J. Richter	<i>Zabludila kravarečka</i>
D. Lidmila	<i>Za Ostravu</i>
F. Lýsek	<i>Čižmičky</i>
M. Báčhorek	<i>Frenštátská vonička písní</i>

3.5.3 Příklad repertoáru koncertního a soutěžního vystoupení

Milan Chromík vždy dbal na to, aby byl repertoár koncertního vystoupení rozmanitý. Nermalou pozornost věnoval řazení skladeb za sebou. Určoval takové pořadí, aby spolu kompozice kontrastovaly, nejen výrazově i tempově, ale například i dobou vzniku. Za kus volnějšiho typu dal skladbu rychlejší, nebo za renesanční polyfonii moderní soudobou skladbu, aby vystoupení oživila. Dokonce repertoár promýšlel tak, aby na sebe navazovaly i tóniny. Zajišťoval tak, aby byl sbor schopen správně nastoupit ihned po zaznění akordu. Ohledně uspořádání skladeb hlavně na soutěžní vystoupení a na CD disky mu radil a pomáhal Lumír Pivovarský. Podle Milana Chromíka je uspořádání skladeb věc, „která se nedá nijak naučit, ale musí se zažít.“⁹³ Dále Chromík k tématu výběru skladeb na soutěže připomněl také hlasového poradce Josefa Fryščáka, který mu radil nejen ohledně lidových písní.

Repertoár ODS na Vánočním koncertě 16. 12. 2012 v DKMO:

- J. Teml: *Gloria*
- I. Hurník: *V širém poli* (z cyklu Slezské lidové písně)
- I. Hurník: *Král David* (z cyklu Červnová noc)
- A. Tučapský: *Pater noster*
- C. Franck: *Panis Angelicus*
- Adventní antifona *Ejhle, Hospodin přijde*
- Adam Michna z Otradovic, arr. Pavel Jurkovič: *Vánoční magnet a střelec*
- J. Reading: *Adeste fideles* (latinská koleda ze 17. století)
- O. Mácha: *Ó, dej nám Pane, Jo sem zeman, Den přeslavný, Narodil se Kristus Pán*

Repertoár ODS na Jarním koncertě 18. 4. 2010 v DKMO:

- O. di Lasso: *Echo*

⁹³ Sdělení Milana Chromíka ze dne 4. 2. 2016.

- R. Bernatík: *Zlata brana* (pásmo slezských říkadel z Plesné)
- L. Claesen: *Full of energy*
- B. Martinů: *Hlásání pasaček*
- B. Martinů: *Vynášení smrti*
- M. Goldman, arr.: *Hava nageela* (izraelská lidová)
- M. Raichl, arr.: *Tancuj, tancuj* (slovenská lidová)

Repertoár soutěžního vystoupení na Mezinárodním festivalu v Riva del Garda, Itálie, 15. až 21. března 2008.

Soutěžní kategorie do 16 let:

- J. Handl-Gallus: *Natus est nobis*
- G. F. Händel: *Hebe deine Augen auf zu den Bergen*
- O. Mácha: *Moja řeč*
- Z. Lukáš: *Řemeslníci*

Soutěžní kategorie do 19 let:

- P. I. Čajkovskij: *Dostojno jest*
- O. di Lasso: *Duo seraphim*
- O. Mácha: *Hoj, hura, hoj*
- B. Martinů: *Vynášení smrti*

Soutěžní repertoár o cenu pro absolutního vítěze:

- E. Hovland: *Laudate Dominum* (soutěžní skladba)
- O. Mácha: *Fortuna*
- O. di Lasso: *Echo*
- P. Česnokov: *Chvalitě imja Gospodnje*
- S. Rachmaninov: *Bogorodice Djevo*

Repertoár na soutěžní festival v Montreux, Švýcarsko 10. až 16. 4. 2012:

- V. Miškinis: *Tu es* (soutěžní skladba)
- J. Gallus: *Pueri concinite*
- *Hava nageela* (izraelská lidová)
- P. Kostianen: *Jaakobin isot pojat*

- B. Martinů: *Vynášení smrti*
- Z. Lukáš: *Věneček*

4 MUŽSKÝ PĚVECKÝ SBOR VÍTKOVICE

4.1 Historie a současnost

Mužský pěvecký sbor Vítkovice⁹⁴ patří k významným pěveckým tělesům v České republice. Od založení sboru roku 1900 formovaly jeho umělecký charakter téměř dvě desítky sbormistrů.

Z důvodu česko-německých národnostních sporů, které provázely poslední fázi rakouské monarchie, sbor nemohl v začátcích založení fungovat pod svým českým názvem, a v důsledku toho se až do roku 1919 nazýval Arbeiter Männergesangverei – Witkowitz. Jako první sbormistr působil Jan Salvender. Zakládajícími zpěváky byli především němečtí kovodělníci. Ve sboru v té době převládala německá národnost, a tak se české skladby ve sboru nezpívaly. O jejich zavedení do repertoáru rozhodla až valná hromada v roce 1902.⁹⁵ Počáteční období vývoje souviselo s koncertní činností pod vedením sbormistra Františka Žaloudka, nastupujícího v roce 1904.⁹⁶ Sbor vystupoval při významných dělnických událostech a akcích národního i mezinárodního charakteru. „Na Ostravsku a v okolí přispěl sbor v období první republiky podstatným způsobem ke vzájemnému pochopení a spolupráci dělnických kulturních organizací české, polské i německé orientace.“⁹⁷ V roce 1914 vstoupil sbor do německého Říšského svazu dělnických pěveckých spolků v Rakousku (repertoár byl totiž tvořen převážně dělnickými písněmi). Zpěváci, kteří nenarukovali do 1. světové války, se scházeli každou neděli v Dělnickém domě, kde neoficiálně zpívali. „Proto také mohl v roce 1917 tehdejší Arbeiter Männergesangverein – Witkowitz obnovit svou činnost jako první na Ostravsku.“⁹⁸ Věrnost revolučním myšlenkám byla vyjádřena v roce 1919 přijetím názvu „Marx“. Název sboru v té době byl dvojjazyčný: Dělnický mužský pěvecký

⁹⁴ Dále také MPS Vítkovice.

⁹⁵ MIČKO, František, PRES, Zdeněk. Mužský pěvecký sbor Vítkovice slaví 115 let. *Cantus*. 2015, č. 2, roč. XXVI, str. 5. ISSN 1210-7956.

⁹⁶ Článek z archívu Mužského pěveckého sboru Vítkovice bez plných citačních údajů.

⁹⁷ Citace článku z archívu Mužského pěveckého sboru Vítkovice bez plných citačních údajů.

⁹⁸ MIČKO, František, PRES, Zdeněk. Mužský pěvecký sbor Vítkovice slaví 115 let. *Cantus*. 2015, č. 2, roč. XXVI, str. 5. ISSN 1210-7956.

sbor „Marx“, Vítkovice – Arbeiter Männer Gesangs Verein „Marx“, Witkowitz.⁹⁹ Sbor úspěšně fungoval až do začátku 2. světové války.

Další důležité období sbor zaznamenal po skončení 2. světové války v roce 1945, kdy byla jeho umělecká činnost významně ovlivněna sbormistrem Josefem Laštůvkou. Za jeho působení byly realizovány první zájezdy, a to na Hukvaldy, do Jeseníků, ale již také do sousedního Polska.¹⁰⁰

Na Ostravsku byla v roce 1946 ustanovena V. pěvecká župa Ostravská „Bezručova“, do níž sbor vstoupil. V té době bylo v župě organizováno celkem osmnáct pěveckých sborů, z nejznámějších můžeme jmenovat ostravský Lumír nebo slezskoostravský Záboj. Během roku 1947 se sbor zúčastňoval a zorganizoval množství koncertů a slavnostních vystoupení. Od roku 1952 poklesla činnost sboru, jenž vystupoval jenom příležitostně. V roce 1955 mění název na Dělnický umělecký soubor „Marx“. Pod uměleckým vedením Jana Tausingera¹⁰¹ sbor dosahoval výrazných úspěchů jak v Praze, kde získal stříbrnou medaili, tak v spolupráci s ostravskou činohrou, s níž vystupoval v Tylově hře Kutnohorští havíři. Po Janu Tausingerovi byl po dobu jednoho roku uměleckým vedoucím Jiří Karásek, po jehož odchodu se začal sbor rozpadat.¹⁰²

Novou nadějí pro oživení koncertní činnosti je rok 1963, kdy se Marx slučuje s pěveckým sdružením ZK ROH¹⁰³ Dolu Hlubina a přijímají společný název „Pěvecké sdružení Marx“. V těchto podmínkách je pěvecké sdružení začleněno jako kroužek zájmové umělecké činnosti k Domu kultury pracujících VŽKG.¹⁰⁴ V té době se zlepšila kvalita zpěvu a zároveň stoupl i počet sboristů.¹⁰⁵

⁹⁹ Článek z brožury z archívu MPS Vítkovice bez plných citačních údajů. Název: Mužský pěvecký sbor Vítkovice 1900-1990. Vydáno v září 1990. Autor článku: Zdeněk Herodes.

¹⁰⁰ MIČKO, František, PRES, Zdeněk. Mužský pěvecký sbor Vítkovice slaví 115 let. *Cantus*. 2015, č. 2, str. 5.

¹⁰¹ (1921–1980), působil také jako ředitel tehdejší Státní konzervatoře v Ostravě, dnešní Janáčkovy konzervatoře a gymnázia v Ostravě.

¹⁰² MIČKO, František, PRES, Zdeněk. Mužský pěvecký sbor Vítkovice slaví 115 let. *Cantus*. 2015, č. 2, str. 5.

¹⁰³ Závodní klub revolučního odborového hnutí.

¹⁰⁴ Vítkovické železářny Klementa Gottwalda.

¹⁰⁵ MIČKO, František, PRES, Zdeněk. Mužský pěvecký sbor Vítkovice slaví 115 let. *Cantus*. 2015, č. 2, str. 5.

V letech 1960 a 1967 získává sbor Cenu města Ostravy za dlouholetou a záslužnou činnost. V roce 1976 vznikly ženská a smíšená sekce sboru, o což se zasloužila prof. Věra Klímová. Ženský sbor existoval jen 5 následujících let a sekce smíšeného sboru, vedená sbormistrem Dobroslavem Lidmilou fungovala 10 let. Sbor také zpíval u příležitosti oslav 700 let města Ostravy.¹⁰⁶ „Koncem 60. a počátkem 70. let sbor často spolupracoval s ostravským rozhlasem (1946, 1948, 1953, 1954, 1956).“¹⁰⁷

V roce 1970 došlo ke změně uměleckého vedoucího sboru, jímž se stal Lumír Pivovarský.¹⁰⁸ „Pod vedením nového sbormistra se sbor dostal do širšího podvědomí celé republiky. Důkazem jsou četné ceny, plakety, medaile a diplomy z festivalů a soutěží nejen u nás, ale i v zahraničí.“¹⁰⁹ Se změnou došlo k rozšíření repertoáru o mnoho nových skladeb a díky náročnosti dalších dirigentů – Miroslava Petráše a Milana Hlubinky (od roku 1973) působících zároveň s Lumírem Pivovarským, roste umělecká úroveň sboru.¹¹⁰ Od roku 1988 začal působit jako dirigent Milan Chromík společně s prof. Pivovarským až do roku 2010.¹¹¹ Od roku 1990 až dosud působí sbor pod názvem Mužský pěvecký sbor Vítkovice.

O vysoké umělecké úrovni, jíž Mužský pěvecký sbor dosáhl, svědčí ocenění a medaile z festivalů a soutěží. Mezi nejvýraznější úspěchy patří dvojnásobné umístění ve stříbrném pásmu národní soutěže „Písňe přátelství“ (1982 a 1985), ve zlatém pásmu v okresním a krajském kole a ve finále v ústředním kole této soutěže v roce 1987.¹¹²

Po odchodu Milana Chromíka (2010) vedl Lumír Pivovarský sbor společně se svým žákem Stanislavem Strouhalem. Lumír Pivovarský zastával

¹⁰⁶ MIČKO, František, PRES, Zdeněk. Mužský pěvecký sbor Vítkovice slaví 115 let. *Cantus*. 2015, č. 2, str. 6.

¹⁰⁷ Tamtéž

¹⁰⁸ Článek z brožury z archívu MPS Vítkovice bez plných citačních údajů. Název: Mužský pěvecký sbor Vítkovice 1900-1990. Vydáno v září 1990. Autor článku: Zdeněk Herodes.

¹⁰⁹ MIČKO, František, PRES, Zdeněk. Mužský pěvecký sbor Vítkovice slaví 115 let. *Cantus*. 2015, č. 2, str. 6.

¹¹⁰ Článek z brožury z archívu MPS Vítkovice bez plných citačních údajů. Název: Mužský pěvecký sbor Vítkovice 1900-1990. Vydáno v září 1990. Autor článku: Zdeněk Herodes

¹¹¹ Sdělení Milana Chromíka ze 4. 2. 2016

¹¹² Článek z brožury z archívu MPS Vítkovice bez plných citačních údajů. Název: Mužský pěvecký sbor Vítkovice 1900-1990. Vydáno v září 1990. Autor článku: Zdeněk Herodes.

funkci sbormistra 44 let až do své smrti v roce 2014.¹¹³ V současné době je uměleckým vedoucím a jediným sbormistrem Mužského pěveckého sboru Vítkovice Stanislav Strouhal.¹¹⁴

V roce 2015 slavil sbor 115. výročí svého založení. Na slavnostním koncertě 2. června vystoupil sbor v Evangelickém Kristově kostele v Ostravě. Na koncertě spoluúčinkoval akademický sbor Chorus Ostrava pod vedením Petry Rašíkové.¹¹⁵

4.2 Organizační činnost sboru

V období 2004–2014 ve sboru zpívalo zhruba 26 zpěváků. Průměrný věk je 70 let. Nejstarší člen, Zdeněk Pres, se tento rok dožívá 85 let a ve sboru působí od roku 1977.¹¹⁶ Předsedou sboru je Jaromír Kohn, hospodářem Jiří Hamřík a oba jmenovaní jsou zároveň i členy Ostravského smíšeného sboru.

Zpěváci zkoušeli jednou týdně, v úterky od 15:30 do 17:30 hod. v budově starého ředitelství Vítkovických železáren v Ostravě-Vítkovicích.

4.3 Umělecká a koncertní činnost

Sbor od svého založení reprezentoval město Ostravu na různých místech Evropy. Navštívil Polsko, Německo, Bulharsko, Belgie, několikrát Slovensko, Velkou Británii, Wales, Rakousko. Například v roce 2012 zpěváci koncertovali v rakouském Marchegg u příležitosti 120. výročí založení tamního sboru Männergesangverein Marchegg.

Těleso každoročně organizovalo 5 až 6 koncertů v domovech důchodců na území města Ostravy. Co se týká dalšího koncertování, vystupovalo maximálně dvakrát ročně v obcích a městech v okolí – například v Bělotině, Olomouci nebo

¹¹³ MIČKO, František, PRES, Zdeněk. Mužský pěvecký sbor Vítkovice slaví 115 let. *Cantus*. 2015, č. 2, str. 6.

¹¹⁴ Sdělení Stanislava Strouhala ze dne 2. 2. 2016.

¹¹⁵ MIČKO, František, PRES, Zdeněk. Mužský pěvecký sbor Vítkovice slaví 115 let. *Cantus*. 2015, č. 2, str. 6.

¹¹⁶ Sdělení předsedy sboru Jaromíra Kohna ze dne 2. 2. 2016.

Krnově. Předseda sboru Jaromír Kohn okomentoval koncertní činnost sboru takto: „Vzhledem k tomu, že naši členové jsou většinou důchodci a sbor bez další finanční podpory, nemůžeme si dovolit více koncertů a zájezdů.“¹¹⁷

Co se týká festivalové činnosti, mezi nejčastěji navštěvované patří Bělotínský týden zpěvu, jehož se od jeho založení v roce 1991 soubor pravidelně zúčastňuje. Od roku 1994 rovněž koncertuje na Valentově hudebním podzimu.¹¹⁸

Zpěváci se taky účastnili Mezinárodního festivalu pěveckých sborů Baška, jenž pořádá Lašský smíšený pěvecký sbor Baška. V roce 2014 proběhl již 3. ročník festivalu, který se koná vždy jednou za dva roky, tedy od roku 2010. Mužský pěvecký sbor Vítkovice byl přítomen na druhém a třetím ročníku, a to v letech 2012 a 2014.¹¹⁹ Sbor pravidelně zpíval na všech akcích a koncertech spojených s festivalem Slezský Trojok.

Co se týká spolupráce tělesa s jinými sbory a orchestry, zavzpomínal sbormistr Stanislav Strouhal takto: „Před mnoha lety jsme zpívali ve spolupráci s Ostravskou operou u příležitosti Janáčkova Máje. Co se týká ostatních sborů, udržujeme dobré vztahy s Chorusem Ostrava, se kterým jsme i společně koncertovali, a také s Ostravským smíšeným sborem.“¹²⁰

Sbor spolupracoval také s jinými mužskými sbory, jednou za dva roky pořádal festival mužských sborů na Moravě. Navíc se podílel na organizaci recipročních koncertů s jinými tělesy, jež uskutečnil např. s Krnovským ženským sborem.

K současné situaci ve sféře mužské sborové činnosti Stanislav Strouhal prohlásil: „V dnešní době mužská tělesa zanikají, u mladých mužů není zájem o sborový zpěv. Pokud nepočítám Pěvecké sdružení Moravských učitelů, jsme v kontextu Moravy a Slezska jediný klasický mužský sbor v pokročilé věkové kategorii a s dlouholetou tradicí.“¹²¹

¹¹⁷ Sdělení předsedy sboru Jaromíra Kohna ze dne 2. 2. 2016.

¹¹⁸ Archív MPS Vítkovice, jenž se nachází u hospodáře souboru Jiřího Hamříka.

¹¹⁹ Sdělení Michala Válka, starosty LSPS Baška, ze dne 20. 2. 2016.

¹²⁰ Sdělení Stanislava Strouhala ze dne 2. 2. 2016.

¹²¹ Sdělení Stanislava Strouhala ze dne 2. 2. 2016.

Sbor za své existence vydal 3 CD, z toho poslední vyšlo v roce 2000.¹²²

4.4 Sbormistři

4.4.1 Lumír Pivovarský

Jednou z nejvýraznějších osobností, podílejících se nejen na hudebním, ale i sborovém rozkvětu Ostravy byl Lumír Pivovarský, ostravský rodák narozen roku 1931.

Byl dlouholetým pedagogem Pedagogické fakulty Ostravské univerzity a vychoval stovky učitelů hudební výchovy a sbormistrů. Mezi jeho nejvýznamnější zásluhy bezesporu patří založení – společně s Rudolfem Bernatíkem – oboru sbormistrovství na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity v Ostravě.¹²³ Působil jako špičkový umělecký vedoucí a sbormistr řady pěveckých těles v Ostravě.

V roce 1966 založil smíšený Vysokoškolský pěvecký sbor Ostravské univerzity¹²⁴ a stal se jeho dlouholetým sbormistrem. Za 42 let, kdy toto těleso řídil, se mu povedlo vybudovat těleso natolik úspěšné, že vítězilo na sborových soutěžích nejen v České republice, ale rovněž za jejími hranicemi, například na mezinárodním sborovém klání v irském Corsku a francouzském Tours. Po Lumíru Pivovarském těleso až do dnešní doby řídí Jan Spisar.

Roku 1967 se stal členem Pěveckého sdružení moravských učitelů a v roce 1980 byl zvolen druhým dirigentem vedle uměleckého vedoucího Lubomíra Mátlu.¹²⁵ Mezi další významné sbormistry tohoto tělesa patřili mj. Antonín Tučapský a Oldřich Halma. Od roku 2014 těleso řídí Jiří Najvar.

¹²² Sdělení předsedy sboru Jaromíra Kohna ze dne 2. 2. 2016.

¹²³ Sdělení Milana Chromika ze dne 4. 2. 2016.

¹²⁴ Dále také VPS-OU.

¹²⁵ KUDLÍK, Otakar. Pěvecké sdružení moravských učitelů: Z historie 1903. Břeclav: Moraviapress, 2000, s. 42.

Od roku 1970 působil Pivovarský jako sbormistr a umělecký vedoucí Mužského pěveckého sboru Vítkovic.¹²⁶

V roce 2008 stál u založení smíšeného pěveckého tělesa Chorus Ostrava, které funguje při Ekonomické fakultě Vysoké školy báňské – Technické univerzitě Ostrava, a jenž bylo vytvořeno převážně ze členů VPS-OU. Od roku 2013 těleso vede jeho studentka Petra Rašíková.¹²⁷

Lumír Pivovarský rovněž opětovaně zasedal ve znaleckých porotách na domácích i zahraničních sborových soutěžích a festivalech, kde prověřoval kvality sborového zpívání. Měl četné kontakty s polskými sbory, se kterými rovněž spolupracoval.¹²⁸ Pivovarský je zároveň autorem několika vysokoškolských skript a četných publikací v hudebně zaměřeném tisku.

Tomuto vynikajícímu pedagogovi a sbormistrovi se dostalo četných ocenění za jeho celoživotní činnost. V roce 1992 obdržel cenu Ferdinanda Vacha, roku 2000 cenu ministra kultury České republiky a hlavní cenu Unie českých pěveckých sborů – Cenu Bedřicha Smetany.¹²⁹ Roku 2008 byl oceněn s tělesem Chorus Ostrava na Mezinárodním sborovém festivalu hudebního romantismu ve Vlachově Březí cenou poroty za vynikající sbormistrovskou činnost, a konečně byl v roce 2012 vyznamenán cenou města Ostravy za celoživotní umělecký přínos pro město a za dosažení významných úspěchů při výchově vysokoškolské mládeže.¹³⁰

Až do svého náhlého úmrtí v roce 2014 vedl obě tělesa – jak Mužský pěvecký sbor Vítkovic, tak Chorus Ostrava. Zůstal věrný rovněž svému rodnému městu Ostravě, kde celoživotně působil.

¹²⁶ KUDLÍK, Otakar. Pěvecké sdružení moravských učitelů: Z historie 1903. Břeclav: Moraviapress, 2000, s. 42.

¹²⁷ O nás. *Chorus Ostrava*. [online]. 2005-2016 [cit. 2016-04-09]. Dostupný na World Wide Web: <<http://www.chorusostrava.cz/cs/o-nas>>.

¹²⁸ Sdělení Milana Chromíka ze dne 4. 2. 2016.

¹²⁹ FUSCH, Jiří. Odešel Lumír Pivovarský, legenda mezi sbormistry, která dobývala svět. *Cantus: magazín pro sborové umění*. 2014, č. 4, roč. XXV, str. 7. ISSN 1210-7956.

¹³⁰ Dirigenti. *Chorus Ostrava*. [online]. 2005-2016 [cit. 2016-04-09]. Dostupný na World Wide Web: <<http://www.chorusostrava.cz/cs/dirigenti>>.

Dalo by se říci, že určitým způsobem s ním přišli do styku skoro všichni ze současných ostravských sbormistrů. Pivovarský je buď učil, nebo je nějak jinak příznivě ovlivnil v jejich dirigentských činnostech.¹³¹

Jiří Fuchs se po úmrtí Pivovarského vyjádřil v časopise *Cantus* následujícím způsobem: „Mám pocit, že s Lumírem Pivovarským nám odchází právě ona typická poslední výspa české sborové interpretace, charakteristická měkkým zvukem a schopností působivých modulací v hudebních frázích.“¹³²

Milan Chromík na něj vzpomíná jako na velkého přítele a rádce. „Pivovarský byl nezapomenutelný přítel. Dá se říct, že to byl jediný člověk, na kterého jsem se tady mohl obrátit, který mi mohl něco přinést. Jeho náhlé úmrtí mě velmi zasáhlo.“¹³³

Pivovarský byl podle slov Milana Chromíka skromný člověk, velice přátelský a lidský a u studentů oblíbený. „Pivovarský byl velice vzdělaným a schopným pedagogem a sbormistrem, ale málo ambiciózním, a proto nedoceneným. Ve výuce dosti důsledný, jako profesor velice přísný, ač se zdálo, že je hodný. Neodpustil a nedával známky zadarmo. Jeho studenti rovněž zpívali a učili se dirigovat ve vysokoškolském sboru, takže měli teorii propojenou s praxí.“¹³⁴

4.4.2 Stanislav Strouhal

Sbormistr Stanislav Strouhal se narodil v roce 1967 v Moravské Třebové. Jeho otec byl učitel hudby, proto se s hudbou seznamoval od útlého dětství. Při studiu na gymnáziu začal v roce 1984 navštěvovat sbor ve Vrbně pod Pradědem. Tam se poprvé seznámil se sborovým zpíváním. Se sborem se účastnil různých akcí, se skupinou spoluzpěváků rovněž navštívil kurzy sbormistra Zdeňka Mrkose ve Vysokém Mýtě a Zlíně. Po gymnáziu vystudoval na Konzervatoři Brno hru na trombón, dnes působí jako hráč na trombón v ostravské opeře. Po vojně absolvoval

¹³¹ Sdělení Milana Chromíka ze dne 4. 2. 2016.

¹³² FUSCH, Jiří. Odešel Lumír Pivovarský, legenda mezi sbormistry, která dobývala svět. *Cantus: magazín pro sborové umění*. 2014, č. 4, roč. XXV, str. 7. ISSN 1210-7956.

¹³³ Sdělení Milana Chromíka ze dne 4. 2. 2016.

¹³⁴ Sdělení Milana Chromíka ze dne 4. 2. 2016.

sbormistrovství na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity, kde se seznámil s Lumírem Pivovarským, na jehož popud začal jako student praktikovat dirigování v Mužském pěveckém sboru Vítkovice. Během let 2010–2014 vedl těleso společně s Lumírem Pivovarským, v současné době zastává funkci uměleckého vedoucího Mužského pěveckého sboru Vítkovice sám. Rovněž působí jako druhý dirigent v tělese Chorus Ostrava.¹³⁵

4.5 Repertoár Mužského pěveckého sboru Vítkovice

4.5.1 Charakteristika

Základ současného repertoáru tělesa byl určen zejména Lumírem Pivovarským. Ten se snažil vést těleso směrem k české sborové klasice, na niž se zpěváci dodnes zaměřují. Jedná se zejména o skladby Pavla Křížkového, Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka, Josefa Bohuslava Foerster, jež tvoří převážnou část kmenového repertoáru sboru.¹³⁶ Dále má sbor v repertoáru úpravy lidových písní, kterých je velké množství, nejen českých, ale také zahraničních. Např. kromě osvědčených písní nacvičuje také stále nové. Jak uvedl sbormistr Stanislav Strouhal, dramaturgie sboru je dána především věkem zpěváků. Když těleso „stárne“, nepouští se v tak velké míře do novinek, ale naopak sahá především k osvědčeným kusům. Také se mění „výkonnost“ a možnosti pěvců.¹³⁷

K nejčastěji reprodukováným písním patřily *Utonulá, Čáry, Odpadlý od srdca* a *Žaloba* Pavla Křížkovského, *Modlitba, Věno, Slavnostní sbor* a *Heslo* Bedřicha Smetany, *Zavedený ovčák* Antonína Dvořák, *Velké širé rodné lány* J. B. Foerster, mnohé kompozice Leoše Janáčka – *Což ta bříza, Orání, Láska opravdivá, Ach vojna, vojna, Divím se milému, Vínek stonulý* a Zdeňka Lukáše – cyklus *Jaro se otvírá* s doprovodem houslí – *Když kvete bez, Proto jsem si housle koupil, Rosička je pěkná bílá, Májko májko zelená*. V kmenovém repertoáru se dále objevují písně Oldřicha Halmy – *Verbuňk, Chodila Maryška* a *Co že je to za*

¹³⁵ Sdělení Stanislava Strouhala ze dne 2. 2. 2016.

¹³⁶ Sdělení Stanislava Strouhala ze dne 2. 2. 2016.

¹³⁷ Sdělení Stanislava Strouhala ze dne 2. 2. 2016.

prekrásné ptáča, Dobroslava Lidmily – *Andulko*, *Holka modrooká*, Jindřicha Jindřicha – *Já nemám v tom Klenčí* a Jaroslava Kříčky – *Bábinčin maršovský valčík*.

Kromě světských děl tuzemských skladatelů těleso interpretuje také písně v polském jazyce, např. *Pieśń wieczorna* (Stanisław Moniuszko), *Góralu* (polská lidová), a německém jazyce od romantických autorů, tedy např. *Der Lindenbau* (Franz Schubert) a *Hebe deine augen auf* (Felix Mendelssohn-Bartholdy).

Další obsáhlou skupinou jsou skladby duchovního charakteru, v níž dominují díla především zahraničních autorů – *Ave verum corpus* W. A. Mozarta, *Jubilate deo* Ernsta Schumery, *Ora pro nobis* Roberta Rapperta či *Locus iste* Antona Brucknera. Velké zastoupení v dramaturgii mají ruští skladatelé, jako např. Pavel Grigorjevič Česnokov – *Blagoslovi duša moja gospoda*, Sergej Rachmaninov – *Bogorodice děvo*, Michail Alexandrovič Vinogradov – *Milost' mira* či Petr Iljič Čajkovskij – *Što smolknul*.

4.5.2 Komentář ke kompaktnímu disku

Na posledním CD tělesa z roku 2000 můžeme doložit kmenový repertoár, který sbor uvádí dodnes. Na dirigování nahrávek se podíleli dva sbormistři – Lumír Pivovarský a Milan Chromík.

B. Smetana	<i>Věno</i>
A. Dvořák	<i>Zavedený ovčák</i>
A. Dvořák	<i>Oráč</i>
L. Janáček	<i>Což ta naše bříza</i>
L. Janáček	<i>Láska opravdivá</i>
P. Křížkovský	<i>Čáry</i>
P. Křížkovský	<i>Žaloba</i>
J. Čapka – Drahlovský	<i>Má vlast</i>
K. Türnpu	<i>Tervitus</i>
S Moniuszko	<i>Pieśń wieczorna</i>
R. Pappert	<i>Ora pro nobis</i>
O. Fischer	<i>Wenn ich ein Glöcklein wär</i>
L. Juřica	<i>Za trochu lásky</i>

D. Lidmila	<i>Andulko</i>
D. Lidmila	<i>Holka modrooká</i>
A. Janíček	<i>Večerní zvon</i>
F. Pícha	<i>Vím já jedno vokýnko</i>
M. Zedník	<i>Všetci ľudia povedajú</i>
O. Halma	<i>Slovácká vonička</i>
O. Halma	<i>Cože je to za prekrásné ptáča</i>
O. Halma	<i>Chodila Maryška</i>
O. Halma	<i>Verbuňk</i>

Na disku můžeme vysledovat několik tematických skupin skladeb. CD začíná tvorbou oblíbených českých klasiků tělesa – Bedřichem Smetanou (*Věno*), Antonínem Dvořákem (*Zavedený ovčák* z cyklu *Sborové písně pro mužské hlasy*), Josefem Bohuslavem Foersterem (*Oráč* z cyklu *Devět mužských hlasů op. 37*). Následují „moravští a slezští“ autoři Leoš Janáček (*Láska opravdivá* a *Což ta naše bříza*), Pavel Křížkovský (*Čáry* a *Žaloba*) a Josef Čapka-Drahlovský (*Má vlast*). Poté přichází na řadu pásmo zahraničních skladatelů s duchovními díly – Konstantin Türnpu (*Tervitus*), Stanisław Moniuszko (*Piesń wieczorna*), Robert Pappert (*Ora pro nobis*) a Otto Fischer (*Wenn ich ein Glöcklein wär*). Posledním pásmem jsou úpravy českých, moravských a slovenských lidových písní domácích autorů – od Leona Juřici (*Za trochu lásky*), Dobroslava Lidmily (*Andulko, Holka modrooká*), Alfonse Janíčka (*Večerní zvon*), Františka Píchy (*Vím já jedno vokýnko*), Mojžíra Zedníka (*Všetci ľudia povedajú*) a nakonec čtyři skladby Oldřicha Halmy – *Slovácká vonička*, *Co že je to za prekrásne ptáča*, *Chodila Maryška* a *Verbuňk*.

4.5.3 Příklad repertoáru koncertního vystoupení

Koncertní vystoupení v německém Marcheggu 23. září 2012 (sb. Pivovarský, Strouhal):

- B. Smetana: *Slavnostní sbor*
- P. Křížkovský: *Čáry*
- J. Křička: *Já nemám v tom Klenčí*

- I. Paukert: *Třešovická polka*
- O. Halma: *Chodila Maryška*

Koncertní vystoupení v katolickém lidovém domě ve Frýdku-Místku v rámci festivalu MFPS Baška 2014:

- B. Smetana: *Modlitba*
- P. Křížkovský: *Čáry*
- L. Janáček: *Což ta naše bříza*
- Vlastověnka (italská lidová)
- J. Šoupal: *Panímámo*
- J. S. Miljutin: *Tajga*
- J. Paukner: *Střešovická*

Program Slavnostního koncertu k 115. výročí založení MPS Vítkovice 2. 6. 2015 v Evangelickém Kristově kostele v Ostravě:

- B. Smetana: *Věno*
- B. Smetana: *Modlitba*
- P. Česnokov: *Blagoslovi duša moja*
- J. Foerster: *Velké širé rodné plány*
- P. Křížkovský: *Čáry*
- L. Janáček: *Ach vojna*
- L. Janáček: *Láska opravdivá*
- Z. Lukáš: *Jaro se otvírá* – cyklus pěti mužských sborů s průvodem houslí na slova lidové poezie: *Jaro se otvírá, Když kvete bez, Proto jsem si housle koupil, Rosička je pěkná zelená, Májko, májko zelená*
- J. Jindřich: *Já nemám v tom Klenčí*
- O. Halma: *Co že je to za překrásné ptáča*
- D. Lidmila: *Holka modrooká*
- K. Türmpu: *Tervius*
- J. Šoupal: *Panímámo*
- J. Tichota: *Ta unínská rola*
- J. Schreiber: *Ó láska, láska*

5 OSTRAVSKÝ SMÍŠENÝ SBOR

5.1 Historie a současnost

Ostravský smíšený sbor byl založen na podzim roku 1989 Zdeňkem Herodotem a Janem Spisarem, který zastává funkci sbormistra a uměleckého vedoucího od vzniku tělesa až dosud.¹³⁸ Tehdy nesl název Pěvecké sdružení Slezská Ostrava a zřizovatelem byl Kulturní dům Bezruč na Slezské Ostravě, kde se rovněž konaly zkoušky. Zpěváky se stali především absolventi Ostravské univerzity, kteří dříve zpívali v tamějším Vysokoškolském pěveckém sboru Ostravské univerzity v Ostravě. V roce 2009 oslavilo těleso dvacetileté výročí založení, a do té doby jím prošlo na 250 sboristů.

V roce 2013 došlo k přejmenování tělesa na Ostravský smíšený sbor, a to hlavně z toho důvodu, že tehdejší název se pletl s názvem jiného souboru s podobným jménem, s Pěveckým sdružením Ostrava. Navíc byl problém s překladem názvu do anglického jazyka, kdy Silesian Ostrava Choral Ensemble jednoznačně neudával, odkud sbor pochází.¹³⁹ V současné době má sbor status neziskové organizace.

Za dobu existence sbor procestoval Evropu, navštívil Asii i Ameriku. Začínal koncertovat u nás, posléze navštívil okolní státy jako Slovensko a Polsko, a až poté vycestoval na delší vzdálenosti. Prakticky každý rok od svého založení sbor zavítal do zahraničí. Tak tomu zůstalo i ve sledovaném desetiletí.

5.2 Organizační činnost sboru

Těleso zkoušelo jednou týdně ve středy od 18:00 do 20:30 hod. v budově Evangelické církve augsburského vyznání v centru Ostravy a mělo cca 35 členů. „Mezi nimi jsou jak tehdejší absolventi Ostravské univerzity, tak učitelé hudby, lidé spjatí s hudbou, ale také lidé různých profesí – lékaři, technici, inženýři, zdravotní

¹³⁸ Koktejl (archív). *Český rozhlas Ostrava*. [online]. 2011 [cit. 2016-02-22]. Dostupný na World Wide Web: <<http://prehravac.rozhlas.cz/audio/2227364>>.

¹³⁹ Sdělení předsedkyně sboru Veroniky Kadlecové ze dne 27. 1. 2016.

sestry, které spojuje láska ke sborovému zpěvu. Spíše než studenti navštěvují v současnosti sbor lidé středního věku, důchodci.“¹⁴⁰ Předsedkyní sboru je Veronika Kadlecová, která učí hudební výchovu, a studovala také sbormistrovství u pana Spisara, což ji umožňuje příležitostně, za jeho nepřítomnosti, vést zkoušky sboru.¹⁴¹

Zpěváci organizovali také soustředění sboru, která se konala pravidelně v létě, např. v Mikulově a Pavlově.

5.3 Umělecká a koncertní činnost sboru

V roce 2004 navštívil sbor Mexiko, kde se zúčastnil nesoutěžního festivalu a v tom samém roce také koncertoval ve státech Iowa a Illinois v USA. V roce 2005 podnikl Ostravský smíšený sbor cestu do exotické jihoamerické Uruguaye, kde byl přítomen na Mezinárodním festivalu sborových těles.¹⁴² „Pozvání na tuto významnou sborovou akci dostal dirigent Spisar na základě již dříve získaných kontaktů s dirigenty a organizátory sborových festivalu Jižní, Střední a Severní Ameriky.“¹⁴³

Jedním z největších sborových úspěchů Ostravského smíšeného sboru byl zájezd do Thajska. Sbormistr Spisar dostal v roce 2007 nabídku zúčastnit se Světové soutěže sborového zpěvu v thajské Pattayi – „A Voyage Of Songs“. Sbor tuto nabídku přijal a o rok později tento festival navštívil.

Zpěváci věděli, že soutěž bude náročná, protože této akce se v asijských zemích zúčastňují sbory z Číny, Filipín, atd., které jsou na vysoké úrovni. I v tak velké konkurenci se ovšem těleso dokázalo umístit ve stříbrném pásmu a to rovnou ve dvou kategoriích – v kategorii „Open Mixed Choirs“ a stejně tak v kategorii „Folklore“. Sboristé se vyjádřili, že v takový úspěch ani nedoufali. Zpěváci

¹⁴⁰ Koktejl (archív). *Český rozhlas Ostrava*. [online]. 2011 [cit. 2016-02-22]. Dostupný na World Wide Web: <<http://prehravac.rozhlas.cz/audio/2227364>>. Sdělení Jana Spisara ze dne 7. 1. 2011.

¹⁴¹ Koktejl (archív). *Český rozhlas Ostrava*. [online]. 2011 [cit. 2016-02-22]. Dostupný na World Wide Web: <<http://prehravac.rozhlas.cz/audio/2227364>>. Sdělení Veroniky Kadlecové ze 7. 1. 2011.

¹⁴² Presentace z archívu Ostravského smíšeného sboru uložena u Veroniky Kadlecové.

¹⁴³ Pěvecké sdružení Slezská Ostrava excelovalo v Jižní Americe. *Cantus*. 2005, č. 4, str. 29.

v Thajsku reprezentovali nejen Ostravu a Českou republiku, ale i střeoevropský kontext, protože soutěže se ze střední Evropy zúčastnil kromě nich jen jeden sbor z Olomouce a jeden z Německa.¹⁴⁴

Dne 7. ledna 2011 byli Jan Spisar s předsedkyní Veronikou Kadlecovou a členem sboru Janem Kusákem pozváni do pořadu Koktejl, který vysílal Český rozhlas Ostrava, aby vylíčili posluchačům zážitky z Thajska. Kromě toho vedli diskuzi také o koncertní a zájezdové činnosti tělesa. Sborista Jan Kusák dodal, že při zahraničních i zámořských zájezdech se sbor snaží věnovat týden danému festivalu, soutěži, a pak další týden nebo delší dobu cestovat po dané zemi, poznat krásy země, kulturu, tamější zvyklosti, lidi atd.¹⁴⁵

Co se týká zájezdů za poslední období, v roce 2008 sbor zorganizoval turné na Ukrajinu, kde vystupoval ve městech Užhorod, Koločava, Tjačevo a Lvov. O rok později navštívil Rumunskou oblast Banát a Svatou Helenu. V roce 2011 se podíval do Londýna.

Sbor každoročně na začátku měsíce ledna pořádá novoroční koncerty, jenž se konají v různých kostelech v Ostravě. Zaznívají na něm především koledy, vánoční písně a duchovní skladby. Dále organizuje Vánoční koncerty v domovech důchodců.

Ve spolupráci s městem Rychvald založil Ostravský smíšený sbor v roce 2013 sborový hudební festival Rychvaldské kulturní jaro. Festival se koná vždy v květnu v kostele Církve československé husitské v Rychvaldu. O jeho založení se zasloužila programová koordinátorka a členka sboru Jana Šmídová.¹⁴⁶ Každoročně se festivalu účastní ZUŠ Rychvald a Ostravský smíšený sbor. V prvním ročníku se akce zúčastnily sbory z Ostravy a z blízkého okolí (Ženský pěvecký sbor Canticorum Havířov, Smíšený pěvecký sbor Gymnázia Orlová, DPS Paprsek Velká Polom, DPS Sluníčko ZŠ Hlučín – Rovniny, Ostravský smíšený sbor, Cimbálová muzika Březinka při ZUŠ Rychvald). Ve druhém ročníku

¹⁴⁴ Koktejl (archív). *Český rozhlas Ostrava*. [online]. 2011 [cit. 2016-02-22]. Dostupný na World Wide Web: <<http://prehravac.rozhlas.cz/audio/2227364>>. Sdělení Jana Kusáka ze 7. 1. 2011

¹⁴⁵ Tamtéž.

¹⁴⁶ Sdělení Jana Spisara ze dne 17. 2. 2016.

účinkoval kromě sborů z Moravskoslezského kraje také Smíšený pěvecký sbor města Šternberka a ze zahraniční Smíšený pěvecký sbor Magnificat z Maďarska.

V minulosti spolupracoval Ostravský smíšený sbor s mnohými ostravskými hudebními organizacemi a institucemi. Můžeme jmenovat Ostravskou univerzitu v Ostravě, Janáčkovu konzervatoř a Gymnázium v Ostravě, Janáčkovu filharmonii Ostrava nebo také Český rozhlas Ostrava.¹⁴⁷

Těleso vydalo od doby svého vzniku celkem šest CD nosičů. První CD z roku 1996 nese původní název tělesa – *Pěvecké sdružení Slezská Ostrava*. O dva roky později byl natočen další CD nosič s názvem *František Xaver Brixl – Missa Dominicalis in C*. Důležitým počinem se stalo roku 1999 natočení CD s hornickými písněmi s názvem *Zdař Bůh*. Jan Spisar měl spolu Lumírem Pivovarským z minulosti zkušenosti s natáčením hornických písniček pro televizi. Milan Adámek, předseda a člen v nově založeném sboru Pěvecké sdružení Slezská Ostrava, pracoval v oboru hornictví, a odtud vznikla myšlenka natočit CD s tematikou hornických písní. Písně zaranžoval Leon Juřica,¹⁴⁸ hudební skladatel a dlouholetý pedagog Janáčkovy konzervatoře v Ostravě. Byly to písně hlavně z počátku 19. století. Horníci tehdy migrovali do Ostravy za práci z různých míst – z Rakouska, z Holiče, takže v Ostravě vznikly komunity lidí z jiných států. Horníci s sebou přinesli tyto hornické písně. Natáčení probíhalo v prostorách nynějšího hornického muzea v době, kdy už důl nefungoval a hornické muzeum se teprve začalo zřizovat. „Náš sbor byl první, který tam zorganizoval koncert a hornické písně natočil. Nahrávalo se na profesionální zařízení. Vydali jsme 2500 CD nosičů, ale všechny už jsou pryč. Tyto písničky byly pomalu odsouzeny k zapomnění, a díky našemu projektu se je podařilo zachránit.“¹⁴⁹ V dalších letech sbor natočil repertoárově vymezená CD – v roce 2001 – *Spirituals and Gospel songs* a v roce 2003 – *Folk songs from Bohemia, Moravia, Silesia and Slovakia*. Zatím poslední nahrávka je z roku 2013, kdy vydal sbor CD s názvem *Ostravský smíšený sbor – výběr z repertoáru*.

¹⁴⁷ O nás. *Ostravský smíšený sbor*. [online]. 2013 [cit. 2016-04-09]. Dostupný na World Wide Web: <<https://sites.google.com/site/psoostrava/onas>>.

¹⁴⁸ (1935–2014). Byl hudebním skladatelem a dlouholetým pedagogem Janáčkovy konzervatoře v Ostravě, externím pedagogem na katedře hudební výchovy Ostravské univerzity.

¹⁴⁹ Sdělení Jana Spisara ze dne 17. 2. 2016.

5.4 Sbormistr

5.4.1 Jan Spisar

Sbormistr a pedagog Jan Spisar se narodil v roce 1955 v Ostravě. Studoval sbormistrovství soukromě u Zbyňka Mrkose, profesora Janáčkovy akademie múzických umění v Brně¹⁵⁰, a na katedře hudební výchovy pedagogické fakulty Ostravské univerzity u Lumíra Pivovarského. Tehdy také začal navštěvovat Vysokoškolský pěvecký sbor Ostravské univerzity. Nejdříve se stal hlasovým vedoucím vrchního basu a vedl ve sboru dělené zkoušky. Ve druhém ročníku už dirigoval výchovné koncerty pro žáky čtvrtých tříd.¹⁵¹ V roce 1989 založil Pěvecké sdružení slezská Ostrava (dnes Ostravský smíšený sbor), jež řídí do současnosti. Od roku 1996 vedl Vysokoškolský pěvecký sbor Ostravské univerzity společně s Lumírem Pivovarským, a od roku 2008 zastává funkci uměleckého vedoucího a jediného sbormistra. V současné době působí jako docent na katedře hudební výchovy pedagogické fakulty Ostravské univerzity, kde vyučuje předměty související se sborovým zpěvem a rovněž zastává funkci garanta oboru Sbormistrovství se zaměřením na vzdělávání. Spisar je autorem vysokoškolských skript, aktivně publikuje odborně zaměřené články a je autorem *Anglicko-českého hudebního slovníku s ilustrovaným prologem*, vydaným v Ostravě nakladatelstvím Montanex v roce 1966.¹⁵²

5.5 Repertoár Ostravského smíšeného sboru

5.5.1 Charakteristika

V rámci dramaturgie se Ostravský smíšený sbor nespécializuje jen na konkrétní druh hudby nebo žánr. Sbormistr Spisar zastává názor, že repertoár sboru

¹⁵⁰ Vysokoškolský pěvecký sbor. *Ostravská univerzita v Ostravě*. [online]. 2005-2016 [cit. 2016-04-09]. Dostupný na World Wide Web: <<http://www.osu.cz/index.php?kategorie=34518&id=5264>>.

¹⁵¹ Koktejl (archív). *Český rozhlas Ostrava*. [online]. 2011 [cit. 2016-02-22]. Dostupný na World Wide Web: <<http://prehovac.rozhlas.cz/audio/2227364>>. Sdělení Jana Spisara ze 7. 1. 2011.

¹⁵² Vysokoškolský pěvecký sbor. *Ostravská univerzita v Ostravě*. [online]. 2005-2016 [cit. 2016-04-09]. Dostupný na World Wide Web: <<http://www.osu.cz/index.php?kategorie=34518&id=5264>>.

by měl být pestrý. „Nevybíráme si jen určitý druh nebo žánr, protože si myslím, že pěvecký sbor tohoto charakteru by měl mít pestrý repertoár hlavně z toho důvodu, aby měl koncert náboj. Sbor zpívá tvorbu od renesanční polyfonie až po hudbu 21. století, písňe duchovní i světské, napříč všemi druhy a žánry.“¹⁵³ Sbor se nevyhýbá ani experimentální tvorbě, populárním písním a jazzu, což společně se starou hudbou patří k hlavním repertoárovým prioritám Spisara. Co se týká otázky výběru skladeb, dodává: „Snažím vybírat skladby z různých druhů a žánrů hudby takovým způsobem, aby byly pro těleso vhodné, a ne příliš složité, kvůli tomu, že sboristé jsou amatérští zpěváci. A také aby je zpívání bavilo, a abych je tím neznechutil.“¹⁵⁴ Spisar ještě k otázce žánrů, které sbor v současné době interpretuje, dodal, že momentálně moc nezpívají romantické skladby, o které se – dle jeho názoru – mezi posluchači ztrácí zájem.

Při koncertním vystoupení je podle slov Jana Spisara důležité, aby měly vybrané písňe nějaký hudební nápad, aby si sbor mohl experimentovat s interpretací, ať jde o skladbu pomalejší nebo rychlou. Proto se snaží zařazovat do dramaturgie jak skladby známějších skladatelů (např. Zdeňka Lukáše či Jiřího Laburdy), tak skladby nové.

Stěžejní postavení v dramaturgii tělesa mají úpravy lidových písní. Jak Spisar sdělil, tělesu jejich interpretace obzvlášť vyhovuje. Zpěváci Ostravského smíšeného sboru, kteří jsou především ve středním věku, prý nabyli životní zkušenosti, jež se výrazně projevují především u interpretace lidových písní (zvláště u táhlých moravských), na rozdíl od mladých lidí (zde má na mysli svůj druhý sbor – Univerzitní sbor Ostravské univerzity), jimž tyto životní zkušenosti chybí a nemají zatím schopnost cítit frázi lidových písní.

Spektrum lidových písní v repertoáru sboru je značně široké. Z tradičních českých skladatelů, komponující skladby pro sbory založené na folkloru, můžeme zmínit Leoše Janáčka – *Pán Bůh Vám zaplat', Ondráš, Ty ukvalský kostelíčku, Na tých fojtoových lukách* a *Ty ukvalský kostelíčku, hej*, dále Zdeňka Lukáše – *Už ho vedou, Martina, Na horách*, Oldřicha Halmu – *Čačina, čačina*, Ivana Hrušovského

¹⁵³ Sdělení Jana Spisara ze dne 17. 2. 2016.

¹⁵⁴ Sdělení Jana Spisara ze dne 17. 2. 2016.

– *Zahučaly chladné vetry*, Fanoše Mikuleckého – *Vyšila ně mamička*, Pavla Řezníčka – *Pred muzikú* či Josefa Bartka – *Nebyla som veselá. Ze slovenských lidových písni* těleso interpretuje *Prší, prší* v úpravě Václava Ševčíka, *Bodaj by vás, vy mládenci* v úpravě Jiřího Laburdy či *Tancuj, tancuj* v úpravě Jána Valacha.

V repertoáru má sbor kromě kompozic či úprav českých, moravských, slezských a slovenských lidových písni také posluchačsky věrné zahraniční exotické kusy – z Indonésie (*Diru diru, Ranbadia*), Bulharska (*Kakva moma*), Irska (*An Irish Blessing*) či Jižní Afriky (*Singabahambayo*).

Těleso rovněž interpretuje mnoho skladeb duchovního charakteru. V první řadě se jedná o mše. Příkladem může být *Missa brevis* Josepha Haydna, *Missa brevis* Zdeňka Lukáše a *Česká Vánoční mše* Antonína Hradila. Dále se jedná o duchovní kusy v latině z různých období od renesanční polyfonie – *Tutto lo di' mi dici* (Orlando di Lasso), *Alta Trinita beata* (anonym, 15. století), *Cum decore* (Susato Tielmann), přes hudbu baroka – *Regina coeli* (Antonio Lotti), *Angelis suis* (Johann Joseph Fux), klasicistní tvorbu – *Ave verum corpus* (Wolfgang Amadeus Mozart), až po tvorbu dvacátého století – *Lauda anima mea* (Antonín Tučapský) a *Alleluia* (Gordon Young).

Sbor má v repertoáru zastoupeny také duchovní kusy v jiném než latinském jazyce – například ruskou klasicistní skladbu *Cheruvimskaja* (Dmitrij Stěpanovič Bortňanskij), ruskou romantickou skladbu *Bogorodice djevo* (Sergej Rachmaninov) či hymnus židovské liturgie *Adon Olam* v úpravě izraelského skladatele dvacátého století Uziho Chitmana.

Ostravský smíšený sbor měl, na rozdíl od jiných zmiňovaných těles, v repertoáru hojně zastoupeny skladby populárního charakteru – zejména se to týká spirituálů a gospelů. Interpretace takových exotických kusů patří k oblíbeným a posluchačsky věrným. Jejich četné zastoupení v repertoáru tělesa je kromě jiného možné doložit skutečností, že v roce 2003 vzniklo CD obsahující pouze spirituály a gospely.

Největší množství děl tohoto charakteru tvoří černošské spirituály rychlejšího jazzového charakteru – *He had to run*, *Give me that old time religion*, *Great day* či *King of kings* a pomalejší skladby baladického charakteru –

Somebody's knockin' at yo' do', My lord, what a morning, Little David nebo *Hope for the hopeless*.

V současné době tento typ skladeb z repertoáru tělesa mizí, a to hlavně z důvodu pokročilejšího věku zpěváků. Některé kusy avšak zůstávají v kmenové dramaturgii dodnes. Mezi takové patří například spirituál *Hush! Somebody's callin' my name* (Brazeal W. Dennard), jazzová díla *I got rhythm* a *Somebody Loves Me* George Gershwin a v neposlední řadě české kusy *David a Goliáš*, *Klobouk ve křoví*, *V domě straší duch* a *Ezop a Brabenec* Ježka, Voskovce a Wericha.

5.5.2 Komentář ke kompaktnímu disku

Poslední kompaktní disk tělesa z roku 2013 je komplexním průřezem současného rozsáhlého repertoáru.

anonymus (Čechy)	<i>Fit porta Christi pervia</i>
anonymus (Rusko)	<i>Blagoslovi, duše moja, Gospoda</i>
P. I. Čajkovskij	<i>Tebe poem</i>
Z. Lukáš	<i>Gloria</i>
Z. Lukáš	<i>Sanctus</i>
L. Janáček	<i>Graduale</i>
P. Pařka	<i>Per crucem tuam</i>
J. Desprez	<i>El grillo</i>
J. Gallus-Hadl	<i>Quam gallina</i>
O. di Lasso	<i>O occhi, manza mia</i>
O. di Lasso	<i>Tutto lo di mi dici</i>
koleda, Španělsko, arr. A. Vivolo	<i>Campanas de Navidad</i>
koleda, Itálie	<i>Canzone di zampognari</i>
E. Ambros	<i>Ej, láska, láska</i>
Lidová	<i>Ja, ked' sa Janoško</i>
lidová, arr. J. Laburda	<i>Bodaj by vás, vy mládenci</i>
lidová (Indonésie)	<i>Diru diru dina</i>
lidová (Bulharsko)	<i>Kakva moma</i>
lidová (Jižní Afrika)	<i>Singabahambayo</i>

Jeho rozmanitost lze doložit výčtem jednotlivých oblastí na disku. Počáteční oddíl čítá duchovní skladby. CD uvádí anonymní skladba pocházející z našeho území *Fit porta Christi pervia*. Následují dva ruské kusy - *Blagoslovi, duše moje, Gospoda* (anonymus) a Tebe poem ruského romantického skladatele Petra Iljiče Čajkovského. Další díla pocházejí od českých skladatelů dvacátého století – Zdeňka Lukáše (dvě části *Missy brevis: Gloria a Sanctus*) a Leoše Janáčka (*Graduale*). Následuje skladba *Per crucem tuam* polského autora Piotra Pałki a *El grillo* Josquina Despreze. Pásmo duchovní tvorby zakončuje renesanční italská skladba Jacoba Handla-Galluse *Quam gallina* a dvě díla autora renesanční polyfonie Orlanda di Lassa – *O occhi, manza mia* a *Tutto lo di mi dici*. Další pásmo se skládá ze dvou koled – první je španělská *Campanas de Navidad* v úpravě Alejandra Vivola a druhá italská *Canzone di zampognari*. Poslední celek tvoří úpravy lidových písní. Česká lidová *Ej, lásko, lásko* Ezechiela Ambrose, slovenská *Ja, keď sa Janoško a Bodaj by vás, vy mládenci* v úpravě Jiřího Laburdy a dva zahraniční kusy – indonéská lidová *Diru diru dina*, bulharská lidová *Kakva moma* a jihoafrická lidová *Singabahambayo*.

5.5.3 Příklad repertoáru koncertního vystoupení

Koncert 28. 4. 2013 v Evangelickém kostele při Husově náměstí v Ostravě:

O. di Lasso: *Tutto lo di' mi dici*

J. Handl-Gallus: *Quam Gallina*

J. Fux: *Angelis suis*

P. Pałka: *Per Crucem tuam*

A. Lotti: *Regina Coeli*

M. Poschner: *The gospel Train*

F. Mikulecký: *Vyšila mamička*

P. Řezníček: *Před muzikú*

U. Chitman: *Adon Olam*

Á. Jenő: *Általmennék én a Tiszán*

M. Poschner: *The gospel Train*

Singabahambayo (jihoafrická lidová)

6 PĚVECKÉ SDRUŽENÍ OSTRAVSKÝCH UČITELEK

6.1 Historie a současnost

U založení Pěveckého sdružení ostravských učitelek¹⁵⁵ stál v roce 1955 dirigent Alois Tiahan. Už pod jeho vedením dosáhl sbor špičkových kvalit a zařadil se mezi přední tělesa tehdejšího Československa. V roce 1977 převzal těleso na dočasnou dobu Ivan Obračaj, a od ledna 1979 se stal dirigentem Vladimír Kovařík, jenž působil na pozici uměleckého vedoucího sboru po dobu 24 let. Ještě před výkonem funkce dirigenta PSOU založil a vedl Pěvecký sbor chebských učitelů, školní sbor při SPgŠ¹⁵⁶ Havířov a byl předsedou SSD AHUV¹⁵⁷. Za jeho funkce dosáhlo PSOU znamenité úrovně nejen v rámci České republiky, ale také za jejími hranicemi.¹⁵⁸

Rok 2003 znamenal pro sdružení převratné změny. V lednu 2003 byl Vladimír Kovařík nucen ze zdravotních důvodů ukončit svou činnost a na jeho místo nastoupil sbormistr opery Národního divadla Moravskoslezského v Ostravě, Yurii Galatenko, jenž zastává funkci uměleckého vedoucího do současné doby. Na několik měsíců – od ledna 2012 do října 2013 byl vystřídán sbormistryní Lenkou Velikovskou, ovšem poté se do role sbormistra sdružení opět vrátil.¹⁵⁹

Za svého šedesátiletého fungování těleso koncertovalo v mnohých zemích Evropy – například v Rakousku, Německu, Švýcarsku, Nizozemí, Maďarsku, Bulharsku, Chorvatsku, Belgii, Španělsku, Anglii a Švédsku. Vrcholem koncertních zájezdů bylo turné po USA, uskutečněné v roce 1998.

Těleso se v minulosti zúčastnilo mnohých soutěží na území České republiky. Významných ocenění se sboru dostalo např. na Mezinárodním sborovém festivalu v Hradci Králové v roce 1997, kde obdržel zlaté pásmo a vítězství v kategorii o nejlepší ženský sbor, na sborové soutěži „Jaro se otvírá“ s cenou hudebního skladatele Zdeňka Lukáše. Mezi velice prestižní festivaly patří

¹⁵⁵ Dále také PSOU.

¹⁵⁶ Střední pedagogická škola Havířov.

¹⁵⁷ Sdružení sborových dirigentů Asociace hudebních umělců a vědců.

¹⁵⁸ Kronika PSOU z let 1980 do současnosti uložena u kronikářky tělesa Vlasty Kupkové.

¹⁵⁹ Kronika PSOU z let 1980 do současnosti uložena u kronikářky tělesa Vlasty Kupkové.

bezesporu Festival sborového zpěvu v Jihlavě, jehož se sbor účastnil dohromady devětkrát vždy s výborným umístěním. Naposled sklidilo PSOU úspěch v roce 2015 na 58. ročníku tohoto festivalu získáním zlatého pásma. V roce 2015 vystoupilo sdružení na Festivalu pěveckých sborů ve Šternberku s v tom samém roce i na Přehlídce pěveckých sborů s názvem „Podzimní zpívání“ v Řepištích.

6.2 Organizační činnost sboru

Pěvecké sdružení je nezávislým oblastním sdružením. Ve zkoumaném období v něm působilo asi 35 členek, které se scházely na pravidelných sborových zkouškách v pondělky od 17:30 do 20:30 hod. V minulosti probíhaly zkoušky na ZŠ Zelené v Moravské Ostravě, ale již více než 10 let sboristky nacvičují v prostorách ZŠ Emílie Lukášové v Ostravě-Hrabůvce.¹⁶⁰

Sdružení už od svého počátku pořádá členské schůze, na kterých se začátkem každého roku volí členský výbor, tj. předsedkyně, místopředsedkyně, hospodářka, archivářka a kronikářka sboru. Ve sledovaném období je předsedkyní Gabriela Rišicová, místopředsedkyní Alena Švolíková, hospodářkou Olga Vicherová, archivářkou Jitka Šefránková a kronikářkou Vlasta Kupková.¹⁶¹

Sdružení organizovalo sborová soustředění, která se konají většinou nepravidelně, a to před zahraničními zájezdy a soutěžemi, tradičními Vánočními či mimořádnými koncerty. Výjezdní soustředění se konají na různých místech České republiky – např. na Prostřední Bečvě, ve Starých Hamrech, na Ostravici nebo v Loučné nad Desnou. Častěji ovšem zpěvačky nacvičují svůj repertoár v jejich domovské zkušebně.¹⁶²

6.3 Umělecká a koncertní činnost sboru

Sdružení se již od svého založení účastnilo mnohých domácích festivalů a soutěží, kde se často umístilo na předních či vítězných místech. Poprvé se sdružení s tehdy novým dirigentem Galatenkem za hranice podívalo v roce 2004, a

¹⁶⁰ Sdělení členky sboru Boženy Hamřikové ze dne 26. 2. 2016.

¹⁶¹ Kronika PSOU od roku 1980 do současnosti uložená u kronikářky sboru Vlasty Kupkové.

¹⁶² Tamtéž.

to do rakouského Jundenburgu. Rakouská firma, od níž těleso obdrželo pozvání, zařídila celý pobyt včetně dvou koncertů. V tom samém roce zavítalo sdružení na pozvání chorvatské cestovní kanceláře do Chorvatska na koncertní turné v rámci Kastavského kulturního jara.

Ve sledovaném období, např. v roce 2004, se sdružení účastnilo Mezinárodního festivalu Svátky písní Olomouc, kde obdrželo zlatou a stříbrnou medaili.

Pokud jde o zahraniční soutěžní festivaly, také z nich si těleso odváží ocenění na prvních příčkách. Co se týká zahraničních soutěžních turné z blízké minulosti, za připomínku stojí především jedna z nejprestižnějších soutěží sborového zpěvu, již se těleso zúčastnilo – Mezinárodní sborová soutěž a folklórní festival Bély Bartóka, organizovaná v maďarském Debrecenu, kde těleso v roce 2006 získalo nejvyšší počet bodů, a stalo se tak vítězem kategorie ženských pěveckých sborů.

V letech 2009 a 2013 získalo na Mezinárodním festivalu sborové hudby Canti veris Praga zlaté pásmo, v roce 2009 navíc i Cenu Zdeňka Lukáše za vynikající provedení skladby „Zaříkání milého“.

Sdružení se dále zúčastnilo přehlídkových festivalů v rámci celé republiky – můžeme jmenovat např. Festival pěveckých sborů „Campanila“ v Mikulově v roce 2011 nebo nesoutěžní festival pěveckých sborů v Odrách v roce 2012, kde těleso koncertovalo s tehdejší sbormistryní Lenkou Velikovskou. V tomtéž roce zavítalo do Bašky na Mezinárodní festival pěveckých sborů, na němž účinkoval i Mužský pěvecký sbor Vítkovice.

V roce 2013 se pěvkyně zúčastnily Mezinárodního festivalu sborového zpěvu Johannese Brahmsa v německém městečku Wernigerode, kde získaly zlaté pásmo. Dále v roce 2014 na festivalu Varsovia Cantat ve Varšavě obdržely 1. místo a sbormistru Galatenkovi byla navíc udělena „Cena za nejlepší dirigentský výkon“. Karel Dostál reagoval na umístění učitelek v časopisu pro sborové umění *Cantus*

následovně: „Projev Galatenkových ostravských učitelek byl sebevědomý, opíral se o důkladnou znalost soutěžního repertoáru.“¹⁶³

Těleso každoročně organizovalo okolo čtyř Vánočních koncertů, konaných od konce měsíce listopadu a během prosince v kostelech v Ostravě a okolí. Nejčastěji vystupuje se svým vánočním repertoárem v Katedrále Božského spasitele v Ostravě, kostele čs. církve husitské v Radvanicích a Michálkovicích, v kostele sv. Jakuba v Plesné (dále např. v roce 2005 koncertovalo v Kostele svatého Václava v centru Ostravy, v roce 2006 v Kostele neposkvrněného početí Panny Marie v Ostravě-Radvanicích nebo v Kostele svaté Kateřiny v Ostravě-Hrabové). Sbor také vystoupil v roce 2014 v rámci vánočních koncertů na Masarykově náměstí v Ostravě.

Sdružení přispívá svým zpěvem ke kulturnímu životu v Ostravě a jejím okolí. Koncertovalo v okolních městech Ostravy, například v nedalekých Klimkovicích či Frýdlantě nad Ostravicí, ale i v Krnově, Šternberku či v polských Niedobczycach. Je zván na zahájení festivalů. Pravidelně koncertuje na festivalu Slezský Trojok,¹⁶⁴ na Valentově hudebním podzimu v Běloutíně či na Přehlídce pěveckých sborů v Kopřivnici.

Těleso dlouhodobě spolupracuje nejen s ostravskými, ale také mimoostravskými sbory. Patří mezi ně například Ženský pěvecký sbor z Krnova, smíšený sbor TAPTÝDA z Loučné nad Desnou či Bohemiachor, s nimiž PSOU uskutečňuje také společné reciproční koncerty.

Od svého založení sbor natočil 3 CD nosiče, a to postupně v letech 1995, 2000 a 2005, vždy ke kulatému nebo půlkulatému výročí. Nejnovější CD sdružení začalo nahrávat v průběhu minulého roku, momentálně se nachází ve fázi posledních úprav před vydáním.

¹⁶³ DOSTÁL, Karel. Mezinárodní festival Varsovia Cantat 2014. *Cantus: magazín pro sborové umění*. 2014, č. 4, roč. XXV, str. 19. ISSN 1210-7956.

¹⁶⁴ V roce 2005 mu byla udělena cena Stanisława Moniuszki.

6.4 Sbornistr

6.4.1 Yurii Galatenko

Sbornistr a dirigent operního sboru Národního divadla Moravskoslezského Yurii Galatenko se narodil v roce 1964 v Kyjevě do hudební rodiny. Jeho maminka byla učitelkou hudby, otec hrál na flétnu v orchestru. K hudbě ho přivedla babička, sbormistryně, jež řídila jeden z dětských sborů na Ukrajině. Yurii vystudoval na univerzitě v Kyjevě obory sbormistrovství a dirigování. Po studiu řídil Smíšený pěvecký sbor Kyjevské polytechnické univerzity a dirigoval Komorní filharmonický orchestr Rivne. Do České republiky se přistěhoval před osmnácti lety zásluhou spolužáka z univerzity v Kyjevě, manžela mezzosopranistky Viktorie Maifatové, jenž působil v Ostravě jako korepetitor. Ten věděl, že v tehdejší době byl operní sbor Národního divadla Moravskoslezského ve špatném stavu, což byla pro Galatenka výzva.¹⁶⁵ V ostravském Národním divadle moravskoslezském působil nejprve jako člen operního sboru. Od 1. 10. 2000 zastává funkci operního sbornistra. Kromě toho je dirigentem komorního pěveckého souboru Canticum, kde účinkují jak amatéři, tak operní pěvci. V roce 2003 nastoupil do uměleckého vedení Pěveckého sdružení ostravských učitelek a učí zpěvačky základy operního zpěvu.¹⁶⁶

6.5 Repertoár Pěveckého sdružení ostravských učitelek

6.5.1 Charakteristika

Také repertoár tohoto pěveckého sdružení je velice rozsáhlý. Zahrnuje skladby renesanční a barokní, ale i moderní. Sbornistr Galatenko sdělil, že sbor momentálně moc nezpívá romantické skladby, a to z toho důvodu, že mnoho děl z tohoto období interpretuje se svým souborem (sborem opery Národního divadla

¹⁶⁵ Sdělení Yurii Galatenka 15. 2. 2016.

¹⁶⁶ Kronika PSOU z let 1980 do současnosti uložena u kronikářky tělesa Vlasty Kupkové.

moravskoslezského). Co se týká kompozic českých skladatelů, vedle Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka a Leoše Janáčka má těleso v repertoáru také například kompozice Bohuslava Martinů, Otmara Máchy, Petra Ebena a Jiřího Pospíšila. Z hudby starých mistrů, jejichž díla sdružení zpívá, se jedná kupříkladu o Orlanda di Lasso, Giovanniho Pierluigi da Palestrinu a Jacoba Handla-Galluse. Galatenko zmínil také to, že v minulosti sbor zpíval také skladby moderní populární hudby a jazzové, ale vzhledem k tomu, že tento žánr se netěší oblibě ani u něj ani u zpěvaček, tak se se sdružením věnují především vážné hudbě.¹⁶⁷

Galatenko volí takové kompozice, které jsou technicky vypracované a invenčně nápadité. Některé skladby sboru věnoval M. Chromík, například od Čajkovského (*Bez pory da bez vremeni*) či od Davida MacIntyre (*Ave Maria*).

Čelné postavení v dramaturgii pěveckého sdružení mají také duchovní skladby. Těleso interpretovalo několik mší od českých (Zdeněk Lukáš – *Missa brevis*) i zahraničních (W. A. Mozart – *Missa brevis in g KV 140*, Benjamin Britten – *Missa brevis in D*) autorů.

Velké množství duchovní tvorby pochází z renesance. Jedná se například o skladby *Alleluja, laus et gloria, Mantonna mia cara* od Orlanda di Lasso, *In coelestibus regnis, Pueri Concinite* Jacoba Handla-Galluse, *Duo seraphim* Thomase Luise de Victoria, *Cantalo cuco* Marca Antonia Pordenona či *Rorando Coeli* Jana Campanuse Vodňanského. Dílo období baroka reprezentují *Dixit Dominus* G. F. Händela, *Kantáta BWV 161* J. S. Bacha, romantismus *Laudi alla Vergine* Giuseppe Verdiho, *Bogorodice djevo* Sergeje Rachmaninova, přelom devatenáctého a dvacátého století *Blagoslovi, duše moja Gospoda* Pavla Česnokova, dvacáté století *Blagoslovi, duše moja Gospoda* Françoise Poulence a *Ave Maria* Zoltána Kodályho. Dále můžeme uvést skladby *Ave Maria* českého skladatele Jana Nováka, současných zahraničních autorů – *Santus* (z *Missy brevis*) Miklóse Koscára, *Alleluia* Romualda Twardowského, *Venite, exultemus domino* Levente(a) Gyöngyösiho či kompozici *Missa in fa – Kyrie, Gloria, Agnus dei* tuzemského skladatele Jiřího Laburdy.

¹⁶⁷ Sdělení Yurii Galatenka ze dne 15. 2. 2016.

Co se týče skladeb světských, sdružení uvádí tvorbu mnoha českých skladatelů. Jde o díla Bedřicha Smetany – *Modlitba, Má hvězda*, Leoše Janáčka – *Láska opravdivá*, Bohuslava Martinů – *Zavírání lesa*, Otmara Máchy – *Femina*, Františka Háby - *Na těch našich lukách*, Petra Ebena – *Píseň o rodné zemi* či Milana Uherka – *Dybych byla jahodů*. Ze zahraničních můžeme jmenovat například ruského skladatele Petra Iljiče Čajkovského – *Bez pory da vez vremeni*, ukrajinského autora Vladimíra Zubického – *Hory moji* či maďarského Petera Totha – *Magas hegyrol foly le a víz*.

Sdružení má v repertoáru zahrnuty také lidové písně, jak české, tak například ukrajinské, což je vzhledem k tomu, že sbormistr Galatenko pochází z Ukrajiny, logické. K tuzemským patří například *I dyž žádné pole nemám* Jiřího Pospíšila, *Bodaj by Vás* v úpravě Eugena Suchoně, *Pod dubem, za dubem* Václava Ptáčka, *Za našim huménkem* Zdeňka Lukáše nebo *A ta naša rychtárka* Václava Kálíka. Z ukrajinských lidových můžeme vzpomenout *Ščedrik* Mykoly Leontoviče.

6.5.2 Komentář ke kompaktnímu disku

V pořadí třetí kompaktní disk, který byl vydán při příležitosti 50. výročí založení pěveckého sdružení, tedy v roce 2005, obsahuje kompozice, jež tvoří průřez celým spektrem nacvičeného repertoáru.

B. Donati	<i>Garliarda</i>
J. Handl-Gallus	<i>In coelestibus regnis</i>
G. Verdi	<i>Laudi alla Vergine Maria</i>
Z. Kodály	<i>Ave Maria</i>
B. Britten	<i>Missa brevis in D:</i>
	<i>Kyrie</i>
	<i>Gloria</i>
	<i>Sanctus</i>
	<i>Benedictus</i>
	<i>Agnus Dei</i>
F. Hába	<i>Na těch našich lukách</i>
B. Bartók	<i>Ne láttalak volna</i>

B. Bartók	<i>Ne hagyj itt!</i>
B. Bartók	<i>Legényosúfoló</i>
M. Leontovič	<i>Ščedrik</i>
P. I. Čajkovskij	<i>Bez pory da bez vremeni</i>
P. Česnokov	<i>Duše moja</i>
B. Martinů	<i>Zavírání lesa</i>
P. Eben	<i>Píseň o rodné zemi</i>

Disk začíná dvěma duchovními skladbami reprezentujícími renesanční vokální polyfonii, tedy *Gagliarda* Baldassara Donatiho a *In Coelestibus regnis* Jacoba Handla-Galluse, následuje romantické dílo *Laudi Alla Vergine Maria* Giuseppe Verdiho a duchovní kusy skladatelů dvacátého století – *Ave Maria* Zoltána Kodályho a *Missa brevis in D* Benjamin Brittena. Další oddíl tvoří skladby autorů několika národních skladatelských okruhů. Zajímavými jsou tři sbory maďarského skladatele dvacátého století Bely Bartóka – *Ne láátalak volna, Ne hagyj itt!* a *Legényosúfoló*. Následují kompozice dvou ruských autorů – Petra Iljiče Čajkovského *Bez pory da bez vremeni* a Pavla Česnokova *Duše moja*, dále *Ščedrik* ukrajinského autora Mykoly Leontoviče. Kompaktní disk zakončují tři vynikající čeští skladatelé – František Hába – *Na těch našich lukách*, Bohuslav Martinů – *Zavírání lesa* a Petr Eben – *Píseň o rodné zemi*.

6.5.3 Příklad repertoáru koncertního a soutěžního vystoupení

Galatenko se snaží na každém větším koncertě vystoupit s nějakým novým dílem. „Běžně poslední dobou na koncertě nenastává situace, že bychom na něm interpretovali jen ozpívané kusy, snažíme se vždy zařadit nějakou novinku. Navíc zpěvačky vyžadují nacvičování stále nových skladeb, aby se nenudily.“¹⁶⁸

Program slavnostního koncertu k 50. výročí založení tělesa 7. 11. 2005 (Janáčkova konzervatoř):

¹⁶⁸ Sdělení Yurii Galatenka ze dne 15. 2. 2016.

M. Pordenon: *Canta lo cuco*

J. Gallus: *In coelestibus regnis*

J. Brahms: *Roegina coeli*

Z. Lukáš: *Missa brevis*

E. Donati: *Gagliarda*

P. Černokov: *Duše moja*

B. Britten: *Missa brevis in D*

A. Zemanovský: *Tri ľubostné – Ej, hora, hora, Dzievča z Marikova. Hento je ten šuhajko.*

B. Bartók: *Ne lááttalak volna, Ne hagyj itt!, Legényosúfoló*

B. Martinů: *Zavírání lesa*

M. Leontovič: *Ščedrik*

P. I. Čajkovskij: *Bez pory da bez vremeni*

V. Zubickij: *Hory moji*

Z. Lukáš: *Zařikání milého*

F. Hába: *Na těch našich lukách*

P. Eben: *Píseň o rodné zemi*

R. Genee: *Insalata italiana*

Program vánočního koncertu 11. 12. 2010 v kostele Krista Krále v Ostravě-Svinově:

O. di Lasso: *Alleluja*

L. Janáček: *Ave Maria*

V. Plachý: *Sanctus*

J. Haydn: *Laudate*

M. Koczar: *Da i spravitsa*

K. Biebl: *Salve Regina*

C. Saint-Saëns: *Vánoční oratorium*

Program soutěžního vystoupení ve Varšavě v rámci Varsovia Cantat 25. 10. 2014:

M. Koszár: *Sanctus*

J. Pospíšil: *I když žádné pole nemám*

R. Twardovski: *Alleluja* – soutěžní skladba

O. Mácha: *Ta moravská brána*

7 VYHODNOCENÍ DRAMATURGIE SBOROVÝCH TĚLES V OSTRAVĚ V OBDOBÍ 2004–2014

7.1 Sborová dramaturgie obecně

Sborová dramaturgie není snadnou záležitostí. Repertoár daného sboru vybírá a sestavuje jeho umělecký vedoucí – sbormistr. Obecně platí, že repertoár odráží vkusové preference sbormistra. Je také důležité, aby jím zvolené skladby odpovídaly umělecké vyspělosti sbormistra, odpovídaly interpretační vybavenosti, a vyhovovaly jak charakteru/typu sboru (mužský, ženský, dětský a smíšený sbor), tak věku sboristů, případně i jejich zájmům.¹⁶⁹

Jednou z důležitých podmínek při výběru studovaných skladeb je také to, aby se setkaly s kladnou odezvou u sboristů a zejména aby uspokojily návštěvníky koncertů.

Zatímco na jedné straně existují sbory, které se specializují na určité hudební období a v tom je jejich specifikum, ostatní se širší repertoáru zkoušejí uspokojit co nejširší publikum. Dnešním trendem bývá u většiny sborů zařazovat do repertoáru díla klasických skladatelů jak českých, tak zahraničních, přes úpravy lidových písní, až po skladby modernějšího charakteru, jako jsou například spirituály, jazzové písně či úpravy současných populárních písní. Programy vystoupení bývají obvykle řazeny chronologicky a skladby spadají většinou do tematických celků. Nebývá také výjimkou, když některé ambiciózní sbory připravují tematické večery, na jejichž programu je nějaké náročnější dílo, případně autorské koncerty, jež mají za cíl představit tvorbu vybraného autora.

V neposlední řadě hraje roli délka koncertního programu, příležitost a místo vystoupení. Jiný repertoár bude těleso zpívat při čistě zábavním podniku, jiný při akci oslavné či jubilejní a jiný v chrámovém prostředí. Specificky jsou sestaveny programy určené soutěžním vystoupením a přehlídkám. V tomto případě

¹⁶⁹ FEDOR, Viliam, VRCHOTOVÁ-PÁTOVÁ, Jarmila. *Sborový zpěv a řízení sboru: Učební text pro pedagogické fakulty*. Praha – Bratislava: Supraphon, 1969, s. 82.

sbory průřezově představují svůj kmenový repertoár, případně reagují na podmínky pořadatelů, soutěžních komisí apod. Toto vše by mělo být při sestavování skladeb zohledněno.¹⁷⁰

Při soutěžním vystoupení ve většině případů musí pěvecké těleso nastudovat povinnou skladbu (nebo skladby), která je zkomponována takovým způsobem, aby kladla nároky na hlasovou techniku či výrazový přednes těles.¹⁷¹ Dále se soutěžní představení skládá z volného výběru skladeb, který sestavuje sbormistr ze skladeb osvědčeného kmenového repertoáru sboru či nově nazkoušených skladeb. Na začátku jsou obvykle zařazeny skladby staršího data vzniku, vesměs duchovní, a dále skladby světské pocházející jak od zahraničního, tak od tuzemského skladatele.

Zvláštními pravidly se sbormistr řídí při sestavování programů při zahraničních zájezdních vystoupeních. V tomto případě sahá často ke skladbám domácích autorů, neboť cítí přirozenou potřebu popularizovat a propagovat českou hudbu, a ta se navíc od tělesa přirozeně očekává.

Stalo se také ustáleným zvykem, že v případě zahraničních vystoupení sbor končí svůj program lidovou písní ze země, odkud přichází.¹⁷²

Kmenový repertoár těles ve většině případů v první řadě čerpá ze skladeb shromažďovaných od zakládajících sbormistrů, tedy z jejich notového archivu. Dalším zdrojem bývají kompozice, které sbormistři dobře znají, například je již někdy měli v repertoáru, případně je sami zpívali v době, kdy sami navštěvovali pěvecké těleso. Velkým inspiračním zdrojem bývají vystoupení jiných těles, která sbormistři navštěvují právě z důvodu sledování soudobých trendů apod. Největší zásobárnou nových skladeb však bývají sbormistrovské kurzy a dílny, které se obvykle konají u příležitosti festivalů či soutěží. Tyto akce jsou nedocenitelnou příležitostí k seznámením se s širokou škálou skladeb různých žánrů.

Co se týká získávání nových skladeb, sbormistři se vyjádřili, že nejčastěji získávají skladby na soutěžích a festivalech od sbormistrů, se kterými se tam

¹⁷⁰ Tamtéž, s. 141.

¹⁷¹ Tamtéž, s. 152.

¹⁷² Sdělení Milana Chromíka ze dne 4. 2. 2016.

seznámili. Tedy pokud je nějaká skladba zaujme, tak o ni požádají, případně si svůj repertoár navzájem vyměňují.

V současnosti, kdy lze většinu skladeb vyslechnout na internetu, je jejich získání snadnější než v minulosti.¹⁷³ Před dobou internetu se skladby staršího data vzniku, např. renesanční polyfonie, sháněly prostřednictvím zahraničních vydavatelství, zejména z vydavatelství amerických, anglických a německých.¹⁷⁴ Jan Spisar se k této problematice vyjádřil následovně: „Já pamatuji doby, kdy se partitury sháněly těžce – musely se opisovat, fotit, dělalo se to za bolševiků načerno kvůli letákům, fotit se nesmělo. Vydávalo se sice více not než dneska, ale dnes je možnost najít si přes internet nádherné kompozice, dokonce možnosti jsou nyní obrovské, ale člověk se musí naučit v tom chodit. Navíc existují webové stránky,¹⁷⁵ jejichž prostřednictvím můžeme komunikovat s kýmkoli ze světa, a tímto způsobem si noty vyměňovat.“¹⁷⁶

7.2 K dramaturgii čtyř ostravských sborových těles

Co se týká vážné hudby, můžeme vidět, že Ostravský dětský sbor ve sledovaném období skutečně uváděl skladby napříč všemi hudebními obdobími, od renesančních skladeb Orlanda di Lassa a Thomase Luise de Victorii, přes barokní kompozice Antonia Vivaldiho, romantické kusy Charlese Gounoda až po hudbu dvacátého století. Ta zahrnuje kompozice Pavla Česnokova, Zoltána Kodályho či Miklosze Koscára. Menší skupinu tvoří kusy klasicistní, z nichž mělo těleso v kmenovém repertoáru jen jednu skladbu *Slava otcu i synu* od Dimitrije Bortňanského.

Hojně zpívanou kategorií byly skladby českých skladatelů dvacátého a jednadvacátého století, to se týká zejména kompozic Zdeňka Lukáše a Otmara Máchy, od něhož mělo těleso v daném období v repertoáru sedm skladeb.

Ze soupisu kmenového repertoáru lze vysledovat, že nejčastěji interpretovaným žánrem tělesa byly úpravy lidových písní, a to především českých,

¹⁷³ Sdělení Yuriie Galatenka ze dne 15. 2. 2016.

¹⁷⁴ Sdělení Milana Chromíka ze dne 4. 2. 2016.

¹⁷⁵ Např. www.choralnet.org.

¹⁷⁶ Sdělení Jana Spisara ze dne 17. 2. 2016.

moravských, slezských a slovenských. Mnoho úprav pochází od Miroslava Raichla, Františka Lýska, Ilji Hurníka či Antonína Tučapského.

Ostravský dětský sbor uváděl v tomto období také mnoho skladeb populárního charakteru. V repertoáru měl převážně zahraniční kusy v anglickém jazyce, které jsou pro mladší zpěváky mimořádně atraktivní. Řada skladeb byla z originální verze speciálně upravená pro sbory, jako například *Bohemian Rhapsody*, *Ob-la-di, ob-la-da*, *Go down Moses* či *Sister act*. Některé kompozice pocházejí taktéž od skladatelů českých, a jsou to především ty, které zůstaly v kmenovém repertoáru z dob Jaromíra Richtera. (*Píseň z konce století*, *Lesní telegram* či *Bezdrátový telefon*).

Po odchodu Milana Chromíka došlo k negativnímu posunu v rámci repertoáru, což bylo způsobeno poklesem počtu zpěváků. Těleso nebylo schopno uvádět technicky náročnější skladby, zaměřovalo se zejména na úpravy lidových písní a populární tvorbu.

Specifické bylo také dramaturgické řazení skladeb na kompaktních discích. Zde se totiž Chromík nedržel osvědčeného schématu, tedy od skladeb nejstarších k nejmladším, od hudby vážné, k lidové a populární, příp. od žánru duchovního k světskému, ale naopak vsadil na kontrast a pestrost. V tomto ohledu zaujme zařazení Purcella mezi spirituálem a maďarskou písní na prvním pojednávaném CD či střídání představitelů hudebních slohů na CD č. 2.

Ze soupisu repertoáru Mužského pěveckého sboru Vítkovice je zřejmé, že se nezaobíralo staršími slohovými epochami. Nezpívalo tedy renesanční a barokní skladby. Z klasicismu se v kmenovém repertoáru objevuje jen jedna skladba Wolfganga Amadea Mozarta (*Ave verum corpus*). Mezi početnou žánrovou kategorii vážné hudby patří skladby romantické, těleso se zaměřilo na kompozice Petra Iljiče Čajkovského, Sergeje Rachmaninova či Antona Brucknera, a dále na dílo skladatelů z přelomu devatenáctého a dvacátého století, například Pavla Česnokova či Ernsta Schumery.

V centru pozornosti tělesa stáli zejména autoři české hudby z období romantismu až po dvacáté století. Z romantických skladatelů jsou to Pavel Křížkovský, Bedřich Smetana a Antonín Dvořák, z období hudební moderny

zejména Anton Foerster a Leoš Janáček, a z dvacátého století Oldřich Halma a Bohuslav Martinů. Další hojně interpretovanou kategorií jsou úpravy lidových písní.

S ohledem na vyšší věk zpěváků a jejich stylové a vkusové preference těleso příliš nezpívá populární skladby. Sice se snažili nacvičit spirituál (*Deep river*), ale podle slov sbormistra Stanislava Strouhala se nácvik nezdařil.

Lze shrnout, že těleso se ve svém dramaturgickém zaměření v zásadě nevyvíjí, neboť interpretovalo stejný repertoár, jako v období éry Lumíra Pivovarského. I to je vzhledem k pokročilému věku zpěváků pochopitelné.

Ze soupisu kmenového repertoáru Ostravského smíšeného sboru vyplývá, že v oblasti vážné hudby nemělo těleso na rozdíl od ostatních zkoumaných těles, v repertoáru v tak hojném počtu zastoupeny skladby romantické. Naopak se více zaměřilo na díla barokní, pocházející zejména od Johanna Sebastiana Bacha, Georga Friedricha Händela či Antonia Lottiho, a klasicistní, k nimž například patřily *Missa brevis* Josepha Haydna, *Ave verum corpus* Wolfganga Amadea Mozarta či *Cheruvimskaja* Dimitrije Bortňanského. Těleso hojně uvádělo rovněž kompozice zahraničních skladatelů dvacátého a jednadvacátého století například G. Younga, U. Chitmana či P. Paľki.

Z české hudby se sbor zaměřil především na tvorbu přelomu devatenáctého a dvacátého století, nejčastěji zpívaným autorem se stal Leoš Janáček.

Co se týče lidových písní, kromě hojně zastoupené oblasti české a zahraniční stojí za zmínku lidová hudba z Indonésie, Bulharska či Jižní Afriky.

Ze soupisu kmenového repertoáru rovněž vyplývá, že těleso ve sledovaném období uvádělo ze všech zkoumaných sborů nejvíce populárních skladeb. Ať už se jednalo o černošské spirituály či o skladby Jaroslava Ježka, Jiřího Voskovce a Jana Wericha.

Ze soupisu kmenového repertoáru vyplynulo, že Pěvecké sdružení ostravských učitelek nastudovalo ze všech sledovaných těles nejvíce skladeb z období renesance. Jsou mezi nimi kompozice například Orlanda di Lasso,

Thomase Luise de Victorii, Marca Antonia Pordenona či Jana Campana Vodňanského.

Nejčastěji však interpretovalo kompozice dvacátého a jednadvacátého století. V této kategorii se objevily kusy Bély Bartóka, Benjamin Brittena, Miklosze Koscára či Vladimira Zubického.

Také repertoár českých autorů byl ve sdružení čteně uváděn. Ve sledovaném období se objevují se jak skladby romantické od Bedřicha Smetany, tak skladby období přelomu devatenáctého a dvacátého století. Z období první poloviny 20. století se stal nejčastěji interpretovaným autorem Bohuslav Martinů. Z pozdější doby se nejvíce zpívaly kusy Zdeňka Lukáše a Otmara Máchy. Nechyběly skladby Petra Ebena či Milana Uherka.

Co se týče lidových písní, sdružení je v repertoáru nemělo tak hojně zastoupeno, jako tomu bylo u ostatních těles. Na rozdíl od nich se však v kmenovém repertoáru sdružení objevila řada úprav lidových písní z Ukrajiny.

Specifikem také je, že ve sledovaném období sdružení neinterpretovalo skladby populární tvorby.

V rámci kategorie vážné hudby zahraničních autorů byl nejčetnější výskyt renesančních skladeb u Ostravského smíšeného sboru a Pěveckého sdružení ostravských učitelek, naopak nejméně těchto kompozic se objevilo u Mužského pěveckého sboru Vítkovice. Co se týče barokních děl, nejvíce jich interpretoval Ostravský dětský sbor a Ostravský smíšený sbor, naopak u Mužského pěveckého sboru Vítkovice se neobjevila ani jedna skladba z tohoto období. U klasicistních děl byla situace u všech těles obdobná, tato kategorie byla zastoupena nejméně, tělesa zpívala většinou jednu nebo dvě skladby. Sborem s nejvyšším počtem – tří děl, byl Ostravský smíšený sbor. U kompozic romantických sledujeme opačný stav – u všech těles byly uváděny ve velkém množství. Nejvíce jich podal Mužský pěvecký sbor Vítkovice, naopak nejméně Ostravský smíšený sbor. Skladby přelomu 19. a 20. století nebyly uváděny tak hojně, největší zastoupení, tj. tři skladby byly u Pěveckého sdružení ostravských učitelek a Mužského pěveckého sboru Vítkovice. Nejčetněji interpretované skladby v rámci všech sborů a všech období vážné hudby zahraničních skladatelů byly kompozice 20 a 21. století.

Nejvíce, tj. čtrnáct skladeb jich mělo v repertoáru Pěvecké sdružení ostravských učitelek.

Česká tvorba byla u těles mnohdy oblíbenější než tvorba zahraniční. Nejvíce, tj. čtrnáct skladeb, z přelomu 19. a 20. století, zpíval Mužský pěvecký sbor Vítkovice, a nejvíce kompozic z 20. a 21. století uvedl Ostravský dětský sbor, tj. devatenáct skladeb. Také Pěvecké sdružení ostravských učitelek a Mužský pěvecký sbor Vítkovice interpretovaly množství děl z této kategorie.

U všech těles lze vidět hojnou interpretaci úprav lidových písní. Největší množství jich měl v repertoáru Ostravský dětský sbor, celkově dvacet devět skladeb. Naopak nejméně, sedm skladeb, uvádělo Pěvecké sdružení ostravských učitelek.

Ze soupisů repertoáru plyne, že populární skladby a spirituály zpívaly ve sledovaném období dvě tělesa – Ostravský dětský sbor a Ostravský smíšený sbor, a to ve velkém množství (ODS sedmnáct skladeb, OSS šestnáct skladeb). Druhé dvě tento typ děl vůbec neinterpretovaly.

ZÁVĚR

Ostravská pěvecká tělesa tvoří nedílnou součást hudebního života v Ostravě. Dlouhodobě si zde nachází své místo působnosti řada významných sbormistrů a pedagogů, zabývajících se tímto druhem hudby. V řadách těchto těles se angažuje velké množství pěvců širokého věkového rozpětí, jimž se stal zpěv součástí života, náplní volného času, nástrojem seberealizace i nositelem uměleckých ambicí.

Ostravské pěvecké sbory všech čtyř kategorií v daném desetiletí významnou měrou přispěly k uměleckému niveau hudebního života města. Svými produkcemi se postavily po bok ostatním hudebním žánrům, jako hudbě folklorní, dechové, taneční, chrámové apod. Přestože Ostrava v období 2004–2014 nabízela prostřednictvím četných festivalů, produkcí profesionální i amatérské scény, pestrou škálu hudebních podniků, pěvecká tělesa doplnila jejich uměleckou činnost. Nejen prostřednictvím pravidelné koncertní činnosti, ale i zajištěním slavnostních akcí, jubileí apod. Postarala se rovněž o propagaci města při jeho reprezentaci na festivalech, soutěžních kláních či koncertních turné, nejen v tuzemsku, ale i v zahraničí, a to i formou televizních a rozhlasových vystoupení či nahrávek zvukových nosičů. V neposlední řadě ostravská sborová tělesa přispěla k propagaci místních skladatelů a osobností, spjatých s tímto městem. Sonda do jejich dramaturgie prokázala, že svými četnými veřejnými produkcemi nabídly místnímu publiku pestrou škálu hudebního repertoáru. Z analýzy dále vyplynulo, že všechny čtyři zkoumané pěvecké sbory fungovaly v oblasti repertoáru komplementárně a vzájemně se tedy doplňovaly. Přestože téměř všechny zkoumané sbory (kromě sboru mužského) budovaly svůj repertoár průřezově, lze tedy v jejich dramaturgii nalézt skladby všech hudebních slohů od renesance až po současnost, nejvíce studovaných kompozic pocházelo z 20. století a z českého kompozičního okruhu.

Co se týká vážné hudby zahraničních autorů, i zde se staly nejčastěji interpretovanými skladby z 20. a 21. století. V hojném počtu byly uváděny folklórně inspirované skladby, případně úpravy lidových písní. Poměrně velké pozornosti se dostalo úpravám populární hudby a spirituálům. V neposlední řadě je nutné zmínit, že ostravská sborová tělesa se podílela na provozování hudby duchovní.

SHRNUTÍ

Předkládaná bakalářská práce se zabývá čtyřmi vybranými ostravskými pěveckými tělesy – Ostravským dětským sborem, Mužským pěveckým sborem Vítkovice, Ostravským smíšeným sborem a Pěveckým sdružením ostravských učitelek. Práce popisuje historii a současnost, organizační, uměleckou a koncertní činnost těles, včetně představení dirigentů sborů. Důraz je kladen zejména na dramaturgii a kmenový repertoár jednotlivých sborů v letech 2004–2014. Práce předkládá charakteristiku koncertní dramaturgie jednotlivých těles, včetně analýzy nahrávek, prezentuje studované skladby jednotlivých slohových období, představuje autory a kategorizuje jejich žánry. Rovněž je představen kmenový repertoár těles, sestavený podle hudebních období a žánrů. Dramaturgie jednotlivých těles je rozebírána nejen vzhledem k vývoji toho kterého sboru, ale na jejím základě jsou sbory srovnávány. V textu je taktéž stručně nastíněn vývoj hudebního života v Ostravě do roku 2014. Jsou představeny nejdůležitější kulturně-hudební zařízení, hudební tělesa, a v neposlední řadě také ostravské hudební školství, aby bylo možno zasadit oblast ostravského sborového zpěvu do hudebního kontextu města.

SUMMARY

The proposed Bachelor thesis deals with four selected choral ensembles of Ostrava – Children's Choir Ostrava, The Vítkovice Men's Choir, Ostravian Mixed Choir and The Ostrava Lady Teaches' Choir. The thesis describes the history and the present, organizational, artistic and concert activities of the ensembles, including an introduction of the choir's conductors. The emphasis focuses on dramaturgy and frequent repertoire of these ensembles from 2004 to 2014. The thesis deals with the analysis of the ensembles dramaturgy, including the analysis of records, presents the songs of the particular eras, their authors and generalizes their genres. The thesis examines the ensembles repertoire, which represents music periods and genres of music. Dramaturgy of each ensemble is examined not only from its development point of view but the comparison is based on it as well. A brief commentary on the music life in Ostrava up to 2014 is provided in the text. The most important cultural and musical institutions, choral ensembles, and last but not least, the music education in Ostrava are introduced in the thesis to enable connecting the field of music life in Ostrava to the general context of the city.

ZUSAMMENFASSUNG

Diese vorgelegte Bachelorarbeit befasst sich mit vier Ostrava Gesangsvereine: Ostrava Kinderchor, Männer Sangerchor Vitkovice, Ostrava gemischte Chor und Sangerchor Lehrerinnen Ostrava. Diese Arbeit beschreibt die vergangene und jetzige Zeit von Organisation , Konzert, Künstlerische Tätigkeiten, einschließlich die Vorstellung von Dirigenten und dessen Chors. Das Gewicht wird vor allem auf die Dramaturgie, das Stammrepertoire jedem einzelnen Chor in den Jahren 2004 bis 2014 gelegt. Diese Arbeit zeigt die Charakteristik von der Dramaturgie des einzelnen Stücks , einschließlich die Analyse von den Aufnahmen, präsentiert studierte Kompositionen der einzelnen Stilepoche, stellt die Autoren vor und kategorisiert deren Genres. Die Dramaturgie jedes einzelnen Stücks ist erornern, nicht nur wegen der Entwicklung jeden einzelnen Sangerchor, sondern wird auch aus dem Grund die Sangerchors zusammenverglichen. Ebenfalls ist auch das Stammrepertoire vorgestellt, zusammengesetzt nach Musikepochen und Genres. Im Text ist auch kurzgefasst die Entwicklung von Musikleben in Ostrava bis Jahr 2014. Es sind die wichtigste Kulturmusik Einrichtungen , Gesangsvereine, Persönlichkeiten und letztendlich auch Ostrava Ministerium für Schulwesen vorgestellt , dass man Sangerchor von Ostrava Gebiet in Musikkontext einsetzen könnte.

SEZNAM ZDROJŮ

LITERATURA

FEDOR, Viliam, VRCHOTOVÁ-PÁTOVÁ, Jarmila. *Sborový zpěv a řízení sboru: Učební text pro pedagogické fakulty*. 1. vyd. Praha – Bratislava: Supraphon, 1969. 224 s.

FUKAČ, Jiří, VYSLOUŽIL, Jiří, MACEK, Petr. *Slovník české hudební kultury*. 1. vyd. Praha: Editio Supraphon, 1997. 1035 s. ISBN 80-7058-462-

KUDLÍK, Otakar. *Pěvecké sdružení Moravských učitelů: Z historie 1903*. Břeclav: Moraviapress, 2000. 67 s.

MAZUREK, Jan, a kol. *Ostravská hudební kultura od konce 19. století do současnosti*. 1.vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě: pedagogická fakulta, 2010. 298 s. ISBN: 978-80-7368-776-2.

STEINMETZ, Karel, MAZUREK, Jan, KUBEŠTOVÁ, Hana. *Kapitoly z historie německé hudební kultury v Ostravě 1860-1945*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě – pedagogická fakulta, 2013. 137 s. ISBN 978-80-7464-397-2.

STEINMETZ, Karel. *Ostrava hudební: vývoj hudební kultury jednoho města v posledních 160 letech*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě: pedagogická fakulta, 2014. 260 s. ISBN: 978-80-7464-664-5.

PŘÍSPĚVKY Z ČASOPISŮ

DOSTÁL, Karel. Mezinárodní festival Varsovia Cantat 2014. *Cantus: magazín pro sborové umění*. 2014, č. 4, str. 19.

MIČKO, František, PRES, Zdeněk. Mužský pěvecký sbor Vítkovice slaví 115 let. *Cantus: magazín pro sborové umění*. 2015, č. 2, str. 5, 6.

REŽNÝ, Pavel. Sbormistr Milan Chromík stojí čtvrt století v čele ODS. *Cantus: magazín pro sborové umění*. 2011, č. 1, str. 10.

Pěvecké sdružení Slezská Ostrava excelovalo v Jižní Americe. *Cantus: magazín pro sborové umění*. 2005, č. 4, str. 29.

VYSOKOŠKOLSKÉ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE

ONDRUŠKOVÁ, Taťána. Činnost Ostravského dětského sboru v letech 1980–1996. Ostrava, 1997. Diplomová. Ostravská univerzita

ŠMÍDOVÁ, Helena. *Koncertní činnost, festivaly a soutěže Ostravského dětského sboru v letech 1994–2012*. Ostrava, 2015. Bakalářská. Ostravská univerzita

INTERNETOVÉ ZDROJE

<http://www.belotin.cz/tema/tema.phtml?id=4202> [cit. 2016-04-09]

<http://www.chorusostrava.cz> [cit. 2016-04-09]

<http://khv.upol.cz/pedagogove/Pavel-Rezny> [cit. 2016-04-24]

<http://www.osu.cz/index.php?kategorie=34518&id=5264> [cit. 2016-04-09]

<http://www.prehravac.rozhlas.cz/audio/2227364> [cit. 2016-02-22]

<https://sites.google.com/site/psssoostrava/> [cit. 2016-04-09]

<http://www.vps-ou.cz> [cit. 2016-04-16]

SEZNAM PRAMENŮ

OSTRAVSKÝ DĚTSKÝ SBOR

Archív Ostravského dětského sboru, uložený u Milana Chromíka (plány umělecké činnosti z let 2004 až 2013, programy koncertů, články, fotografie, CD).

Audionahrávka rozhovoru s Milanem Chromíkem ze dne 4. 2. 2016.

Audionahrávka rozhovoru s Danielou Střílkovou ze dne 1. 2. 2016.

MUŽSKÝ PĚVECKÝ SBOR VÍTKOVICE

Archív MPS Vítkovice, jenž se nachází u hospodáře souboru Jiřího Hamřika (články, programy koncertů, brožury vydané k výročí sboru, soupis kmenového repertoáru, CD), fotografie a programy koncertů sboru ze soukromého archívu Milana Chromíka.

Audionahrávka rozhovoru se Stanislavem Strouhalem ze dne 2. 2. 2016.

OSTRAVSKÝ SMÍŠENÝ SBOR

Prezentace z archívu Ostravského smíšeného sboru uložená u Veroniky Kadlecové, CD sboru a soupis kmenového repertoáru.

Audionahrávka rozhovoru s Janem Spisarem ze dne 17. 1. 2016.

PĚVECKÉ SDRUŽENÍ OSTRAVSKÝCH UČITELEK

Kronika PSOU z let 1980 do současnosti, jež je uložena u kronikářky tělesa Vlasty Kupkové. CD sboru ze soukromého archívu Jiřího a Boženy Hamříkových.

Audionahrávka rozhovoru s Yuriiem Galatenkem ze dne 15. 2. 2016.

SEZNAM ZKRATEK

CD	kompaktní disk
MPSV	Mužský pěvecký sbor Vítkovice
ODS	Ostravský dětský sbor
OSS	Ostravský smíšený sbor
PdF-OU	Pedagogická fakulta Ostravské univerzity
PSMU	Pěvecké sdružení moravských učitelů
PSOU	Pěvecké sdružení ostravských učitelek
SPgŠ	Střední pedagogická škola Havířov
SSD AHUV	Sdružení sborových dirigentů Asociace hudebních umělců a vědců
TCO	Tvůrčí centrum Ostrava
VŠB-TUO	Vysoká škola baňská – Technická univerzita Ostrava
VŽKG	Vítkovické železářny Klementa Gottvalda
ZK ROH	Závodní klub revolučního odborového hnutí
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecké škola

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1	Soupis skladeb z CD ODS z roku 2004
Tabulka č. 2	Soupis skladeb z CD ODS z roku 2007
Tabulka č. 3	Soupis skladeb z CD ODS z roku 2013
Tabulka č. 4	Soupis skladeb z CD MPSV z roku 2000
Tabulka č. 5	Soupis skladeb z CD OSS z roku 2013
Tabulka č. 6	Soupis skladeb z CD PSOU z roku 2005

SEZNAM PŘÍLOH

1. fotografie Ostravského dětského sboru ze soutěže Slovakia Cantat v Bratislavě roku 2013
2. fotografie ODS ze stejného festivalu se dvěma diplomy
3. fotografie MPS Vítkovice se tehdejšími sbormistry Lumírem Pivovarským a Milanem Chormíkem
4. fotografie MPS Vítkovice se sbormistry Lumírem Pivovarským a Stanislavem Strouhalem
5. fotografie Ostravského smíšeného sboru ze křtu CD z roku 2013
6. fotografie Ostravského smíšeného sboru z Dolní oblasti Vítkovic
7. fotografie Pěveckého sdružení Ostravských učitelek z Mezinárodního festivalu Johannese Brahmse v německém Windergerode.
8. fotografie Pěveckého sdružení Ostravských učitelek z Mezinárodního festivalu Johannese Brahmse v německém Windergerode
9. partitura skladby s názvem Píseň z konce století z repertoáru ODS, představená mj. ve filmu Pohlad' kočce uši
10. partitura lidové písně Zabloudila kravarečka úpravy Jaromíra Richtera, jež se stala hymnou ODS
11. kmenový repertoár ODS z let 2004–2014
12. kmenový repertoár MPS Vítkovice z let 2004–2014
13. kmenový repertoár OSS z let 2004–2014
14. kmenový repertoár PSOU z let 2004–2014
15. nahrávka z 5. CD ODS: Jiří Teml *Gloria*
16. nahrávka z 5. CD ODS: Jaromír Richter *Zabloudila kravarečka*
17. nahrávka z CD MPS Vítkovice: Pavel Křížkovský *Čáry*
18. nahrávka z CD MPS Vítkovice: Leoš Janáček *Láska opravdivá*
19. nahrávka z CD OSS: Orlandino di Lasso *Tutto lo di mi dici*
20. nahrávka z CD OSS: *Diru diru dina* (lidová Bulharsko)
21. nahrávka z CD PSOU: Zoltán Kodály *Ave Maria*
22. nahrávka z CD PSOU: Mykola Leontovič *Ščedrik*

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Příloha č. 2

Příloha č. 3

Příloha č. 4

Příloha č. 5

Příloha č. 6

Příloha č. 7

Příloha č. 8

40x

Zed. John-10. Suchýl: **Píseň z konce století**
 Z filmu "Pohled kočky uši"

Duo

stáčí jan ušmav vzít, naj-levnější svůj dárek, dárku s sebou máme
 stále na tisíc. každý z nás kouzla zna- krátib vzdálanost datak
 práb s úsmavem Dobrou nocí den Az sa koncem století

SBOR

1. píseň svátam rozla- bi, náruč dočka obja- bi, BÍŽI SE UŽ K NĀM, napávi nám je znám jímom zdaný srdm
 2. PÍSEŇ KTERÉ HLAS KAŽDY SVĚ PAK BUDE KRÁŠOU KRÁŠ KRAŠ
 3. RĀD KAŽDY Z NĀS CHTELBY DĀT. AŤ SE KONEC STOLE- KRÁŠOU VŠECH KRÁŠ TAKĚ V NĀS
 4.

stáčí jan tónů par, úsmav strýčkem je písl- ní, broutaj si
 pískni, ať ja tonů vlu, každý z nás má tan dar stáb sa při- telem
 v hšni. štášk- ja karm, odkud sni i šimich. AŤ SE KONEC STOLETI

KRÁŠOU VŠECH KRÁŠ TAKĚ V NĀS, SVĚT PAK BUDE KRÁŠOU VŠECH KRÁŠ, KRÁŠOU VŠECH KRÁŠ, TAKĚ V NĀS

Zabludila kravarečka

Upravil J. Richter

(zpíváno Hanou Proskou z Kyjovic)

Tempo: Ad libitum

1. Zabludila kravarečka v i-a-še, zabludila
 2. Zabludila kravarečka v i-a-še, zabludila
 3. A-choť sem ja drobnušinka drobna, a-choť sem ja

Tempo: Ad libitum

kravarečka v i-a-še, a- lakoť ji v i-a-še, a- lakoť ji v i-a-še snida-ni po-
 drobnušinka drobna, a- lakoť ji v i-a-še, a- lakoť ji v i-a-še hospodyni ka
 a- lakoť ji v i-a-še, a- lakoť ji v i-a-še, a- lakoť ji v i-a-še a- lakoť ji v i-a-še
 a- lakoť ji v i-a-še, a- lakoť ji v i-a-še, a- lakoť ji v i-a-še a- lakoť ji v i-a-še

Tempo: Ad libitum

1. má sa
 2. má sa
 3. má sa
 4. má sa
 1. má sa
 2. má sa
 3. má sa
 4. má sa

2. Ponese ji
 4. Budu ja ti

ho švarny synček, ponese ji ho švarny sy - naček, 3.
 dobra hospodariť, dobra hospodariť, dobra hospodariť. Ona mu uvije,
 budu ja ti Snidani s obědem

ona ~~zaleť~~ mu uvije zaleny ve - naček.
 Snidani s obědem dohromady

FINE
 varib.

D.C.

Landětem nejčastěji citovaná píseň k tanci v starodávném zalesněném okolí.

Příloha č. 11

OSTRAVSKÝ DĚTSKÝ SBOR

Vážná hudba:

Renesance

O. di Lasso	<i>Eccho</i>
T. Luis de Victoria	<i>Duo seraphim</i>

Baroko

A. Vivaldi	<i>Christe eleison</i>
G. Pitoni	<i>Cantate domino</i>
J. S. Bach, Ch. Gounod, arr. R. Bernatík	<i>Ave Maria</i>
D. Gallo	<i>Domine, domine</i>
H. Purcell	<i>Sound the trumpet</i>

Klasicismus

D. Bortňanskij	<i>Slava otcu i synu</i>
----------------	--------------------------

Romantismus

O. Ravello	<i>Ať hudba zní</i>
C. Franck	<i>Panis Angelicus</i>
P. I. Čajkovskij	<i>Bez pory da bez vremeni</i>
S. Rachmaninov	<i>Bogorodice djevo, radujsa</i>
F. Mendelssohn Bartholdy	<i>Hebe deine Augen auf zu den Bergen</i>

Přelom 19. a 20. století

M. Ippolitov-Ivanov	<i>Blagoslovi, duše moja, Gospoda</i>
P. Česnokov	<i>Chvalite imja Gospodnje</i>

20. století

F. Poulenc	<i>Ave verum corpus</i>
P. Kostiainen	<i>Jaakobin isot pojat</i>
Z. Kodály	<i>Ave Maria</i>
M. Kocsár	<i>Cosy cat nap (Cat and dog)</i>
M. Kolarov	<i>Baba jaga</i>

Česká hudba:

Renesance

J. Gallus-Handl	<i>Natus est nobis</i>
J. Gallus-Handl	<i>Pueri concinite</i>

Romantismus

B. Smetana	<i>Má hvězda</i>
------------	------------------

20. a 21. století

B. Martinů	<i>Vynášení smrti</i>
B. Martinů	<i>Hlásání pasaček</i>
Z. Lukáš	<i>O máji</i>
Z. Lukáš	<i>Řemeslníci</i>
Z. Lukáš	<i>Věneček</i>
Z. Lukáš	<i>Tři dětské sbory (Jarní vody, Doupňák, Studánka)</i>
O. Máchá	<i>Hej vánoce, dlouhý noce</i>

O. Máchá	<i>Fortuna</i>
O. Máchá	<i>Moja řeč (Ohlasy písní slezských)</i>
O. Máchá	<i>Šryry mile za Opavum (Ohlasy písní slezských)</i>
O. Máchá	<i>Vynášení smrti</i>
O. Máchá	<i>Hoj, hura, hoj</i>
O. Máchá	<i>Ej, hoja hoja</i>
L. Janáček	<i>Láska opravdivá</i>
P. Hanousek	<i>Svatá Anežko česká</i>
A. Tučapský, M. Florián	<i>Při hudbě</i>
A. Tučapský	<i>Missa de Angelis</i>
J. Malát	<i>Zpěvy lidu českého</i>
J. Teml	<i>Gloria</i>
J. Teml	<i>Svatá noc</i>

Úpravy lidových písní:

M. Raichl	<i>Zahrajte tu mou (suite lidových písní)</i>
M. Raichl	<i>Tancuj, tancuj (slovenská lidová)</i>
M. Raichl	<i>Žal', žal' (slovenská lidová)</i>
M. Raichl	<i>Ešče si zazpívám (moravská lidová)</i>
M. Raichl	<i>Kdybys měla má panenka</i>
V. Štývar	<i>Javorový-Ostrý (slezská lidová)</i>
F. Lýsek	<i>Měla jsem holoubka (česká lidová)</i>
F. Lýsek	<i>Rožnovské hodiny (moravská lidová)</i>
F. Lýsek	<i>Čižmičky (moravská lidová)</i>
L. Janáček	<i>V kolaji voda</i>
Z. Sedlák	<i>Jede sedlák</i>
V. Ptáček	<i>Pod dubem, za dubem (česká lidová)</i>
Z. Petr	<i>Kopřivjane (lašská lidová)</i>
M. Báchorek	<i>Frenštátská vonička písní</i>

B. Kulínská	<i>Plzeňská věž</i> (česká lidová)
J. Richter	<i>Zabludila kravarečka</i> (slezská lidová)
I. Hrušovský	<i>Išeu Macek</i> (lidová ze Záhohří)
O. Halma	<i>Od Záhora</i> (moravská lidová)
J. Vičar	<i>Zachodí slunéčko</i> (moravská lidová)
P. Eben	<i>Když sem šel z Krumlova</i> (česká lidová)
O. Francisci	<i>V hlbokej doline</i> (slovenská lidová)
D. Lidmila	<i>Za Ostravu</i>
I. Hurník	<i>V širém poli</i>
I. Hurník	<i>Král David</i>
A. Tučapský	<i>U varot sasna</i> (ruská lidová)
A. Tučapský	<i>Kak pa travke</i> (ruská lidová)
M. Goldman	<i>Hava nageela</i> (izraelská lidová)
H. Ischimarū	<i>Aizu Bandaisan</i> (japonská lidová)
Ch. Jordanoff	<i>Goodbye</i> (americká lidová)

Populární hudba:

Z. John, O. Suchý	<i>Píseň z konce století</i>
D. Lidmila	<i>Bezdrátový telefon</i>
V. Studnička	<i>Škola v přírodě</i>
V. Studnička	<i>Zatoulaná písnička</i>
arr. M. Raichl	<i>David a Goliáš</i>
arr. A. Charvát	<i>Little David</i>
J. Kassai	<i>Believe</i>
U. Naisso	<i>Lesní telegram</i>
A. Dubcová – Queen	<i>Bohemian Rhapsody</i>
K. Jenkins	<i>Adiemus</i>
R. Emerson	<i>The Lion sleeps tonight</i>
Š. Charvát	<i>Go down Moses</i>
M. Sirvatka	<i>I'm Goin' Up A Yonder</i>

M. Huff, M. Shaiman	<i>Sister act</i>
Ch. Cassey	<i>Ob-la-di, ob-la-da</i>
R. Oliver, J. Visca	<i>Tumba</i>
R. Elaine Schram	<i>Kum ba yah</i>

Příloha č. 12

MUŽSKÝ PĚVECKÝ SBOR VÍTKOVICE

Vážná hudba:

Klasicismus:

W. A. Mozart	<i>Ave verum corpus</i>
--------------	-------------------------

Romantismus

P. I. Čajkovskij	<i>Što smolknul</i>
J. Brahms	<i>Ukolébavka</i>
A. Bruckner	<i>Locus iste</i>
S. Rachmaninov	<i>Bogorodice djevo</i>
S. Moniuszko	<i>Piesń wieczorna</i>
M. A. Vinogradov	<i>Milost' mira</i>

Přelom 19. a 20. století

P. Česnokov	<i>Blagoslovi duša moje, gospoda</i>
E. Schumera	<i>Jubilate deo</i>
K. Türnpu	<i>Tervitus</i>

20. století

J. S. Miljutin	<i>Tajga</i>
----------------	--------------

Česká hudba:

Romantismus:

P. Křížkovský	<i>Odpadlý od srdca</i>
P. Křížkovský	<i>Žaloba</i>
P. Křížkovský	<i>Čáry</i>
P. Křížkovský	<i>Utonulá</i>

B. Smetana	<i>Modlitba</i>
B. Smetana	<i>Věno</i>
B. Smetana	<i>Slavnostní sbor</i>
B. Smetana	<i>Heslo</i>
A. Dvořák	<i>Zavedený ovčák</i>

Přelom 19/20.stol.

J. Čapka-Drahlovský	<i>Má vlast</i>
J. B. Foerster	<i>Velké širé rodné lány</i>
J. B. Foerster	<i>Polní cestou</i>
J. B. Foerster	<i>Oráč</i>
L. Janáček	<i>Což ta bříza</i>
L. Janáček	<i>Orání</i>
L. Janáček	<i>Láska opravdivá</i>
L. Janáček	<i>Ach, vojna vojna</i>
L. Janáček	<i>Divím se milému</i>
L. Janáček	<i>Vínek stonulý</i>
J. Jindřich	<i>Nad Luženci jaloveček</i>
J. Křička	<i>Já nemám v tom Klenčí</i>
J. Křička	<i>Bábinčin maršovský valčík</i>
V. Novák	<i>Kyjov</i>

20. století

O. Halma	<i>Slovácká vonička</i>
O. Halma	<i>Verbuňk</i>
O. Halma	<i>Chodila Maryška</i>
O. Halma	<i>Co že je to za překrásné ptáča</i>
L. Juřica	<i>Za trochu lásky</i>
Z. Lukáš	<i>Jaro se otvírá: Proto jsem si housle koupil, Rosička je pěkná bílá, Májko, májko zelená, Když kvete bez</i>

B. Martinů	<i>Ej Janík</i>
B. Martinů	<i>Stavají šibeničky (z cyklů Zbojnických písní)</i>
J. Šoupal	<i>Panimámo</i>
J. Tichota	<i>Ta uninská rola</i>
M. Zedník	<i>Všetci ľudia povedajú</i>

Úpravy lidových písní:

D. Lidmila	<i>Andulko</i>
D. Lidmila	<i>Holka modrooká</i>
Z. Mrkos	<i>Bude večer</i>
J. Paukner	<i>Třešovická polka (valašská)</i>
J. Polášek	<i>Černé oči</i>
J. Polášek	<i>Ještě já se zpodívám</i>
J. Schreiber	<i>O láske, láske (moravská lidová)</i>
R. Wunsch	<i>Ešče jednu na rozchodnu</i>
R. Wunsch	<i>Oj, včeračky byl</i>
	<i>Večerní zvon (ruská lidová)</i>
	<i>Vlaštověnka (italská lidová)</i>
	<i>Góralu (polská lidová)</i>

Příloha č. 13

OSTRAVSKÝ SMÍŠENÝ SBOR

Vážná hudba

Renesance

O. di Lasso	<i>Tuto lodi, mi dici</i>
S. Tielmann	<i>Cum decore</i>
Anonym, 15. století	<i>Alta Trinita beata</i>
F. Anerio	<i>Christus factus est</i>
J. Desprez	<i>El grillo</i>

Baroko

J. S. Bach	<i>Janovy pašie</i>
G. F. Händel	<i>Canticorum Jubilo</i>
A. Lotti	<i>Regina coeli</i>
J. J. Fux	<i>Angelis suis</i>

Klasicismus

J. Haydn	<i>Missa brevis</i>
W. A. Mozart	<i>Ave verum corpus</i>
D. Bortňanskij	<i>Cheruvimskaja</i>

Romantismus

P. I. Čajkovskij	<i>Tebe poem (Tebje pajom)</i>
S. Rachmaninov	<i>Bogorodice djevo</i>

20. a 21. století

Z. Kodály	<i>Stabat Mater</i>
M. Sawa	<i>Gloria</i>

G. Young	<i>Alleluia</i>
U. Chitman	<i>Adon Olam</i>
G. de Marzi	<i>Singore Delle Cime</i>
P. Pałka	<i>Per Crucem Tuam</i>

Česká hudba:

Renesance

Anonymus (Čechy)	<i>Fit porta Christi pervia</i>
J. Gallus-Handl	<i>Quam gallina</i>
J. Gallus-Handl	<i>Dulcis amica/Harmonia morales</i>

Baroko

A. Michna z Otradovic	<i>Andělské přátelství</i>
-----------------------	----------------------------

Romantismus

A. Dvořák	<i>Going home</i>
-----------	-------------------

Přelom 19/20 století

A. Hradil	<i>Česká Vánoční mše</i>
L. Janáček	<i>Graduale</i>
L. Janáček	<i>Pán Bůh Vám zaplat'</i>
L. Janáček	<i>Ondráš</i>
L. Janáček	<i>Ty ukvalský kostelíčku</i>
L. Janáček	<i>Na tých fojtových lukách</i>
L. Janáček	<i>Ty ukvalský kostelíčku, hej</i>

20. a 21. století

I. Hrušovský	<i>Zahučaly chladné vetry</i>
Z. Lukáš	<i>Missa brevis</i>
A. Tučapský	<i>Lauda anima mea</i>
P. Staněk	<i>Aleluja</i>

Lidové písně

E. Ambros	<i>Ej, láska, láska</i>
O. Halma	<i>Čaćina, čaćina</i>
J. Laburda	<i>Bodaj by vás, vy mládenci</i>
Z. Lukáš	<i>Už ho vedou, Martina</i>
Z. Lukáš	<i>Na horách</i>
V. Ševčík	<i>Prší, prší</i>
K. Skácelová	<i>Eště som sa neoženil</i>
J. Valach	<i>Tancuj, tancuj</i>
	<i>Prší, prší</i>
	<i>Čarnica</i>
	<i>Ja, keď sa Janoško</i>
	<i>Dobrú noc, má milá</i>
	<i>Zalet' sokol</i>
J. Bartek	<i>Nebyla som veselá</i>
E. Bury	<i>Bystra wodicka</i>
	<i>Grus Gott, du schoner Maien</i> (německá lidová)
Ljachov	<i>Ščedrik (ukrajinská lidová)</i>
	<i>Diru diru dina (lidová</i> <i>z Indonésie)</i>
	<i>Kakva moma (lidová</i> <i>z Bulharska)</i>
	<i>Singabahmbayo (lidová z Jižní</i> <i>Afriky)</i>

Populární písně

Čeronošský spirituál	<i>He had to run</i>
Čeronošský spirituál	<i>Give me that old time religion</i>
J. Sweet	<i>Hope for the hopeless</i>
Čeronošský spirituál	<i>King of kings</i>
Čeronošský spirituál	<i>Hush</i>
Čeronošský spirituál	<i>Somebody's knockin' at yo'</i>
G. Gershwin	<i>I got rythm</i>
G. Gershwin	<i>Somebody Loves Me</i>
M. Poschner	<i>The gospel train</i>
J. Ježek, J. Voskovec, J. Werich	<i>David a Goliáš</i>
J. Ježek, J. Voskovec, J. Werich	<i>Klobouk ve Křoví</i>
J. Ježek, J. Voskovec, J. Werich	<i>V domě straší duch</i>
J. Ježek, J. Voskovec, J. Werich	<i>Ezop a Brabenec</i>
J. E. Moore	<i>An Irish blessing</i>
M. Frey	<i>Radhalaila</i>
	<i>I paradisi</i>

Příloha č. 14

PĚVECKÉ SDRUŽENÍ OSTRAVSKÝCH UČITELEK

Vážná hudba:

Renesance

B. Donati	<i>Gagliarda</i>
O. di Lasso	<i>Alleluja, laus et gloria</i>
O. di Lasso	<i>Mantonna mia cara</i>
O. di Lasso	<i>Alleluia</i>
T. Luis de Victoria	<i>Duo seraphim</i>
M. A. Pordenon	<i>Cantalo cuco</i>
J. C. Vodňanský	<i>Rorando coeli</i>

Baroko

G. F. Händel	<i>Dixit Dominus</i>
J. S. Bach	<i>Kantáta BWV 161</i>

Klasicismus

J. Haydn	<i>Laudate</i>
W. A. Mozart	<i>Missa brevis in g KV 140</i>

Romantismus

J. Brahms	<i>Regina coeli</i>
P. I. Čajkovskij	<i>Bez pory da bez vremeni</i>
G. Verdi	<i>Laudi alla Vergine</i>
S. Rachmaninov	<i>Bogorodice djevo</i>
R. Schumann	<i>Der Wassermann</i>

Přelom 19. a 20. století

P. Česnokov	<i>Blagoslovi, duše moja Gospoda</i>
R. Genee	<i>Insalata italiana</i>
A. Tegnér	<i>Ave Maria</i>

20. a 21. století

M. Koscár	<i>Missa brevis</i>
B. Bartók	<i>Ne láátalak volna</i>
B. Bartók	<i>Ne hagyj itt!</i>
B. Bartók	<i>Legényosúfoló.</i>
B. Britten	<i>Missa brevis in D</i>
F. Poulenc	<i>Blagoslovi, duše moja Gospoda</i>
Z. Kodály	<i>Ave Maria</i>
M. Kocsár	<i>Missa brevis</i>
M. Kocsár	<i>Da i spravitsa</i>
R. Twardowski	<i>Alleluia</i>
L. Gyöngyösi	<i>Venite, exultemus domino</i>
P. Toth	<i>Magas hegyrol foly le a víz</i>
V. Zubickij	<i>Hory moji</i>
V. Zubickij	<i>Viter vije</i>

Česká hudba:

Renesance

J. Handl-Gallus	<i>In coelestibus regnis</i>
J. Handl-Gallus	<i>Pueri Concinite</i>

Romantismus

B. Smetana	<i>Modlitba</i>
B. Smetana	<i>Má hvězda</i>
B. Smetana	<i>Západ slunce</i>

Přelom 19. a 20. století

L. Janáček	<i>Láska opravdivá</i>
L. Janáček	<i>Ave Maria</i>
B. Martinů	<i>Zavírání lesa</i>
B. Martinů	<i>Ave Maria</i>
B. Martinů	<i>Daj mi bože</i>
B. Martinů	<i>Alleluja</i>

20. a 21. století

Z. Lukáš	<i>Missa brevis</i>
Z. Lukáš	<i>Zařikání milého</i>
Z. Lukáš	<i>Čepení</i>
J. Laburda	<i>Missa in fa</i>
O. Mácha	<i>Femina</i>
O. Mácha	<i>Ta moravská brána</i>
F. Hába	<i>Na těch našich lukách</i>
P. Eben	<i>Píseň o rodné zemi</i>
V. Plachý	<i>Sanctus</i>
M. Uherek	<i>Dybych byla jahodů</i>

Úpravy lidových písní

J. Pospíšil	<i>I dyž žádné pole nemám</i>
E. Suchoň	<i>Bodaj by Vás</i>
V. Ptáček	<i>Pod dubem, za dubem</i>
Z. Lukáš	<i>Za našim huménkem</i>

V. Kálik	<i>A ta naša rychtárka</i>
M. Leontovič	<i>Ščedrik</i>
A. Zemanovský	<i>Tri ľubostné – Ej, hora, hora, Dzievča z Marikova. Hento je ten šuhajko.</i>

ANOTACE

Příjmení a jméno autora: Vandrolová Romana

Název katedry a fakulty: Katedra muzikologie, Filozofická fakulta UP v Olomouci

Název bakalářské diplomové práce: Sborová tělesa v Ostravě v letech 2004–2014. Sonda do jejich dramaturgie.

Vedoucí bakalářské diplomové práce: doc. PhDr. Eva Vičarová, Ph.D.

Počet znaků: 135 939

Počet stran: 111

Počet příloh: 22

Počet titulů použité literatury: 6

Charakteristika bakalářské diplomové práce:

Předkládaná bakalářská práce se zabývá čtyřmi vybranými ostravskými pěveckými tělesy – Ostravským dětským sborem, Mužským pěveckým sborem Vítkovice, Ostravským smíšeným sborem a Pěveckým sdružením ostravských učitelek. Práce popisuje historii a současnost, organizační, uměleckou a koncertní činnost těles, včetně představení dirigentů sborů. Důraz je kladen zejména na dramaturgii a kmenový repertoár jednotlivých sborů v letech 2004–2014. Práce předkládá charakteristiku koncertní dramaturgie jednotlivých těles, včetně analýzy nahrávek, prezentuje studované skladby jednotlivých slohových období, představuje autory a kategorizuje jejich žánry. Dramaturgie jednotlivých těles je rozebírána nejen vzhledem k vývoji toho kterého sboru, ale na jejím základě jsou sbory srovnávány. V textu je taktéž stručně nastíněn vývoj hudebního života v Ostravě do roku 2014.

Klíčová slova: Ostravský dětský sbor, Mužský pěvecký sbor Vítkovice, Ostravský smíšený sbor, Pěvecké sdružení ostravských učitelek, Lumír Pivovarský, Milan Chromík, Pavel Režný, Stanislav Strouhal, Daniela Střílková, Jan Spisar, Yurii Galatenko, Ostravský hudební život, sborová dramaturgie.